

الله
رسول
محمد

HARUN YAHYA

SULEJMAN

(a.s.)

Sulejmana, a. s., je pejgamber koga je Allah, dž. š., obdario neuporedivo velikim bogatstvom, veoma jakom vojskom potpomognutom džinima i pticama i jednim superiornim znanjem. Cilj pisanja ove knjige je, sa odlikama opisanim u Kur'anu, predstavljanje Sulejmana, kojeg je Allah, dž. š., u mnogo čemu učinio superiornijim nad ostalim insanima i duboko razmišljanje nad uzornim moralom ovog odabranog roba našeg Gospodara.

A drugi cilj nastanka ove knjige je činjenica da aktualna kur'anska kazivanja umnogome podsjećaju na ahir-i zeman. Kao što je općepoznato, ahir-i zeman je period pred Kijamet, u kome će na cijelom svijetu gospodariti kur'anski moral, koji će široko biti zaživljavan među ljudima. Allah, dž. š., će u ovom periodu poslati osobu šahs-i manevi (Mehdi) koja će nositi svojstvo hadi (onaj koji upućuje na Pravi Put), uklonit će ateističke filozofije i ideologije i dokrajčit će zulum i anarhiju, koja je vidljiva širom svijeta.

U Poslanikovim hadisima se ističe da međusobno mnogo nalikuju vladavina svijetom, koja je bila u vrijeme Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna i vladavina koja će biti u vrijeme Mehdijsa. Upravo iz tog razloga se u ovoj knjizi ajeti koji govore o Sulejmanu i Zulkarnejni analiziraju sa ovog aspekta. Ova objašnjenja u ajetima su veoma mudra saopćenja koja bivaju povodom da svjetska zbivanja vjernici posmatraju iz jedne široke perspektive, koja im otvaraju horizonte. Cilj ove knjige je, isto tako, i podsticanje ljudi na razmišljanje o radosnoj vijesti ahir-i zemana i na njihovo međusobno dijeljenje ushićenja i radosti toga.

Autor, koji koristi pseudonim Harun Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari. Studirao je filozofiju na Istanbulsom, a umjetnost na Mimar-Sinan univerzitetu. Od '80-ih godina naovamo napisao je niz djela iz oblasti vjere, nauke i politike. U fokusu većine njegovih studija je rušenje darvinizma i materijalizma: legendi koje se danas pokušavaju prezentirati pod plaštom nauke. Knjige Haruna Yahye usmjerene su ka širokoj čitalačkoj publici,

bez obzira da li su oni muslimani ili ne, i bez obzira kojoj rasi i naciji oni pripadali. Razlog koji se nalazi u pozadini toga je činjenica da su priređene samo sa jednim ciljem: podsticanje čitaoca na razmišljanje o temeljnim postavkama vjere, kao što su Božije postojanje i Njegova jedinstvo, te ukazivanje na neosnovanost i zabudjelost ateističkih sistema.

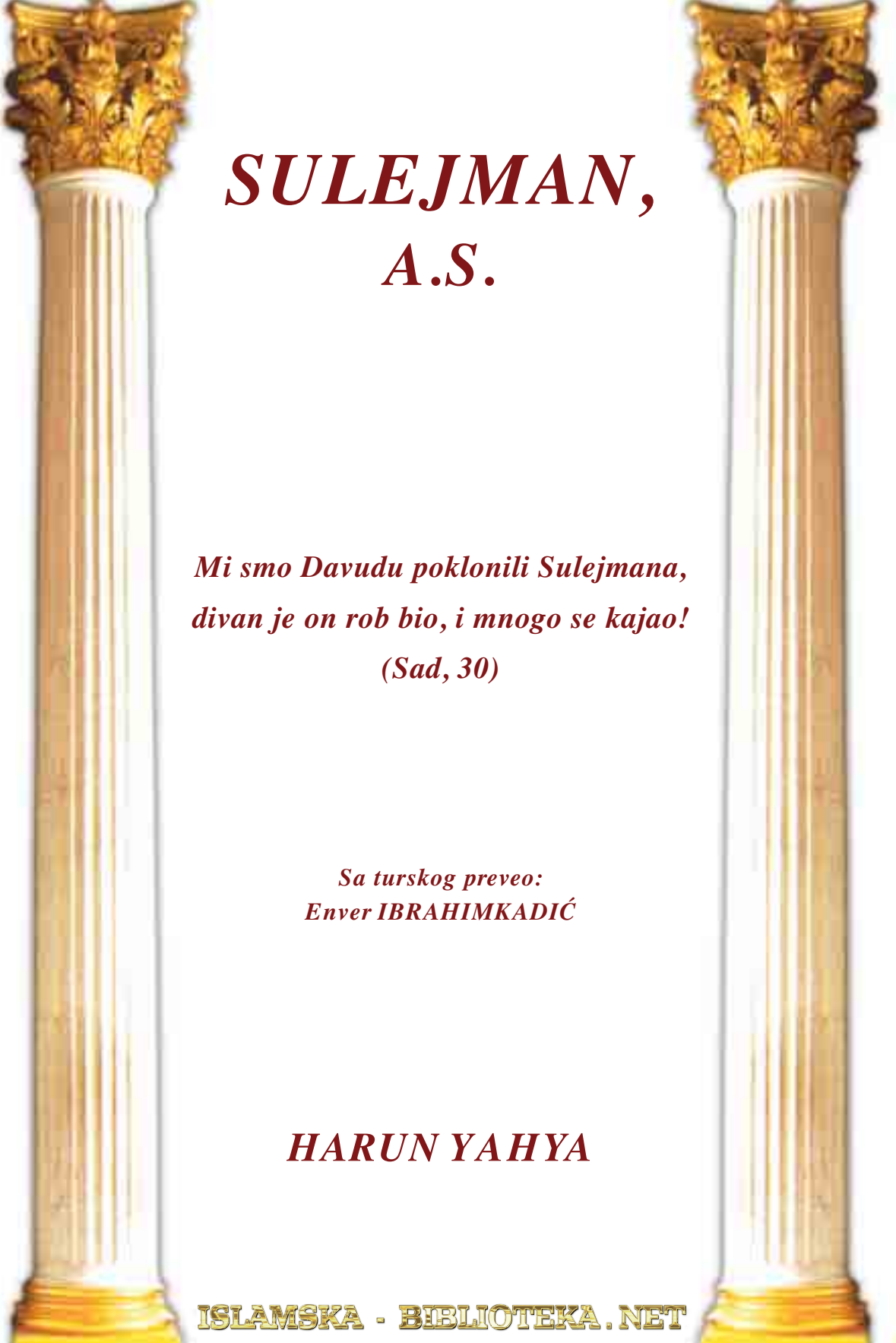
ISLAMSKA - BIBLIOTEKA.NET

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Č I T A O C U

- Darwinizam, koji negira stvaranje, a samim time i Boga, bio je razlogom što su mnogi ljudi izgubili vjeru u Boga ili što su, u najmanju ruku, pali u sumnju. Prema tome, otkriti da je ova teorija jedna obmana je jedna veoma bitna dužnost koju nalaže iman. Ova značajna zadaća mora doprijeti do svih ljudi. Određeni čitaoci će biti u prilici da možda pročitaju samo jedno naše djelo koje govori o obmanama vezanim za ovu teoriju. Zbog toga smo smatrali važnim da u svim našim knjigama odvojimo mjesta za ovu temu, pa makar to ponekad bilo samo i u vidu rezimea.
- Drugo pitanje koje se mora naglasiti je vezano za sadržaj ovih knjiga. Vjerska pitanja svih autorovih djela iznose se u svjetlu kur'anskih ajeta i pozivaju ljude na učenje Allah- ovih ajeta i život u skladu sa njihovim naredbama. Sve teme vezane za Allahove ajete iznose se na način koji kod čitaoca ne ostavlja nikakvu sumnju, niti znak pitanja.
- Blizak, jednostavan i tečan stil koji je prepoznatljiv u našim djelima osigurava lakše shvatanje kod čitalaca svih profila, od sedam do sedamdeset sedam godina. Ovim efektnim i jednostavnim izražavanjem naše knjige sasvim zaslužno dobivaju laskavi status "knjiga koje se čitaju u jednom dahu". Čak i ljudi koji zauzimaju kategoričan stav o pitanju odbijanja vjere ostaju pod utiskom činjenica koje se iznose u našim knjigama i apsolutno su u nemogućnosti da zaniječu istinitost svega toga.
- Ova knjiga kao i ostala autorova djela mogu se čitati kako pojedinačno tako i u atmosferi uzajamne diskusije. Grupa čitalaca koja se želi okoristiti ovom knjigom trebala bi je čitati zajedno. Bit će to neosporno korisno s pozicija međusobnih izmjena znanja i iskustava.
- Pored toga, učestvovati u čitanju i upoznavanju sa ovim knjigama koje su napisane samo radi postizanja Božijeg zadovoljstva, također, predstavljaju veliki hizmet. Umijeće dokazivanja i ubjeđivanja je krajnje jaka autorova osobenost koja je uočljiva u svim njegovim knjigama. Iz tog razloga, jedan od najefikasnijih metoda onih koji žele objasniti vjeru je stimuliranje drugih na čitanje knjiga ovog autora.
- Predstavljanje ostalih autorovih djela u zadnjem dijelu ove knjige ima svoje važne razloge. Zahvaljujući tome, osoba koja uzme u ruke ovu knjigu vidjet će da autor ima niz knjiga koje nose osobenosti koje smo maločas naveli i otkrit će kvalitete ove knjige, koju ćete, nadamo se, čitati sa velikim zadovoljstvom. Uvjerit ćete se da se nalazite pred bogatim izvorom podataka o pitanju nesvakidašnjih vjerskih i političkih tema kojima ćete se moći koristiti.

SULEJMAN, A.S.

*Mi smo Davudu poklonili Sulejmana,
divan je on rob bio, i mnogo se kajao!
(Sad, 30)*

*Sa turskog preveo:
Enver IBRAHIMKADIĆ*

HARUN YAHYA

BILJEŠKA O AUTORU

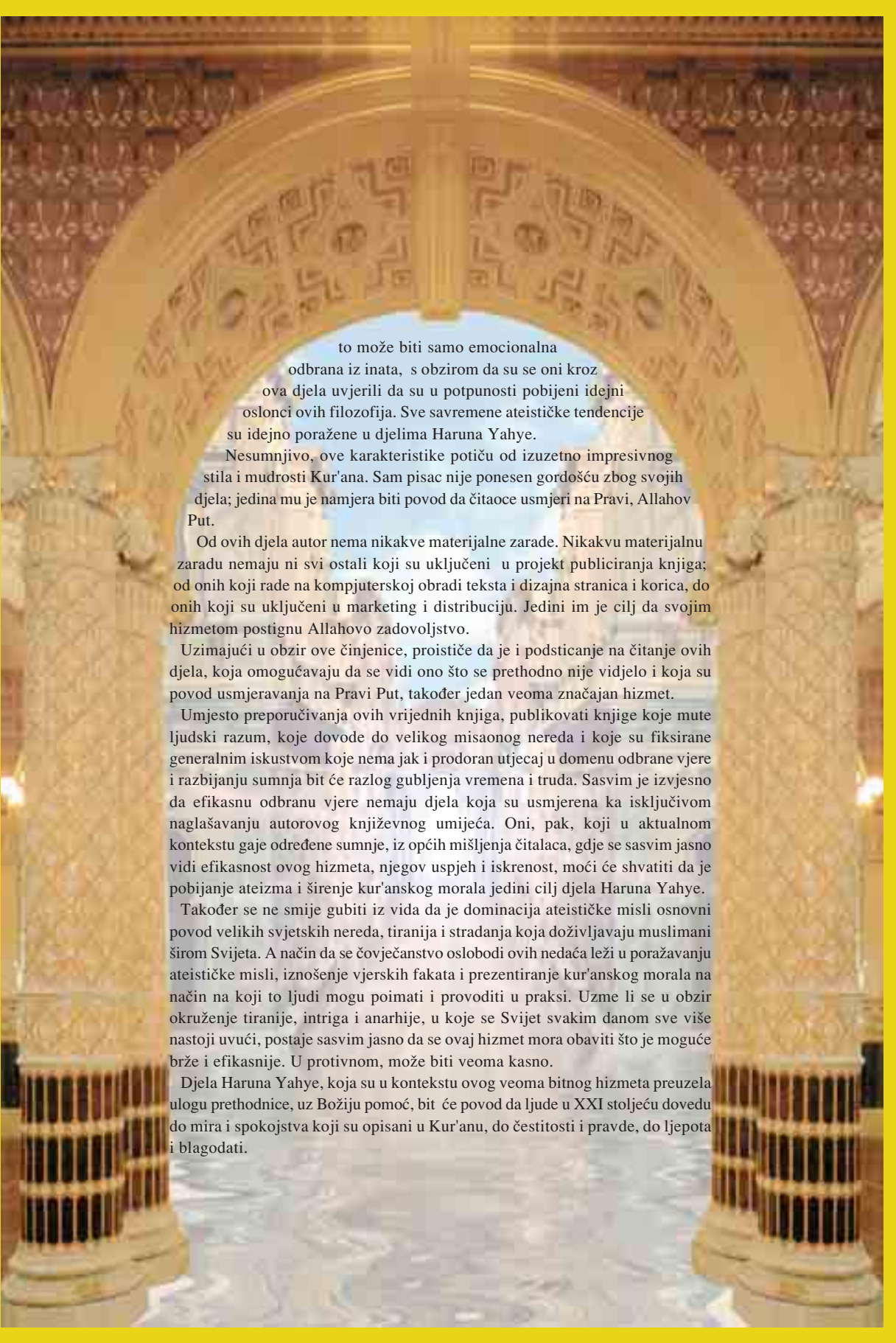
Autor,
koji koristi pseudonim Harun
Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari.
Nakon osnovnog i srednjeg obrazovanja koje je stekao
u Ankari, školuje se na Fakultetu primijenjenih umjetnosti
na Mimar Sinan univerzitetu i na Filozofskom fakultetu
Istanbulskog univerziteta. Od '80-ih godina naovamo napisao je niz
djela iz oblasti vjere, nauke i politike, značajna djela koja iznose
neosnovanosti teorije evolucije, obmanjivačke metode evolucionista i
mračne povezanosti darvinizma sa krvavim ideologijama.

Pseudonim Harun Yahya nastao je kao spomen i izraz poštovanja prema
dvojici vjerovjesnika, Harunu i Jahji, a. s., koji su se borili protiv demantirane
jevrejske misli. Simbolika autorovog korištenja Resulullahovog pečata na
koricama knjiga je u vezi sa sadržajem ovih knjiga. Pečat simbolizira Kur'an-
i kerim kao posljednju Objavu Allaha, dž. š., i vjerovjesnika, Muhammeda, a.
s., kao hatemu'l- enbijaa. Sva svoja djela autor je, također, zasnovao na dva
osnovna temelja: Kur'anu i sunnetu Muhammeda, a. s. Na taj način on ima za
cilj da kaže "posljednju riječ" koja će, jednu po jednu, pobiti sve temeljne tvrdnje
ateističke filozofije i u potpunosti ušutkati ateističke prigovore uperene protiv
vjere. Resulullahov pečat je korišten kao dova namjere da se kažu ove "posljednje
riječi".

Zajednički cilj svih autorovih djela je širenje kur'anskih informacija i saopćenja
široj Svijeta i na taj način podsticanje ljude na razmišljanje o temeljnim
postavkama vjere, kao što su Allahovo postojanje, Njegova jedinstvo i budući
svijet (ahiret) i iznošenje neosnovanosti ateističkih sistema i njihove izopačene
prakse.

Upravo su veliku pažnju na sebe privukla djela Haruna Yahye u mnogim
zemljama širom Svijeta od Indije do Amerike, od Engleske do Indonezije, od
Poljske do Bosne i Hercegovine, od Španije do Brazila. Djela koja su prevedena
na mnoge jezike poput engleskog, francuskog, njemačkog, bosanskog,
talijanskog, španskog, portugalskog, pakistanskog (urdu), arapskog, albanskog,
ruskog, ujgurskog i indonežanskog prati široka čitalačka publika.

Ova djela bila su povod da mnogi ljudi postanu vjernici, a i povodom da mnogi
ojačaju svoje već postojeće vjerovanje. Svako ko pročita i analizira ove knjige
uočit će njihov prepoznatljiv stil pun mudrosti, jezgrovitosti, jednostavnosti i
srdačnosti te njihov naučni i racionalni pristup. Djela nose odlike kategoričnosti
i apsolutne nespornosti. Nemoguće je da materijalističku filozofiju, ateizam i
sve ostale zalutale filozofije i gledišta ubuduće iskreno brane oni koji pročitaju
i ozbiljno razmisle o temama koje se obrađuju u njima. Ako, pak, budu branili,

to može biti samo emocionalna
odbrana iz inata, s obzirom da su se oni kroz
ova djela uvjerali da su u potpunosti pobijeni idejni
oslonci ovih filozofija. Sve savremene ateističke tendencije
su idejno poražene u djelima Haruna Yahye.

Nesumnjivo, ove karakteristike potiču od izuzetno impresivnog
stila i mudrosti Kur'ana. Sam pisac nije ponesen gordošću zbog svojih
djela; jedina mu je namjera biti povod da čitaoce usmjeri na Pravi, Allahov
Put.

Od ovih djela autor nema nikakve materijalne zarade. Nikakvu materijalnu
zaradu nemaju ni svi ostali koji su uključeni u projekt publiciranja knjiga;
od onih koji rade na kompjuterskoj obradi teksta i dizajna stranica i korica, do
onih koji su uključeni u marketing i distribuciju. Jedini im je cilj da svojim
hizmetom postignu Allahovo zadovoljstvo.

Uzimajući u obzir ove činjenice, proističe da je i podsticanje na čitanje ovih
djela, koja omogućavaju da se vidi ono što se prethodno nije vidjelo i koja su
povod usmjeravanja na Pravi Put, također jedan veoma značajan hizmet.

Umjesto preporučivanja ovih vrijednih knjiga, publikovati knjige koje mute
ljudski razum, koje dovode do velikog misaonog nereda i koje su fiksirane
generalnim iskustvom koje nema jak i prodoran utjecaj u domenu odbrane vjere
i razbijanju sumnja bit će razlog gubljenja vremena i truda. Sasvim je izvjesno
da efikasnu odbranu vjere nemaju djela koja su usmjerena ka isključivom
naglašavanju autorovog književnog umijeća. Oni, pak, koji u aktualnom
kontekstu gaje određene sumnje, iz općih mišljenja čitalaca, gdje se sasvim jasno
vidi efikasnost ovog hizmeta, njegov uspjeh i iskrenost, moći će shvatiti da je
pobijanje ateizma i širenje kur'anskog morala jedini cilj djela Haruna Yahye.

Također se ne smije gubiti iz vida da je dominacija ateističke misli osnovni
povod velikih svjetskih nereda, tiranija i stradanja koja doživljavaju muslimani
široj svijetu. A način da se čovječanstvo oslobodi ovih nedaća leži u poražavanju
ateističke misli, iznošenje vjerskih fakata i prezentiranje kur'anskog morala na
način na koji to ljudi mogu poimati i provoditi u praksi. Uzme li se u obzir
okruženje tiranije, intriga i anarhije, u koje se Svijet svakim danom sve više
nastoji uvući, postaje sasvim jasno da se ovaj hizmet mora obaviti što je moguće
brže i efikasnije. U protivnom, može biti veoma kasno.

Djela Haruna Yahye, koja su u kontekstu ovog veoma bitnog hizmeta preuzela
ulogu prethodnice, uz Božiju pomoć, bit će povod da ljude u XXI stoljeću dovedu
do mira i spokojstva koji su opisani u Kur'anu, do čestitosti i pravde, do ljepota
i blagodati.

Naslov originala:

Hazreti Suleyman

Autor:

Harun Yahya

Naslov na bosanskom jeziku:

Sulejman, a.s.

Prijevod sa turskog:

Enver Ibrahimkadić

Urednik:

Nedžad Latić

Lektor:

Džemaludin Latić

Korektor:

Nejra Latić

Design:

Global Publishing

Izdavač:

Bosančica print

Za izdavača:

Hadžib Šišić

Muamer Jašarević

Štamparija:

Kelebek Matbaacilik

Litros Yolu, Nevzat Fikret Koru Holding Binasi

No: 4/1-A Topkapi Istanbul Tel: (+90 212) 6124359

Sarajevo; februar 2004

*CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo*

297. 161:929 Sulejman

Yahya, Harun

*Sulejman, a.s. / Harun Yahya ; sa turskog preveo Enver Ibrahimkadić. - Sarajevo :
Bosančica print, 2004. - 275 str. : ilustr. ; 24 cm*

*Prijevod djela : Hazreti Sulejman. - Bibliografija:
str. 274-275*

ISBN 9958-650-20-1

COBISS. BH - ID 12698886

Two golden columns with Corinthian capitals, one on the left and one on the right, framing the central text. The columns are fluted and have ornate capitals with acanthus leaves.

SULEJMAN,
A.S.

HARUN YAHYA

SADRŽAJ

Uvod 10

Sulejman, a. s. 15

Superiorno znanje i blagodati kojima je

obdaren Sulejman, a. s. 17

Sulejmanovo, a. s., veličanstveno carstvo

i snažna vojska 56

Uzorni moral Sulejmana, a. s., 62

Harut i Marut 82

Sulejman, a.s., i kraljica od Sebe 88

Smrt Sulejmanova, a.s. 118

*Džini i životinje pod Sulejmanovom a.s.,
komandom 120
Međusobna sličnost između
Sulejmana a.s., i Zulkarnejna 127
Dva različita režima opisana u Kur'anu 138
Kraj koji je zadesio narod Sabe 142
Sulejman, a. s., u Starom zavjetu 154
Sličnosti između Sulejmana, a.s.,
Zulkarnejna i Mehdijsa 184
Zaključak 246
Džini u Kur'anu 248
Kur'an o Šejtanu 262*

UVOD

U Kur'anu, koji je objavljen kao rahmet i vodič na Pravom Putu, prenose se veoma bitne mudrosti iz onoga što je preživljavao Allahov resul, Muhammed, a. s., njegova saopćenja uperena nevjernicima i mudrosti njegove velike borbe, koju je vodio radi širenja Allahove vjere. Na isti način, prenose se i veoma bitne činjenice u vezi sa životom niza poslanika koji su živjeli prije Muhammeda, a. s., kao što su Musa, Jusuf, Isa, Junus, Lut, Nuh, Šuajb i Salih, a. s. I oni su, poput posljednjeg peygambera, Muhammeda, a. s., bili zaduženi obavezom pozivanja ljudi u vjeru u Allaha, upozoravanja na Dan polaganja računa i objavljivanja istinske vjere sa ciljem zaživljavanja uzornog morala u društvu.

Uzorna etika poslanika, njihove iskrene dove, držanje naspram poteškoća i predanosti u naporima opisuju se kao svojevrsno podsjećanje i pouka čovječanstvu. I Allah, dž. š., savjetuje ljudima da se drže puta ovih odabranika i da im budu poslušni i saopćava radosnu vijest da se ni tokom ovoga, a ni ahiretskoga života neće ničega bojati niti će za bilo čim tugovati oni koji budu išli tragom ovih predvodnika Pravog

Puti, koji se budu čuvali i popravili svoje ponašanje (Al-A'raf, 35). Cilj slanja poslanika na slijedeći način se saopćava u kur'anskom poglavlju An-Nisa':

A Mi smo poslali svakog poslanika zato da bi mu se, prema Allahovom naređenju, pokoravali... (An-Nisa', 64)

Eto, jedan od peygambera čije se ime spominje među ovim izuzetnim i mubarek ljudima je i Sulejman, a.s. Sulejman je peygamber koji potiče od loze Nuha, a.s., i kome je od strane Allaha, dž. š., data mudrost i visoko znanje. O Sulejmanu, a. s., u Kur'anu se kaže slijedeće:

... a Nuha smo još prije uputili - i od potomaka njegovih Davuda, i Sulejmana, i Ejjubu, i Jusufa, i Musaa, i Haruna - eto, tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine. (Al-An'am, 84)

Allah, dž. š., je Sulejmana, a. s., poslao sinovima Israilovim kao opominjača i onoga koji će upozoravati na budući svijet. A on je jedan od peygambera koji je primao Objavu:

Mi objavljujemo tebi kao što smo objavljivali Nuhu i vjerovjesnicima poslije njega, a objavljivali smo i Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu i unucima, i Isau, i Ejjubu, i Junusu, i Harunu, i Sulejmanu, a Davudu smo dali Zebur. (An-Nisa', 163)

**Mi smo Davudu
poklonili Sulejmana,
divan je on rob bio,
i mnogo se kajao!
(Sad, 30)**

Kao što ćemo vidjeti u narednim poglavljima knjige, Allah, dž. š., je Sulejmana, a. s., obdario neuporedivo velikim bogatstvom, veoma jakom vojskom potpomognutom džinima i pticama i jednim superiornim znanjem. Tokom cijelog svog života, na području na kome je živio, vladao je pravedno; osobinom plemenitog upravljanja i vladavine, u svoju službu okupio je različite zajednice. Međutim, uvijek svjestan da je Gospodar svjetova, Allah, dž. š., taj koji je istinski Vlasnik znanja, imetka i odredaba cijelog Kosmosa, u svakom svom poslu se usmjeravao ka Allahu (Sad, 30) i tokom cijelog života održao pokorni i predani odnos prema Njemu.

A i cilj pisanja ove knjige je, sa odlikama opisanim u Kur'anu, predstavljanje Sulejmana, kojeg je Allah, dž. š., u mnogo čemu učinio superiornijim nad ostalim insanima i duboko razmišljanje nad uzornim moralom ovog odabranog roba našeg Gospodara. Kada se, sa ciljem uzimanja pouke, analiziraju ajeti u kojima se govori o Sulejmanu, uočićete da svaki od njih nosi veoma bitne lekcije i pouke koje i danas služe kao uputa.

A drugi cilj nastanka ove knjige je činjenica da aktualna kur'anska kazivanja umnogome podsjećaju na ahir-i zeman. Kao što je općepoznato, ahir-i zeman je period pred Kijamet, u kome će na cijelom svijetu gospodariti kur'anski moral, koji će široko biti zaživljavan među ljudima. U ovom periodu će nestati nemorala, presija, zuluma, nepravde i degeneracija iz prethodnih perioda; sve vrste nevolja zamijenit će berićet, izobilje, bogatstvo, ljepote, mir i spokoj. U tehnologiji će se načiniti veliki pomaci i to će se koristiti za dobrobit i komfor cijelog čovječanstva.

U hadisima Muhammeda, a. s., opisano je niz odlika ahir-i zemana. Allah, dž. š., će u ovom periodu poslati osobu šahs-i manevi (Mehdi) koja će nositi svojstvo hadi (onaj koji upućuje na pravi put), ukloniti će ateističke filozofije i ideologije i dokrajčiti će zulum i anarhiju, koja je vidljiva širom

svijeta. Najbitniji Mehdijev zadatak će biti osiguranje zaživljenja vjere u obliku kakav je bio u periodu Muhammeda, a. s., učiniti da kur'anski moral gospodari među ljudima i uspostavljanje mira u cijelom svijetu. A u narednom hadisu Pejgamber skreće pažnju na jednu Mehdijevu odliku koja je svojstvena i Sulejmanu i Zulkarnejnu:

Mehdi će, poput Zulkarnejna i Sulejmana, a. s., vladati svijetom. (Al Kavl-ul Muhtasar Fi Alamatil Mahdiy-il Muntazar, str. 29)

U prethodnom hadisu se ističe da međusobno mnogo nalikuju vladavina svijetom, koja je bila u vrijeme Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna i vladavina koja će biti u vrijeme Mehdijsa. Iz tog razloga, kada se ajeti koji govore o Sulejmanu i Zulkarnejnu analiziraju sa ovog aspekta, uočiti će se da svaki od njih sadrži veoma bitne išarete koji se odnose na ahir-i zeman i zlatnu eru. (Vezu između perioda Zulkarnejna i ahir-i zemana možete pročitati u knjizi Kehf Suresi'nden Ahir Zamana Isaretler - Znakovi ahir-i zemana u suri Al-Kahf, koja će uskoro biti prevedena na bosanski). Upravo, naučna i tehnološka dostignuća, napreci u ekonomskom i socijalnom životu u ahir-i zemanu nose velike sličnosti sa nizom saopćenja iz kur'anskih kazivanja o Sulejmanu, a. s. Ova objašnjenja u ajetima su veoma mudra saopćenja koja bivaju povodom da svjetska zbivanja vjernici posmatraju iz jedne šire perspektive, koja im otvara horizonte. Cilj ove knjige je, isto tako, i podsticanje ljudi na razmišljanje o radosnoj vijesti ahir-i zemana i na njihovo međusobno dijeljenje ushićenja i radosti zbog toga.

SULEJMAN, a.s.

*Davudu i Sulejmanu smo znanje dali i oni su
govorili: "Hvala Allahu, koji nas je odlikovao
iznad mnogih vjernika, robova Svojih!*

I Sulejman naslijedi Davuda...

(An-Naml, 15-16)

*Sulejman, a. s., je sin Davuda, a. s., koji je posjedovao
izuzetno znanje, kome Allah dade i vlast i vjerovjesništvo (Al-
Baqara, 251), kome je milost ukazao (Saba', 10) i Zebur
objavio. "Mi smo Davudu poklonili Sulejmana..." (Sad,
30) rekao je Allah, dž. š., u kur'anskom poglavlju Sad.*

*Sulejmana, a. s., - isto kao i Davuda, a. s., - Allah,
dž. š., je, kao pejgambera, poslao sinovima Israilovim.
Uputio ga je na Pravi Put, ubrojao među Svoje*

*... Mi više stepene dajemo onima kojima Mi
hoćemo. Gospodar tvoj je, uistinu, Mudri i
Sveznajući. I Mi mu poklonismo i Ishaka i Jakuba;
i svakog uputismo - a Nuha smo još prije uputili - i
od potomaka njegovih Davuda, i Sulejmana, i
Ejjuba, i Jusufa, i Musaa, i Haruna - eto, tako Mi
nagrađujemo one koji dobra djela čine - i
Zekerijjaa, i Jahjaa, i Isaa, i Iljasa - svi su oni bili
dobri - i Ismaila i El-jese'a i Junusa i Luta - i svima
smo prednost nad svijetom ostalim dali - i neke
pretke njihove i potomke njihove i braću njihovu -
njih smo odabrali i na Pravi put im ukazali.*

(Al-An'am, 83-87)

*poslušne i bogobojazne robove i, kao i ostale pejgambere,
učinio ga superiornim nad ostalim svjetovima. A u nastavku
ajeta, Allah, dž. š., na slijedeći način savjetuje vjernike:*

*To su oni kojima smo Mi knjige i mudrost i
vjerovjesništvo dali. Pa ako ovi u to ne vjeruju, Mi
smo time zadužili ljude koji će u to vjerovati. Njih
je Allah uputio, zato slijedi njihov pravi put. Reci:
"Ja od vas ne tražim nagradu za Kur'an, on je samo
pouka svjetovima." (Al-An'am, 89-90)*

*I Sulejman, a. s., je, kao i drugi pejgamberi,
pozivao ljude u vjeru u Allaha, dž. š., na
udaljavanje od božanstava koja ih odvođe u širk i
da se pridržavaju Allahovih naredbi i savjeta.*

**SUPERIORNO ZNANJE
I BLAGODATI KOJIMA
JE OBDAREN
SULEJMAN, A. S.**

*"Gospodaru moj," - rekao je - "oprosti mi i daruj
mi vlast kakvu niko, osim mene, neće imati! Ti,
uistinu, bogato daruješ!"*
(Sad, 35)

Allah, dž. š., je primio Sulejmanovu dovu, navedenu u prethodnom ajetu, podržao ga i obdario veoma velikim nimetima i izuzetnim znanjem; dao mu bogatstvo koje niko drugi neće moći dostići, raskošno carstvo i jednu neviđenu i neuporedivu vlast. U ajetima u kojima se prenose određeni dijelovi iz života Sulejmana, a. s., iznosi se niz detalja u vezi sa ovim bogatstvom, moću i vlašću i načinom korištenja znanja koje je posjedovao.

Sulejmanu je dato pravo izricanja presude

*I učinismo da Sulejman pronikne u to (sud), a
obojici smo mudrost i znanje dali. ...*

(Al-Anbiya', 79)

Obratimo li pažnju na živote peygambera, vidjet ćemo da u njihovim odlukama, različitim praksama i govorima, sasvim očito do izražaja dolazi razum i mudrost, produkt jednog izuzetnog znanja (iluma) kojim ih je Gospodar obdario. I Sulejman, a. s., je peygamber kome je dato znanje i pravo na izricanje presude. Tokom cijelog svog života je, isto kao i njegov otac, Davud, a. s., "sudio ljudima po pravdi" (Sad, 26), i na najpravičniji način rješavao razovrsne nesporazume koji su dolazili do njega.

*I Davudu i Sulejmanu, kada su sudili o usjevu što
su ga noću ovce nečije opasle - i Mi smo bili
svjedoci suđenju njihovu.*

(Al-Anbiya', 78)

Da bi jedan pravni sistem uspješno funkcionirao, on, prije svega, ima potrebu za pravednim upravljačima, za ljudim vjernicima koji pravedno presuđuju. I Sulejmanov period je - kao što je to Allah, dž. š., i saopćio u ajetu "Svaki narod je imao poslanika. I kad poslanik njihov dođe među njih, njima će biti pravedno presuđeno, nasilje im neće biti učinjeno." (Yunus, 47) - jedan period u kome se u pravom smislu riječi primjenjivala ova pravednost. Iz kur'anskih ajeta se razumije da je u periodu Sulejmana, a. s., bio jedan pravičan pravni sistem. Sulejman i Davud, a. s., bili su osobe koje su vodile sudske procese i koji su pravedno presuđivali.

U ovom kontekstu su veoma ilustrativne riječi koje je Sulejman, a. s., izgovorio nakon što je izvršio smotru ptica na kojoj nije bila prisutna ptica zvana Hudhud:

SULEJMAN, a.s.

I on izvrši smotru ptica, pa reče: "Zašto ne vidim pupavca (Hudhud), da nije odsutan? Ako mi ne donese valjano opravdanje, teškom ću ga kaznom kazniti ili ću ga zaklati!"
(An-Naml, 20-21)

Jedan primjer Sulejmanovog pravičnog postupanja je i stav koji je pokazao nakon nestanka Hudhuda. Hudhudu je prvo pružio priliku odbrane, pažljivo ga je saslušao i nije ga kaznio jednom preuranjenom odlukom, sačekao je da Hudhud donese jedan jasan dokaz.

**Zar ne znaš da
Allaha hvale svi
koji su na
nebesima i na
Zemlji, a i ptice
širenjem krila
svojih; svi znaju
kako će Mu se
moliti i kako će ga
hvaliti. A Allah
dobro zna ono što
oni rade.
(An-Nur, 41)**

Sulejman, a. s., je podučen govoru ptica

Allah, dž. š., je Sulejmana, a. s., podučio ptičijem govoru i, zahvaljujući tom izuzetnom znanju, osigurao da on u svojoj vojsci oformi četvrticu ptica. Tako je Sulejman, a. s., ostvarivao kontakt sa pticama i na željeni način uspijevao upravljati njima. Ova cjelokupna situacija je rezultat Allahove milosti prema Sulejmanu, a. s. Svjestan toga, Sulejman je, u svojim obraćanjima narodu, posebno naglašavao da je to znanje kojem ga je podučio Allah, dž. š. Isticao je da je to odlika koja nije njegova i da, jedino Allahovim podučavanjem, ljudi mogu imati takvo znanje. Na taj način je jasno izrazio svoju nemoćnost i predanost Allahu, dž. š.:

*"...dato nam je da razumijemo ptičije glasove i
svašta nam je dato; ovo je, zaista, prava blagodat!"
(An-Naml, 16)*

Iz ovog podatka iz kur'anskog kazivanja o Sulejmanu, a. s., pojavljuju se određeni veoma bitni rezultati.

 Ptice posjeduju jedan sebi svojstven govor na frekvencijama koje čovjek ne može čuti. Sulejmanu, a. s., dato je znanje pomoću kojeg je uspijevao razumjeti ovaj govor posebnih frekvencija. To, isto tako, može biti i neko tehnološko pomagalo.

Uz pomoć Sulejmanovog, a. s., razumijevanja ovog tonskog komuniciranja sa pticama na različitim frekvencijama, moguće je da im je tako izdavao naređenja i da su one izvršavale njegova naređenja. (Allah, dž. š., najbolje zna.)

Sulejman, a. s., je ponekad ptice koristio za prenošenje vijesti, a ponekada i u kontekstu prikupljanja obavještajnih informacija i na taj način je uspijevao dolaziti do veoma bitnih informacija. Posredstvom ovog znanja olakšao je komunikacije sa ostalim

Ptice ne posjeduju zvučne žice. Radi proizvodnje glasa, u zvučnu kutiju ptice šalju se vibracije. Koliko je mišića vezano za ovu zvučnu kutiju, toliko ptica može proizvesti tonova. Ilustracije radi, slavuji imaju dosta mišića i u stanju su proizvesti niz različitih tonova.¹

Za ptice je glasovna komunikacija veoma bitna, a naročito u mjestima gdje bilje smanjuje vidljivost, kao što su šume, baruštine i pašnjaci. Ptice komuniciraju metodama kao što je pjev, razni krikovi i lagani udari. Svaka vrsta ima svojstven poj ili pojeve. Štaviše, neke ptice imaju preko deset različitih zvižduka i pojeva. Neke ptice su, pak, ustanju imitirati ljude ili pojeve ptica drugih vrsta.²

A collage of various aircraft flying in a blue sky with white clouds. The aircraft include a large military transport plane, a fighter jet, a commercial jet, a small propeller plane, a biplane, and several other smaller aircraft. The text is centered in the middle of the image.

... a stvara i
ono što ne znate.
(An-Nahl, 8)

zemljama, pružena mu je mogućnost da jednostavno dopre do teritorija do kojih je inače bivalo teško dopirati. (Allah, dž. š., najbolje zna.)

❁ *Moguće je da se ovim ajetom skreće pažnja na postojanje jedne izuzetne tehnologije koja će se, u sličnom obliku, koristiti u ahir-i zemanu. Moguće je, isto tako, da se pticama spomenutim u ovom kazivanju išareti ne na uobičajene ptice, već na bespilotne avione koji se i danas koriste.*

Hafiz Osman, sulus nesih kit'a, XVII stoljeće: "Pokorili smo se Gospodaru svjetova, predali se razlozima nesreće."

TEHNOLOGIJA BESPILOTNIH AVIONA

U aviotehnologiji se svakodnevno dešavaju veliki pomaci. Ova nova tehnologija zauzima vodeće mjesto u odbrambenim projektima svake zemlje. Američko ratno vazduhoplovstvo u tom smislu provodi dva značajna programa. Ova dva programa, koja se spominju pod imenima UAV (Unmanned Aerial Vehicle – bespilotne letjelice) i UCAV (Uninhabited Combat Air Vehicle – bespilotne ratne letjelice), iznose da će bespilotne letjelice u skoroj budućnosti biti od velikog značaja. Službenici Američkog ratnog vazduhoplovstva, koji ovu novu tehnologiju definiraju kao "novu epohu", ističu da aktualna tehnologija ima veoma velike prednosti u odnosu na letjelice sa pilotima.

Neke od prednosti

ovih letjelica, kojima se komanduje sa zemlje, a i koje se mogu koristiti prethodnim programiranjem, su slijedeće:

o ljudski životi se ne izlažu opasnostima. Postaje moguće ratovati i doći do obavještajnih podataka i to bez ikakvih gubitaka.

- zato što su manjih dimenzija, proizvodnja bespilotnih letjelica je ekonomičnija;

- zbog dimenzija i tehnologije koju posjeduju smanjena je i mogućnost primjećivanja od strane neprijateljskih radara. Ilustracije radi, NASA-in program X-36 ima za cilj proizvodnju letjelica koje će biti duge 5-6 metara i sa težinom od 600 kg. Ovim letjelicama se komanduje pilotom koji radi sa simulatorom u centru komande. A metod zaštite od napada provodi se od strane pilota na zemlji, koji djeluje shodno snimcima kamera na letjelici;

- zbog dimenzija i toga što su bez pilota, posjeduju veoma visoku moć manevriranja;
- zahvaljujući infracrvenim kolor kamerama ustanju su doći do obavještajnih snimaka čak i u najnepristupačnijim područjima. Ovi snimci se uz pomoć satelita odmah prosljeđuju u centar komande;

- prema načinjenim istraživanjima, 80 % vremena letenja letjelice sa pilotom koristi se za -buku pilota, a 20 % za obavljanje zadatka. Kod bespilotnih letjelica sve vrijeme troši se u cilju obavljanja zadatka. To i sa aspekta vremena, a i materijalnih ulaganja osigurava veliku prednost.

Navedene prednosti su samo neki od razloga koji prvo padaju na um. Svi od prethodno spomenutih projekata nisu još uvijek upotpunosti stavljeni u funkciju. Međutim, sasvim je sigurno da će u skoroj budućnosti zauzimati veoma bitno mjesto u aviotehnologiji.³

JEZIK MEĐUSOBNE KOMUNIKACIJE PTICA

Ptice posjeduju jedan specijalan jezik sporazumijevanja i u tom cilju one veoma vješto koriste svoje glasove. Ptice uspostavljaju kontakt koristeći određenu frekvenciju (zvučni talas UV-A). Mi to ne možemo poimati, zato što se ta komunikacija odvija na zvučnim talasima koje ne možemo čuti. Svoje mlade, roditelje, parove, ptice prepoznaju kroz ove glasove, tako okupljaju svoja jata i međusobno se obavještavaju u slučajevima opasnosti. Frekvenciju komunikacije mogu promijeniti i veoma brzo mogu prenositi informacije.⁴

 Izvan toga, nije isključena i mogućnost da je, radi prikupljanja podataka o ostalim državama i dušmanima, na ove ptice montirao izvjesne prijemnike, da je tako dolazio do video i audio zapisa i da je prikupljene snimke na različite načine koristio u upravljanju zemljom.

 Općepoznato je da je Sulejman, a. s., imao veliku dominaciju nad džinima i šejtanimi. U 12. ajetu kur'anskog poglavlja Saba', Allah, dž. š., saopćava slijedeće: "... i učinili smo da džini, voljom njegova Gospodara, pred njim rade..." A u 82. ajetu poglavlja Al-Anbiya' kaže: "I šejtane neke da zbog njega rone, a radili su i poslove druge, i nad njima smo Mi bdjeli.". Razmisli li se u svjetlu ovih

kur'anskih ajeta, moguće je doći i do konstatacije da je Sulejman, a. s., imao vojsku sastavljenu od džina ptičijeg izgleda.

● *Osim toga, postoji mogućnost i to da su ptice koje se spominju u ajetu usmjeravane uz pomoć džina, i da je, isto tako, Sulejman, a. s., uz pomoć džina, pticama nalagao sve željene poslove.*

● *Kuran je knjiga koju je, za cijelo čovječanstvo, Allah, dž. š., učinio aktualnom do Sudnjega dana. Prema tome, postoji mogućnost i da će se događaji slični onima navedenim u kur'anском kazivanju o Sulejmanu, a. s., dogoditi i u ahir-i zemanu. Ovi ajeti se mogu komentirati i kao išaret da će i u ahir-i zemanu Allah, dž. š., džine i šejtane staviti u službu čovjeka. Moguće je da će se u ahir-i zemanu ljudi veoma široko koristiti visokom tehnologijom na koju se, opet, išareti u aktualnom kazivanju. (Allah, dž. š., najbolje zna.)*

Zvukovi nazvani ultrasonik i transonik su zvučni talasi koji se nalaze iznad granica normalnog ljudskog sporazumijevanja. Veliki broj ptica, insekata ili glodara, sisara kao što su pas, mačka, slijepi miš, čuju velike frekvencije i tako ostvaruju međusobni kontakt. Ali, čovjek ne može čuti te tonove i zato ne uspijeva poimati sporazumijevanje između aktualnih živih bića. Međutim, sasvim je izvjesno da je, kao što se to vidi iz kur'anskih ajeta, Allah, dž. š., Sulejmana, a. s., podario znanje i tehnologiju kojom je uspijevao dešifrirati ove glasove.⁵

UPOTREBA OBAVJEŠTAJNIH UREĐAJA

Zahvaljujući mikrokamerama, danas je krajnje olakšano obavještajno snimanje. Danas je veoma jednostavno doći do mikrokamera, koje su nekad koristile samo obavještajne organizacije i koje su se tajile od javnosti.

Zahvaljujući mikrokamerama koje se mogu ugraditi na mjestima kao što je kravata, ručni sat, stolna lampa, olovka, naočare, jakna, utičnica, knjiga, upaljač, oštrač za olovke, kapa, radio, igračka, mobilni telefon, protivpožarni detektor, biljka 6 moguće je sasvim neopaženo načiniti željeni snimak. Dimenzije ovih kamera koje se svakim danom sve više smanjuju kreću se od dva milimetra do nekoliko centimetara.⁷ Kao što je slučaj sa prethodno navedenim predmetima, iste mikrokamere moguće je ugraditi i na različita živa bića.

Ove mikrokamere posjeduju niz odlika. Ilustracije radi, snimak postignut ovim mikrouređajem za snimanje istog je kvaliteta kao i snimak načinjen uređajem normalne veličine. Ove kamerama, koje rade na baterije, moguće je snimati u boji, a i crno-bijeloj tehnici. Dok neke kamere rade bez prestanka, neke se, pak, automatski aktiviraju prilikom i najmanjeg pokreta u okruženju u kome se nalaze, a isto tako se automatski i gase prilikom smirivanja sredine. Ovim mikrokamerama, koje, kao što smo već rekli, rade na baterije, moguće je satima snimati. A infrared kamere mogu snimati na prostoru od oko 150 metara i u najvećoj tami.⁸

Uređaji za obavještajna prisluškivanja se na engleskom jeziku nazivaju "bug" (buba). Kada se postave na jedno mjesto, ove bube imaju funkciju da prenose obavještajne informacije na drugo mjesto ili da ometaju komunikaciju suprotne strane. Osoba koja prisluškuje ove uređaje može biti udaljena na nekoliko stotina metara, ali je u stanju da željene tonove sluša na jedan besprijekoran način. Proizvodnja, prodaja i primjena ovih uređaja u Americi predstavlja industriju od više milijardi dolara.⁹ Ovi uređaji se sve više koriste u istraživanju zločina, u prisluškivanju telefona i mjesta počinjenih zločina.

Postoji više vrsta prislušnih uređaja, "buba". Ultrasonična vrsta ima moć da normalni ton pretvori u zvučni signal koji je iznad ljudskog sluha. Ultrasonični signal se kasnije ponovo vraća u normalne zvučne talase.

Sulejmanovo, a. s., razumijevanje mravice

*I kad stigoše do mravlje doline,
jedna mravica reče: "O, mravi, ulazite u stanove
svoje da vas ne izgazi Sulejman i vojske njegove,
a da to i ne primijete!"
(An-Naml, 18)*

Moguće je načiniti slijedeće komentare navedenog ajeta:
🕒 *Mravica je shvatila da je vojska koja je stigla u dolinu
Sulejmanova vojska. Ovdje je prisutno jedno krajnje svjesno
i razumno prepoznavanje. To što su mravi koji su se nalazili
u ovoj dolini međusobno pričali i što su bili sasvim
svjesni onoga što se dešava oko njih, možda išareti
na to da su oni jedna sasvim druga zajednica.*

*Ovo svjesno ponašanje podsjeća na
mogućnost da su aktualna bića
džini. (Allah, dž. š., najbolje
zna.)*

🕒 *Osim toga, ovdje se ne
govori o bilo kakvom
mravu. Pažnja se skreće na
jedno posebno mjesto zvano
"mravlja dolina" i na*

**Allahu se klanja sve živo na nebesima
i na Zemlji, u prvom redu meleki, i
oni se ne ohole, boje se gospodara
svoga koji vlada njima,
i čine ono što im se naredi.
(An-Nahl, 49-50)**

posebne mrave. A to povećava vjerovatnoću da su ta bića, ustvari, džini.

*I on se nasmija glasno riječima njenim i reče:
"Gospodaru moj, omogući mi da budem zahvalan
na blagodati tvojoj, koju si ukazao meni i
roditeljima mojim, i da činim dobra djela na
zadovoljstvo Tvoje, i uvedi me, milošću Svojom,
među dobre robove Svoje!" (An-Naml, 19)*

● *Moguće je da se u tome što je Sulejman, a. s., čuo razgovor među mravima nalaze određeni ilustrativni išareti i na dostignuća koja će u ahir-i zemanu biti zabilježena u računarskoj tehnologiji.*

● *Danas se terminom "Silikonska dolina" označava centar svijeta tehnologije. Krajnje je značajno da se u kazivanju o Sulejmanu, a. s., spominje jedna "mravlja dolina". Sasvim je moguće da ovim ajetom Allah, dž. š., skreće pažnju na jednu naprednu tehnologiju koja će biti postignuta u ahir-i zemanu.*

● *Osim toga, danas se mravi i određene vrste insekata veoma široko koriste u polju visoke tehnologije. Robot projektima razvijenim po ugledu na ova bića ima za cilj služba u nizu oblasti, od odbrambene industrije do tehnologije. U ajetu se možda išareti na ova dostignuća.*

Silikonska dolina, koja je, ujedinjavanjem znanja i iskustava američkih naučnika i u ishodu težnji izlaska na svjetsko tržište, formirana je 1950-ih godina na području od 4000 km², a na inicijativu Stanford univerziteta iz Californie. Na ovom području je okupljeno 8000 kompanija koje rade na poljima visoke tehnologije i informatike. Na razvijanju proizvoda visoke tehnologije, u ovoj dolini radi gotovo 300.000 naučnika, inženjera i istraživača, koji su najkompetentniji u svojim oblastima. Veliki dio tehnoloških dostignuća realiziraju se upravo u ovom području.¹⁰

One koji se budu

zbog Nas borili

Mi ćemo,

sigurno,

putevima koji

Nama vode

uputiti; a

Allah je, zaista,

na strani onih

koji dobra djela čine!

(Al-'Ankabut, 69)

Posljednja dostignuća u mini tehnologiji: vojska robot-mrava

Najpoznatiji od projekata koji se razvijaju po ugledu na mrave "Projekti vojske robot-mrava", koji se nezavisno vode u različitim državama. Ilustracije radi, istraživanjima, koja se vode na Virginia Polytechnic Institutu i Univerzitetu Virginia State namjeravaju se razviti mali, jeftini i jednostavni roboti. Cilj je od ovih robota međusobno istog fizičkog izgleda, formirati jednu robot-armiju. Razlog praktičnosti ovih robota projekt-voditelji saopćavaju slijedećim riječima: "Djeluju u grupi, koordinirano izvršavaju fizička zaduženja i zajednički donose odluku." Svi mehanički i elektronski projekti ove armije robota projektirani su po ugledu na ponašanje zajednice mrava. Zato što liče na ove životinje, roboti su nazvani "armija mrava".

Robot-sistem "armija mrava" je u samom početku projektiran kao jedan "sistem za prenošenje materijala". Prema ovom scenariju, niz ovih malih robota su trebali biti uposleni u zajedničkom podizanju i prenošenju predmeta. Potom je donesena odluka da se koriste i za druge različite operacije.

U vezi sa tim je u jednoj publikaciji na slijedeći način opisano u koje svrhe će biti upotrebljavani ovi roboti:

"Čišćenje nuklearnih i opasnih materija, rudarstvo (vađenje i spašavanje materijala), deminiranje, obavješajna služba i straža, istraživanje površine planeta i kopanje."¹¹

A u jednom izvještaju koji je izraelskom parlamentu podnesen od strane stručnjaka za tehnologiju mrava-robota, Israela A. Wagnera, projekti mrava-robota su opisani na slijedeći način:

"Mravi-roboti su fizička bića kreirana za realizaciju jednog zajedničkog cilja. Uočljivo je da oni troše veoma ograničenu energiju i da uspostavljaju kontakt ostavljanjem mnogobrojnih tragova na području djelovanja. Raspodjela poslova među ovim robotima može se realizirati ili od strane jedne individue koja osigurava centralnu

*kontrolu
i šalje upute ostalim agen-
tima, ili ispunjavanjem određenog
zadatka prethodno uvjetovane posluš-
nosti jedinki.*

*A treći put je da se ova saradnja u toku
obavljanja posla pojavi prirodno, bez prethod-
nog odlučivanja. Namjena korištenja ovih robota
može biti istraživanje, izvlačenje
mapa, čišćenje terena neke kuće,
otkrivanje neke nepoznate
planete ili čišćenje miniranog
terena." ¹²*

*Kao što se vidi i iz navedenih ilu-
stracija, socijalni život mrava danas pred-
stavlja temelje niza projekata i robot tehnologija,
koja je razvijena ugledanjem na mrave, a ljudima
osigurava mnogo koristi i olakšica. Eto, zbog toga
je veoma bitno to što se u kur'anskom kazivanju o
Sulejmanu, a. s., skreće pažnja na mrave i na dolinu
u kojoj su se nalazili. Ovim ajetom Allah, dž. š.,
možda skreće pažnju na tehnološki razvoj u doba
Sulejmana, a. s. Naprimjer, formulacijom "mravi",
koja se proteže kroz aktualne ajete, možda se išareti
na armiju načinjenu od robota. Osnivanjem vojske
načinjene od robota visoke tehnologije, a koji su
potpomognuti džinima i šejtanima koji su djelovali pod
njegovom komandom, Sulejman, a. s., ih je možda
upotrebljavao u različitim operacijama.*

*U navedenim ajetima se, osim toga, možda išareti
i na pomake koji će se u periodu ahir-i zemana desiti
u robot-tehnologiji, na to kako će roboti imati veoma
veliku ulogu u životu čovjeka, na to kako će,
obavljanjem niza teških poslova umjesto čovjeka,
njegov život načiniti još komfornijim. (Nesumnjivo,
Allah, dž. š., je Taj koji najbolje zna.)*

Stavljanje vjetra pod komandu Sulejmana, a. s.

*A Sulejmanu vjetar jaki poslušnim učinismo - po
zapovijedi njegovoj je puhao prema zemlji koju
smo blagoslovili; a Mi sve dobro znamo.
(Al-Anbiya', 81)*

Allah, dž. š., je pod komandu Sulejmana, a. s., stavio vjetar i osigurao mu priliku da ga, kao oruđe, koristi u različite svrhe. Ovom formulacijom se, možda, išareti na to da je energija vjetra, u vrijeme Sulejmana, a. s., korištena u tehnologiji, a da će, isto tako, biti korištena i u ahir-i zemanu.

Isticanjem da Sulejmanu "vjetar jaki poslušnim učinismo" možda se skreće pažnja i na visoku avio tehnologiju koja će biti veoma razvijena u ahir-i zemanu.

*Turbine na vjetar se
danas u mnogim
zemljama svijeta veoma
ušestalo koriste u
podmirenju potreba za
električnom energijom.
Ove turbine su u XXI
stoljeću došle u položaj
najbitnijeg energetskeg
izvora i formiraju
svojevrsnu jeftinu i
produktivnu alternativu
generatorima na gorivo.*

**On je poslao Poslanika Svoga
s uputom i vjerom istinitom da
bi je uzdigao iznad svih vjera.
A Allah je dovoljan Svjedok!
(Al-Fath, 28)**

Sila koja se formira dok je avion u zraku, naziva se aerodinamička sila. Težina aviona, odnosno sila zemljine teže je jedna kvantna masa. A aerodinamička sila formira se na površinama kada se avion suočava sa zrakom iz okruženja. Komponenta ove sile koja je vertikalna u odnosu na površinu naziva se "pritisak", a komponenta koja je vodoravna u odnosu na površinu zove se "sila trenja". Komponenta od ukupne aerodinamičke sile, koja su okomite (odozgo i odozdo) u odnosu na smjer kretanja aviona zovu se "sila nosivosti", komponenta koja je paralelna (naprijed i natrag) sa smjerom kretanja aviona "povlačna sila", a komponenta koja je okomita i bočna na ove dvije zove se "bočna sila". Sila nosivosti u vertikalnoj površini u vodoravnom letu aviona vrši suprotan utjecaj u odnosu na silu zemljine teže. Kada ove dvije sile postanu ujednačene avio postiže moć stabilnog leta.

Avionska krila su projektirana na način da, formiranjem razlike pritiska, imaju ulogu nosača. Let se realizira zahvaljujući nosivosti, formiranoj zrakom koji se kreće oko krila. Kada se postigne jedna noseća snaga koja je jednaka težini aviona, točkovi se odvajaju od zemlje i avion polijeće. Ova noseća snaga se pojavljuje na slijedeći način:

U normalnim uvjetima, zrak je u vidu talasa i posjeduje jedno lagano strujanje. Međutim, uporedo sa kretanjem krila mijenja se i strujanje zraka, koji se razdvaja i prolazi pored krila. Krilo ima profil u obliku grbe na gornjem dijelu. Zbog određenih fizičkih zakona, ubrzava se zrak koji prolazi iznad krila i formira pritisak koji je slabiji od pritiska zraka ispod krila. Drugim riječima, dok donji zrak krila više diže prema gore, gornji zrak ih manje gura prema dolje. Ove razlike u pritisku dovode do toga da se avion tjera od dolje prema gore i da se tako odvlači prema visinama. U ovakvoj situaciji avion nadvladava silu zemljine teže, a isto tako se formira i snaga nosivosti koja osigurava da ostane u zraku. I avion polijeće.

*A Sulejmanu - vjetar, ujutro je prevaljivao
rastojanje od mjesec dana,
a i navečer rastojanje od mjesec dana...
(Saba', 12)*

Možda se formulacijom iz ajeta "...vjetar, ujutro je prevaljivao rastojanje od mjesec dana, a i navečer rastojanje od mjesec dana ..." skreće pažnja na to da se Sulejman, a. s., veoma brzo kretao među različitim teritorijama, od jednog do drugog mjesta.

Postoji mogućnost da je Sulejman, a. s., koristio tehnologiju koja je nalik na savremenu avio tehnologiju, da je napravio prijevozna sredstva koja su se kretala na vjetar i da je, zahvaljujući njima, za veoma kratko vrijeme prelazio velike udaljenosti. (Nesumnjivo, Allah, dž. š., je Taj koji najbolje zna.)

Avioni će u XXI stoljeću posjedovati mnogo razvijeniju tehnologiju u odnosu na XX stoljeće. Avio-kompanije iznose da će u prvoj polovini XXI stoljeća u promet staviti avione koji će moći prevoziti najmanje 800 putnika i koji će dostizati brzinu duplo veću od brzine zvuka. Cilj je veoma velike razdaljine preći i na mnogo ekonomičniji, a i daleko brži način.

Išareti koji upozoravaju na upotrebu električne energije

*... i učinili smo da mu iz izvora
rastopljen bakar teče...
(Saba', 12)*

Jedna od velikih blagodati kojima je Allah, dž. š., obdario Sulejmana, a. s., je i "rastopljen bakar". Ovaj ajet moguće je komentirati na nekoliko načina.

🕒 *Korištenjem šejtana i džina, koji su se nalazili pod njegovom kontrolom, moguće je da je rastopljenim bakrom Sulejman, a. s., nalagao da se naprave velike zdjele za dekoraciju, a i za upotrebu, te za hramove, spomenike i kotlove. Upravo, i kur'anski ajeti govore o tim zdjelama, kotlovima i spomenicima (Saba', 13).*

🕒 *A upotreba rastopljenog bakra, isto tako, možda upućuje i na postojanje jedne visoke tehnologije koja koristi električnu energiju. Kao što je općepoznato, bakar je jedan od metala koji najbolje provode toplotu i struju i u tom pravcu predstavlja temelj elektroindustrije. Značajan dio proizvedenog bakra u Svijetu koristi se u elektroindustriji.*

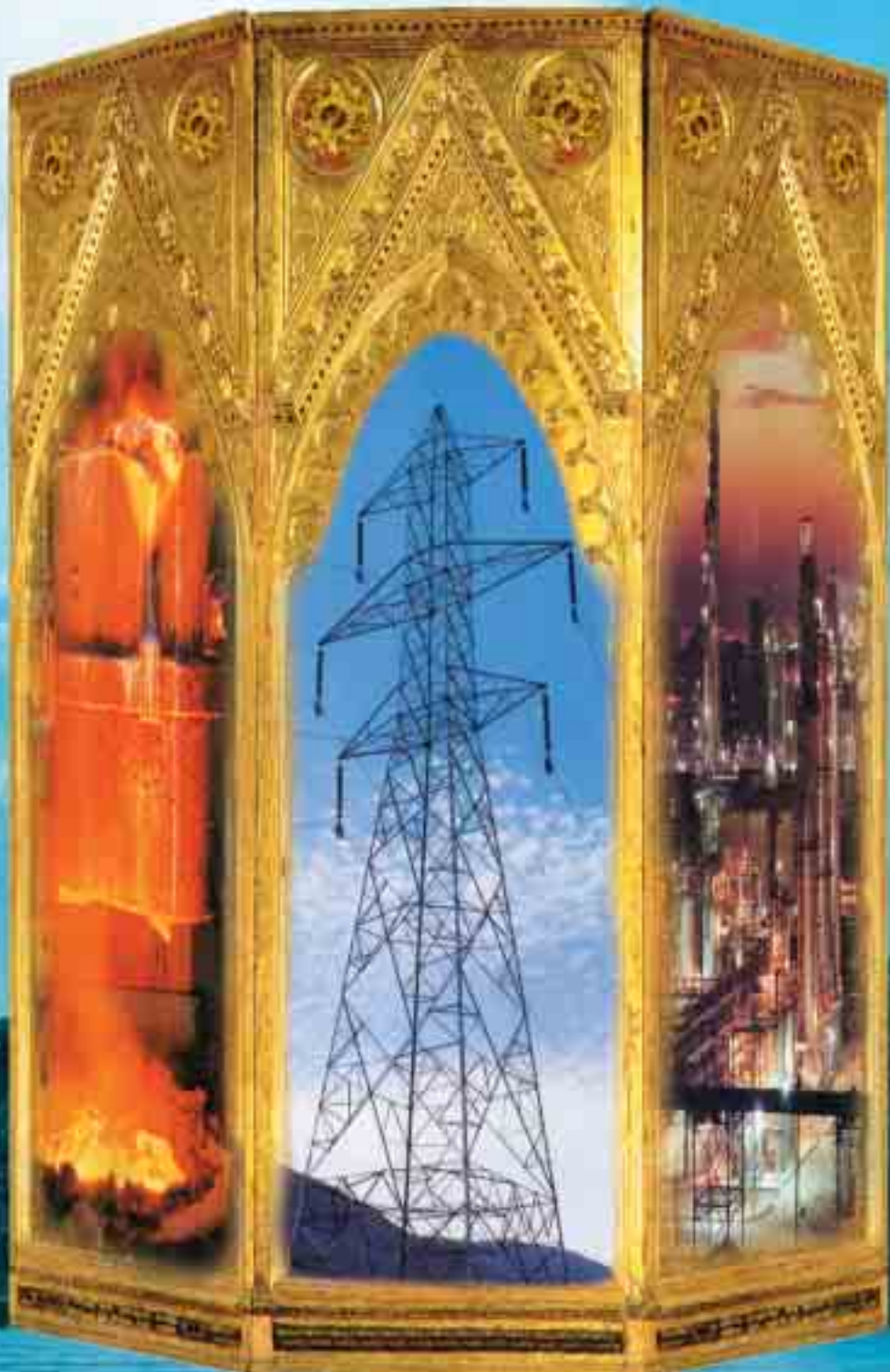
🕒 *Moguće je da je struja, koja je u vrijeme Sulejman, a. s., proizvođena u velikim količinama, korištena u širokim oblastima, kao što su građevinarstvo i komunikacije. Isto tako, moguće je da se formulacijom "teče", koja se spominje u navedenom ajetu, upozorava da je upotreba bakra veoma široka. (Nesumnjivo, Allah, dž. š., je taj koji najbolje zna.)*

**On je poslao Poslanika Svoga
s uputom i vjerom istinitom da
bi je uzdigao iznad svih vjera.
A Allah je dovoljan Svjedok!
(Al-Fath, 28)**

Ako se "aynel kitri", formulacija iz 12. ajeta sure Saba', shvati kao otopljeni bakar, onda je sasvim izvjesno da se time upozorava na današnju elektro industriju. Bakar, kao jedan od najboljih provodnika toplote i električne nergije, jedan je od najtemeljnijih metala visoke tehnologije.

 Formulaciju iz ajeta "aynel kitri" određeni komentatori Kur'ana (mufessiri) komentiraju kao petrol. Danas, u visokoj tehnologiji petrol predstavlja najosnovniju sirovinu. Moguće je da je i Sulejman, a. s., veoma izraženo koristio petrol u funkciji tehnologije svoga vremena. (Nesumnjivo, Allah, dž. š., je taj koji najbolje zna.)

Stavljanje džina i šejtana pod Sulejmanovu komandu

*...I da džini, voljom njegova Gospodara,
pred njim rade; a kad bi neki od njih otkazao
poslušnost naređenju Našem,
učinili bismo da ognjenu patnju osjeti.
(Saba', 12)*

Druga blagodat kojom je Allah, dž. š., obdario Sulejmana, a. s., je i činjenica da je džine i šejtane učinio njegovim slugama. Džine i šejtane, koje je imao pod svojom komandom, Sulejman, a. s., je, isto tako, koristio u različitim oblicima u građevinarstvu i zanatskim djelatnostima.

*I Mi smo dali da mu služe: vjetar -
koji je prema zapovijedi njegovoj blago puhao
onamo kuda je on htio -
i šejtani, sve graditelji i gnjurci.
(Sad, 36-37)*

Davanje šejtana pod Sulejmanovu, a.s., komandu je velika blagodat kojom ga je obdario Allah, dž. š., pošto je šejtan biće koje posjeduje niz znanja o svijetu i skrivene ili tajne podatke o događajima koji se dešavaju na Zemlji. Moguće je da je, sa jednim bićem pod svojom komandom koje posjeduje takve odlike, Sulejman, a. s., hem postizao olakšice u kontaktima sa ostalim državama, hem osiguravao olakšice u vladanju svojom zemljom.

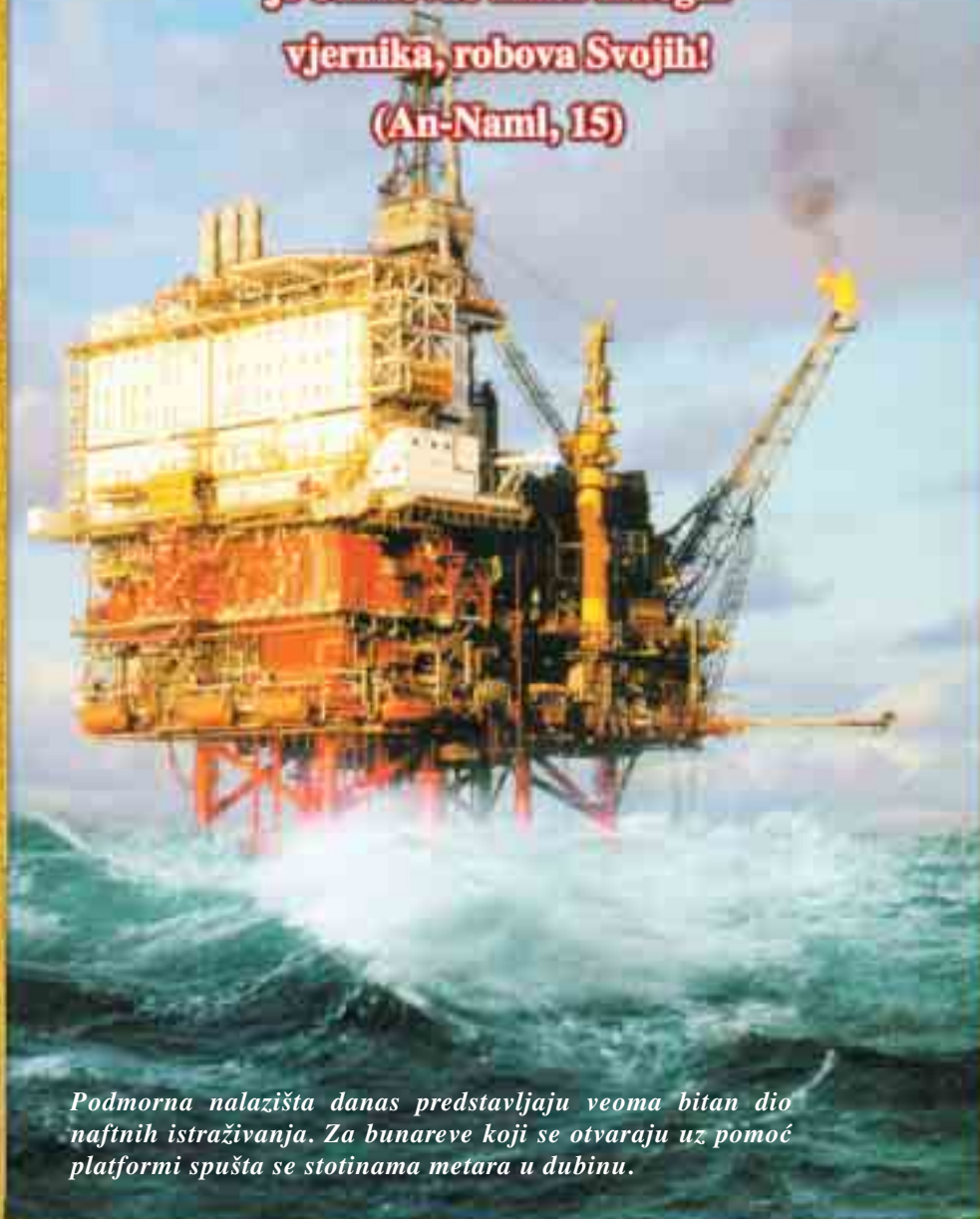
*I šejtane neke da zbog njega rone,
a radili su i poslove druge, i nad njima smo Mi
bdjeli.
(Al-Anbiya', 82)*

 Moguće je da je ove šejtane koji rone Sulejman, a. s., upošljavao u veoma različitim dužnostima. Kao što postoji mogućnost da su šejtani bili aktivirani u vojnim i obavještajnim službama, moguće je da su bili aktivirani i u poljima nauke. Naprimjer, moguće je da ih je Sulejman, a. s., koristio u dužnostima kao što je obrađivanje podmorskih bogatstava i provođenje određenih podmorskih istraživanja radi upošljavanja u službu čovjeka.

 Iz navedenog ajeta se razumije značaj i podmornih, a ne samo nadzemnih obrađivanja. Međutim, da bi se izvadili i preradili vrijedni metali, poput petrola i zlata, i da bi se doveli u korisno i upotrebljivo stanje, potrebna je visoka

**Davudu i Sulejmanu smo
znanje dali i oni su govorili:
"Hvala Allahu, koji nas
je odlikovao iznad mnogih
vjernika, robova Svojih!
(An-Naml, 15)**

*Podmorna nalazišta danas predstavljaju veoma bitan dio
naftnih istraživanja. Za bunareve koji se otvaraju uz pomoć
platformi spušta se stotinama metara u dubinu.*

SULEJMAN, a.s.

tehnologija. Moguće je da su Sulejmanu, a. s., u prošlosti šejtani osigurali ovu tehničku podršku i ljudsku snagu.

A uz pomoć oruđa, aparata moderne tehnologije i podmornica, koje je u ahir-i zemanu Allah, dž. š., stavio u službu čovjeku, još više je olakšano eksploatiranje podmornih

Zar nisi siroče bio,

pa ti je On

utočište pružio,

i za pravu vjeru

nisi znao, pa te

je na Pravi Put

uputio, i siromah

si bio, pa te

je imućnim učinio?

(Ad-Duha, 6-8)

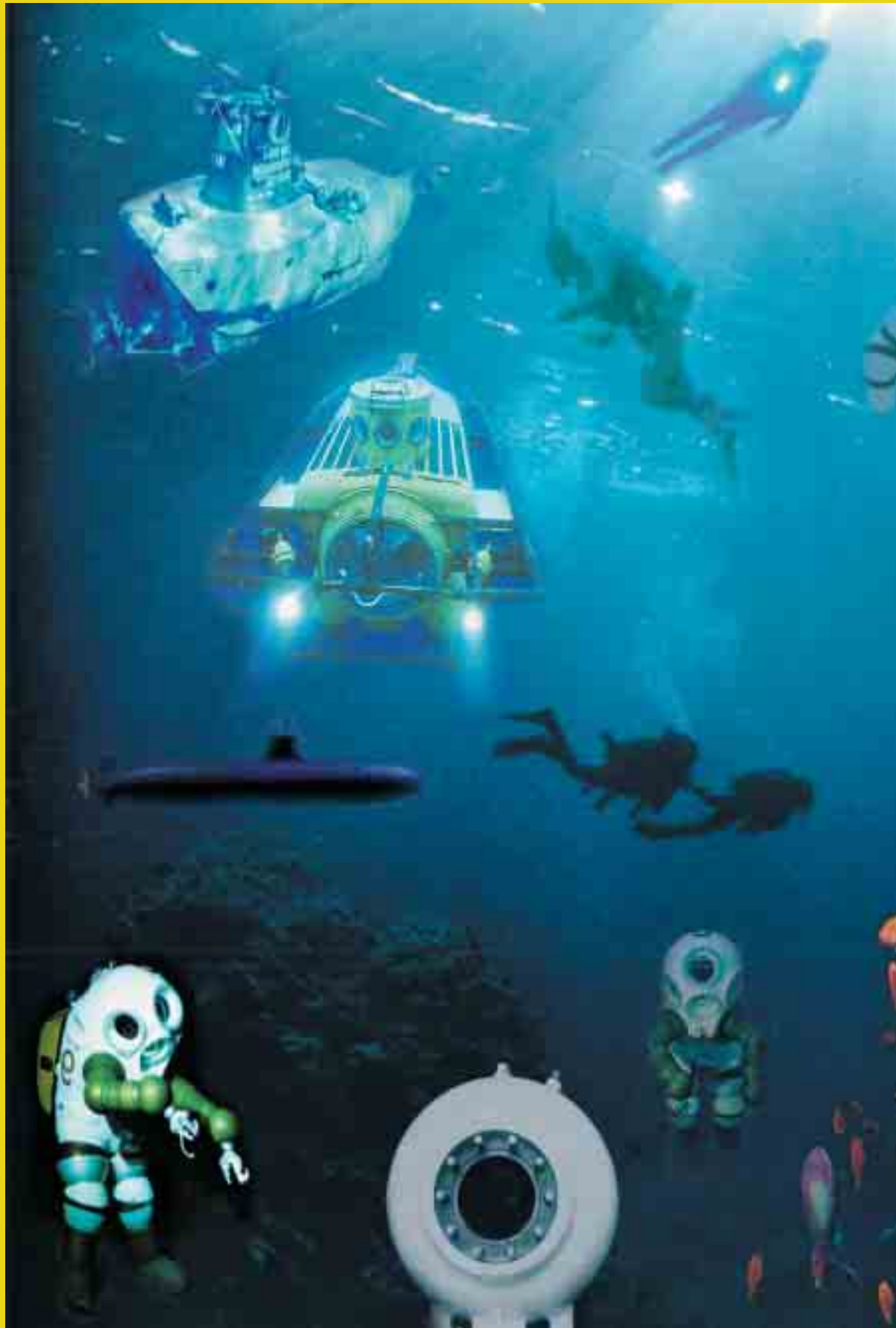

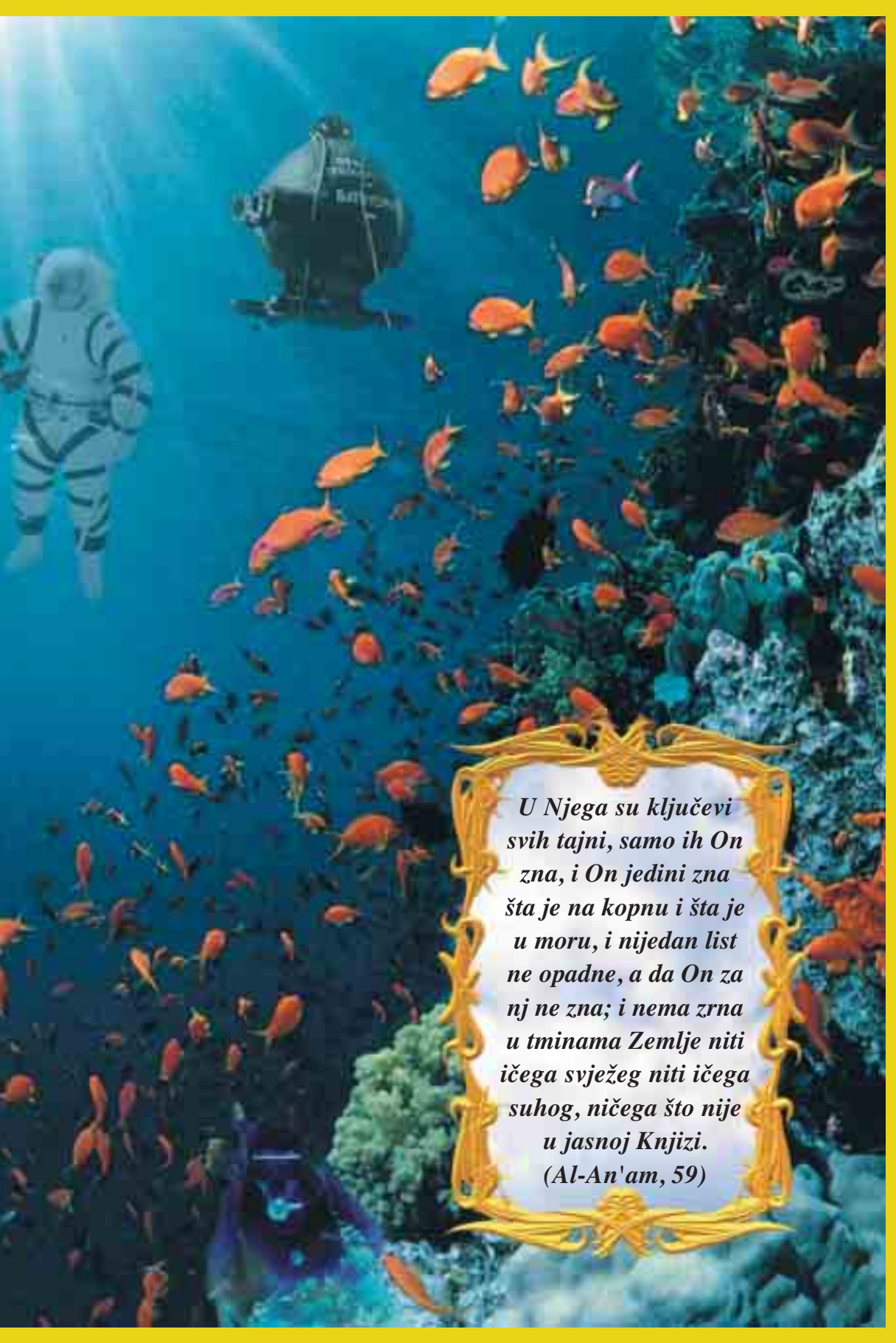
bogatstva. Moguće je da ajet posjeduje jedno upozorenje u ovom pravcu.

 Moguće je da se, osim toga, u ajetu skreće pažnja i na obradu ukrasnih predmeta, kao što su biseri i merdžani, kao i ostalih blagodati koje se nalaze pod morem. (Nesumnjivo, Allah, dž. š., je taj koji najbolje zna.)

**On čini da se morem
koristite, da iz njega
svježe meso jedete
i da vadite nakit
kojim se kitite - ti
vidiš lađe kako ga
sijeku da biste nešto
iz obilja njegova stekli
i da biste zahvalni bili.
(An-Nahl, 14)**

*U Njega su ključevi
svih tajni, samo ih On
zna, i On jedini zna
šta je na kopnu i šta je
u moru, i nijedan list
ne opadne, a da On za
nj ne zna; i nema zrna
u tminama Zemlje niti
ičega svježeg niti ičega
suhog, ničega što nije
u jasnoj Knjizi.
(Al-An'am, 59)*

Na kraju ajeta sa prethodne stranice, Allah, dž. š., saopćava "... i nad njima smo Mi bdjeli." Ovim ajetom se još jednom podsjeća da su šejtani ronionci, koji su pod Sulejmanovom, a. s., komandom obavljali dužnost u morskim dubinama, bili pod kontrolom Allaha, dž. š., Gospodara nebesa i Zemlje. Kao jedan vid Svoga rahmeta, Allah, dž. š., je također Svome pejgamberu poklonio šejtane, jednu snagu kojoj nije pružena mogućnost da se pobuni protiv Sulejmana, a. s.

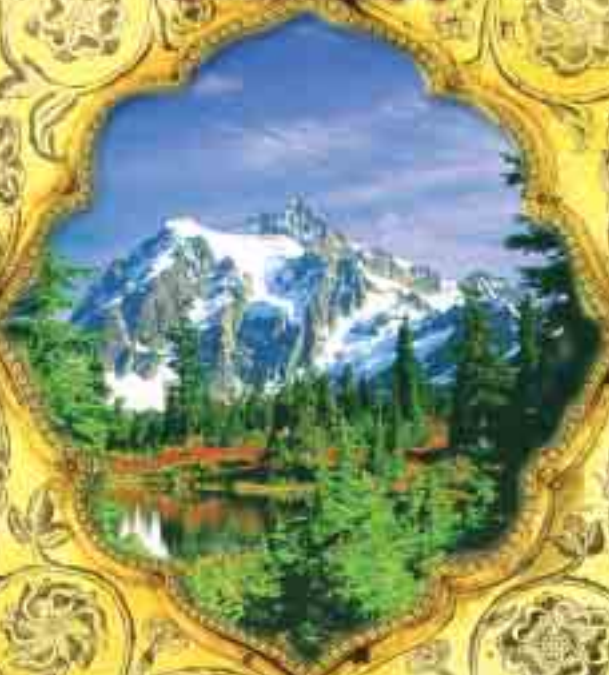
*Oni su mu izrađivali što god je htio:
hramove i spomenike, i zdjele kao čatrnje,
i kotlove nepokretne...
(Saba', 13)*

Iz prethodnog ajeta se razumije da su, Sulejmanovim, a. s., uputstvima i usmjeravanjem, umjetnička djela izrađivali džini i šejtani. Skreće se pažnja da je, svojim ličnim uputstvima nalažući izradu veoma pompeznih umjetničkih djela, Sulejman, a. s., imao veoma jako izraženo umjetničko i estetsko poimanje.

**I o blagodati
Gospodara
svoga kazuj!
(Ad-Duha, 11)**

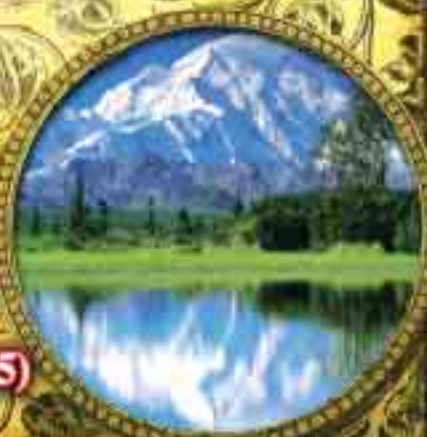

**I spomen
na tebe
visoko uzdigli!
(Al-Inširah, 4)**

**Ta,
doista,
s mukom
je i last.**

(Al-Inširah, 5)

Sve izobilje je Allahovo dobročinstvo

Svu moć i bogatstvo kojim ga je Allah obdario, Sulejman, a. s., je koristio radi najljepšeg predstavljanja i propovijedanja Allahove vjere, da bi poslužio kao povod da Allahovo jedinstveno i veličanstveno carstvo bude uočljivo od strane sviju i da na taj način širi vjerski moral. Naspram ove njegove pameti, znanja i umjetničke moći, ljudi su se lakše odazivali pozivima u vjerovanje u Allaha, dž. š. Sulejman, a. s., je na najljepši način dobio odgovor za svoju privrženost Allahu i ostvario jednu veoma veliku vlast poznatu u cijelom svijetu. Njegova moć i vlast je hiljadama godina zasljepljivala oči mnogih ljudi, bivala temama raznih romana, slika, filmova.

U ovom poglavlju smo se doticali različitih blagodati i superiornog znanja kojima je bio obdaren Sulejman, a. s. Međutim, postoji jedno pitanje koje u ovom kontekstu naročito treba naglasiti. U ajetima se saopćava da je u biti Allah, dž. š., Gospodar svjetova, bio taj koji je davao sve te blagodati, koji je poimao znanja i činio sve ono što se događa. Sve ono što je Sulejman, a. s., radio dešavalo se Allahovom voljom i odredbom. Naprimjer, u jednom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., se obraća na slijedeći način: "i učinismo da Sulejman pronikne u to..." (Al-Anbiya', 79). Iz ovog ajeta proističe da ni jedan insan neće moći proniknuti ni u kakvu mudrost, da neće moći iznijeti nikakav sud ukoliko to Allah, dž. š., tako ne odredi. Apsolutno je nemoguće da insan svojom moći pronikne u neki događaj, da postigne sud i da mišljenje, pošto je, Allah, dž. š., Taj koji daje presudu. On je Onaj koji posjeduje mudrost i sud, a osoba koja daje odluku je jedino povod; ona uspijeva dati odluku samo zato što Allah, dž. š., tako određuje.

U nastavku istog ajeta, nakon što saopćava da je potčinio planine i ptice da Ga, s Davudom, Sulejmanovim ocem, hvale, Allah, dž. š., kaže slijedeće: "to smo Mi bili kadri učiniti". Allah, dž. š., je Taj koji je Davuda, a. s., podučio zanatu izrade

pancira, koji je Sulejmanu, a. s., pokorio jaki vjetar i da mu rastopljeni bakar teče. U 81. ajetu poglavlja Al-Anbiya' Allah, dž. š., kaže slijedeće: "Mi sve dobro znamo". Apsolutno je nemoguće da bilo koji čovjek posjeduje neko znanje bez volje Sveznajućeg Allaha, dž. š. U ishodu saznanja koje je godinama čitao ili učio, čovjek se može smatrati učenim, međutim nikada ne smije gubiti iz vida da je Allah, dž. š., Taj koji daje znanje. To što neki čovjek posjeduje neko znanje, samo je ishod Allahovog davanja znanja tom čovjeku. Sasvim očita formulacija ove činjenice su riječi meleka: "Hvaljen neka Si" - rekoše oni - "mi znamo samo ono čemu Si nas Ti poučio; Ti Si Sveznajući i Mudri." (Al-Baqarah, 32)

**Pravi široke pancire i čestito ih
pleti!" - i činite dobro...**

...j

er Ja vidim šta radite vi.
(Saba', 11)

*Vojsku Sulejmana, a. s.,
Allah, dž. š., je podržao
džinima i pticama, a
njemu podario veoma
moćnu vlast na zemlji.
Nijedna država se nije
mogla suprotstaviti
njegovoj vojsci, a onima
koji su se suočavali sa
ovom moćnom vojskom
nije preostajalo ništa
drugo do potčinjavanje.
Kao što je to saopćio u
80. ajetu sure Al-Anbiya',
Allah, dž. š., je
Sulejmana, a. s., naučio
da izrađuje pancire da ih
štite u borbi s
neprijateljem. Panciri,
štitovi i razno drugo oruđe
izrađeno ovim znanjem
njegovu vojsku učinilo je
još više nepobjedivom.*

SULEJMANOVO, A. S., VELIČANSTVENO CARSTVO I SNAŽNA VOJSKA

*I sakupiše se Sulejmanu vojske njegove,
džini, ljudi i ptice, sve četa do čete, postrojeni.*

(An-Naml, 17)

 Sulejman, a. s., je posjedovao jednu jedinstvenu i neuporedivo snažnu vojsku, koja je bila sačinjena od džina, ptica i ljudi i koja je bila podržana jakom obavještajnom mrežom.

 U ajetu se govori ne o jednoj Sulejmanovoj vojsci, već o vojskama. Ova riječ množine je, isto tako, i jedna formulacija jačine vojske i njene brojčane nadmoćnosti.

 Jedna od najupečatljivijih strana Sulejmanove vojske je njena disciplina. Tri različite zajednice, kao što su džini, ptice i ljudi, veoma su skladno obavljale dužnost u jednoj

vojsci; u tom vojnom poretku se nije dešavao ni najmanji propust.

✪ Podržavanje vojske džinima i šejtanima osiguralo je Sulejmanu nadmoćnost sa više aspekata. Ova bića su u stanju veoma jednostavno uraditi mnogo toga što nadilazi čovjekove mogućnosti. Kao što se i ističe u ajetu "...On vas vidi, on i vojske njegove, odakle vi njih ne vidite..." (A'raf, 27), mogu vidjeti ljude, a da pri tome sami ne izlaze na vidjelo. Ova odlika džinima osigurava veoma velike olakšice prilikom prikupljanja obavještajnih informacija.

*I Mi smo dali da mu služe: vjetar -
koji je prema zapovijedi njegovoj blago puhao
onamo kuda je on htio - šejtani, sve graditelji i
gnjurci, i drugi u bukagije okovani.
(Sad, 36-38)*

✪ Formulacija iz ajeta "u bukagije okovani" išareti na to da je Sulejman, a. s., imao veliku dominaciju nad džinima i šejtanima koji su mu dati u službu.

✪ Ovi podaci iznose činjenicu da je Sulejmanova, a. s., vlast obuhvatala ne samo pobožne i predane džine, već i džine nevjernike. Iz ovog ajeta se razumije da su Sulejmanovi šejtani insane pod utjecajem šejtana i nevjernike dovodili u bezopasno stanje. Štaviše, dovodili su ih u stanje korisno za islam i davali im različita zaduženja.

✪ Moguće je da u ovom ajetu Allah, dž. š., upozorava na potrebu obuzdavanja zlonamjernih insana šejtanskog karaktera u okruženju u kome dominira islamski moral i onemogućavanja njihovog štetnog djelovanja na društvo. Aktiviranje nekih u nekoj službi na Allahovom Putu bit će

povod i za sprečavanje mogućih negativnosti, a i za formiranje jedne koristi u ime islama.

● *Moguće je da se ovim ajetom upozorava na potrebu nadziranja osoba šejtanskog karaktera, koji tiraniziraju ostale, koji čine zla i siju smutnje po Zemlji, jednim strogim sistemom kontrole. Trebalo bi onemogućiti ove ljude da , miješajući se sa narodom, nanose štetu okolini.*

● *Ovim ajetom Allah, dž. š., možda skreće pažnju na metode kažnjavanja zločinaca, metode koje će se primjenjivati u ahir-i zemanu. Moguće je da će u tom periodu zločinci biti onemogućeni u svojim djelima, ali da će, upošljavanjem u raznim službama, biti dovedeni u stanje korisno za zajednicu.*

● *Formulacijom "okovane bukagije" istaknutom u citiranom ajetu možda se skreće pažnja na jedan sigurnosni sistem nalik na elektronske prange koje će se koristiti u ahir-i zemanu. Na taj način će se onemogućiti i bijeg aktualnih delikvenata, a i njihovo štetno djelovanje kako na same sebe, tako i na osobe iz okruženja.*

I on izvrši smotru ptica, pa reče:

"Zašto ne vidim pupavca, da nije odsutan?

*Ako mi ne donese valjano opravdanje, teškom ću
ga kaznom kazniti ili ću ga zaklati!"*

(An-Naml, 20-21)

Ovim ajetima se pokazuje da je Sulejman, a. s., vršio redovnu smotru svoje vojske, da je odmah uočavao moguće nedostatke i preduzimao potrebne mjere predostrožnosti. Apsolutno nije dozvoljavao ništa što bi ugrožavalo disciplinu. Da je odsustvo bez dozvole i znanja pretpostavljenih veoma bitna greška, razumije se iz prethodnih riječi Sulejmana, a. s.

*"Vrati se njima! Mi ćemo im dovesti
vojske kojima se neće moći oduprijeti i istjerat
ćemo ih iz Sabe ponižene i pokorene."
(An-Naml, 37)*

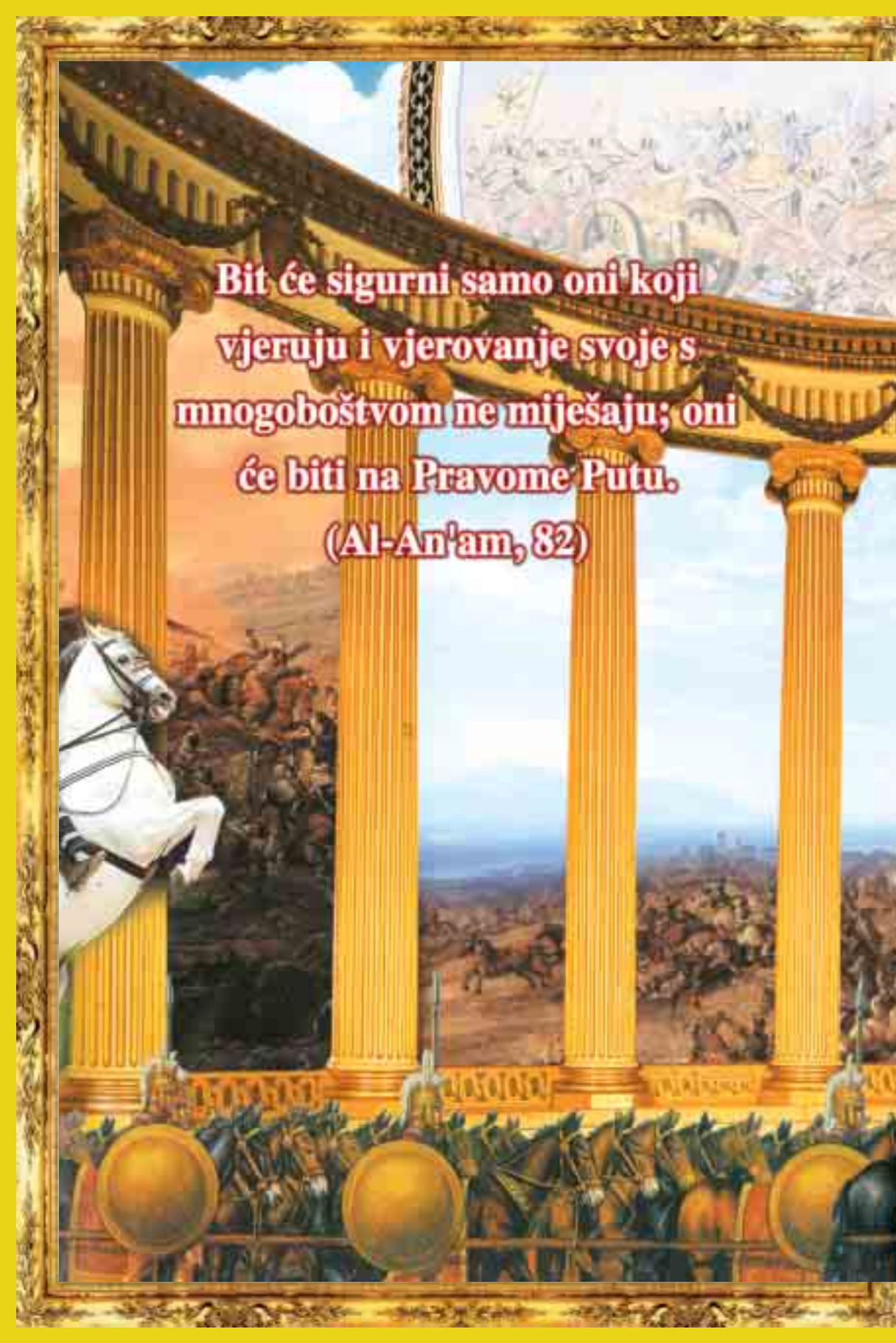
Sulejman, a. s., se na prethodno navedeni način obraćao glasnicima koji su donijeli poklone od kraljice Sabe. Kao što se jasno vidi, ovim riječima se saopćava da on apsolutno neće prihvatiti nikakve poklone, a na taj način je pokazao i stepen svoje odlučnosti u pokoravanj kraljice Sabe.

Iz ovog ajeta se, osim toga, razumije da je Sulejmanova, a. s., vojska bila toliko moćna da joj se nije mogla suprotstaviti ni jedna vojska bilo koje države toga vremena. I, upravo, kao što ćemo vidjeti i na narednim stranicama, kada su primili ovu vijest, velikaši Sabe su shvatili da, osim predaje nemaju drugog izlaza. To je, isto tako, jedan od pokazatelja da su oni bili svjesni nepobjedivosti Sulejmanove vojske.

ELEKTRONSKI OKOVI

Prilikom kažnjavanja optuženih, danas se u mnogim zemljama, a naročito u SAD-u, koristi sistem elektronskih okova. Uz pomoć okova koji se postavi na noge, optuženi se drže u kućnom pritvoru. Ovi okovi se koriste kod onih koji su, umjesto zatvora, osuđeni na kaznu kućnog pritvora, ili bliskog okruženja mjesta na kome se nalazi. Elektronski okov omogućava da se kretanje aktualne osobe nemetano prati tokom 24 sata. Osoba sa elektronskim okovom u principu ima slobodu kretanja u prečniku od oko 80 km. Ukoliko, pak, izađe izvan ovog kruga bezbjedonosne ekipama se odašilja alarm i policija odmah stupa u akciju.¹³ Na taj način optuženi hem nesmetano obavlja svoje dnevne poslove, hem i izdržava zasluženu kaznu.

The image is a complex digital composition. It features a classical building with tall, fluted columns and a pediment. The pediment contains a relief sculpture of a battle scene. In the foreground, there's a row of soldiers in armor, some holding shields. On the left, a white horse is rearing up. The background shows a vast landscape with a city in the distance. The entire image is framed by a decorative border.

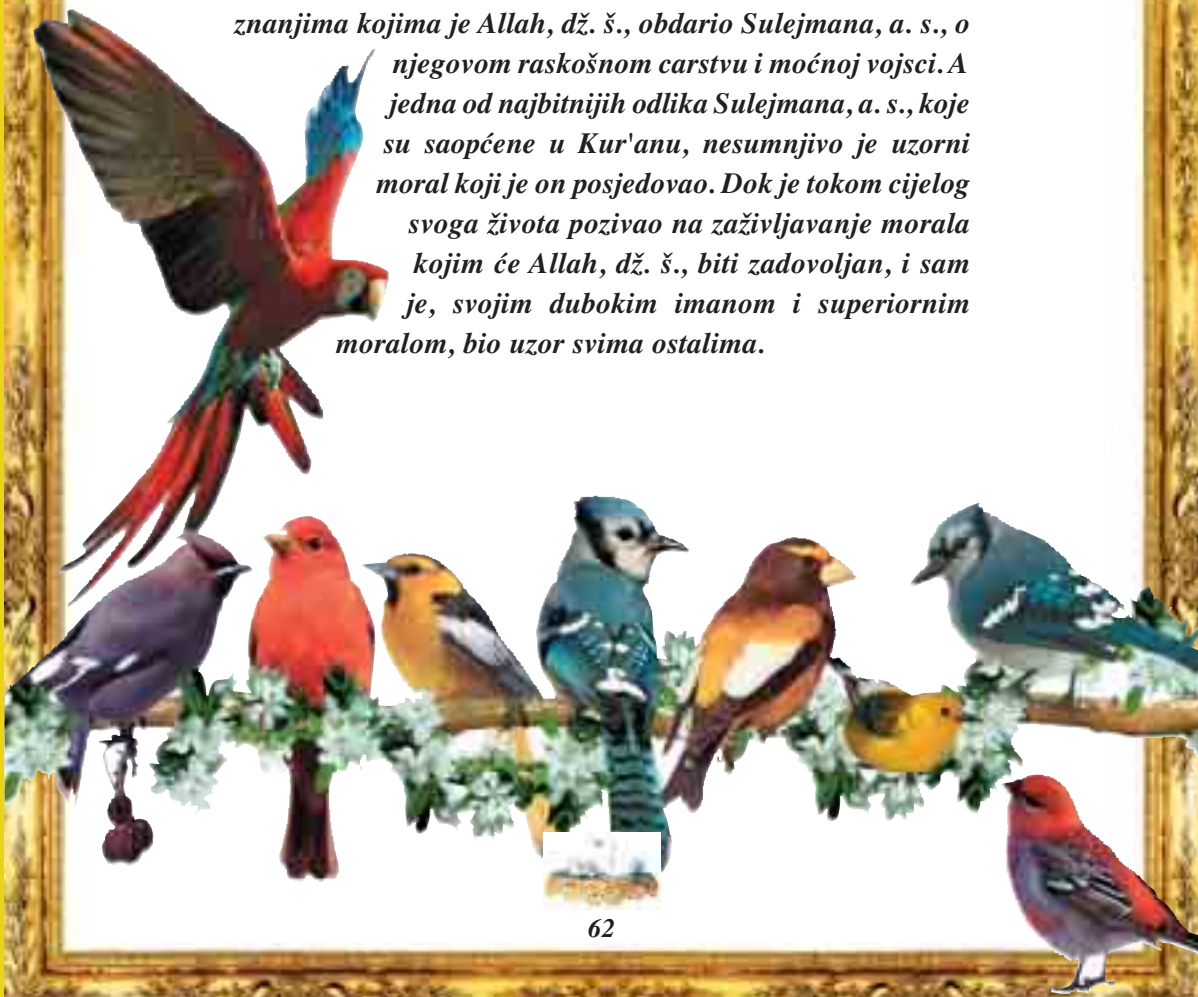
**Bit će sigurni samo oni koji
vjeruju i vjerovanje svoje s
mnogoboštvom ne miješaju; oni
će biti na Pravome Putu.
(Al-An'am, 82)**

**"Ja okrećem lice svoje, kao pravi
vjernik, prema Onome koji je
nebesa i Zemlju stvorio, ja nisam
od onih koji Njemu druge
pridružuju!"
(Al-An'am, 79)**

UZORNI MORAL SULEJMANA, A. S.

U dosadašnjim poglavljima knjige govorili smo o različitim znanjima kojima je Allah, dž. š., obdario Sulejmana, a. s., o njegovom raskošnom carstvu i moćnoj vojsci. A jedna od najbitnijih odlika Sulejmana, a. s., koje su saopćene u Kur'anu, nesumnjivo je uzorni moral koji je on posjedovao. Dok je tokom cijelog svoga života pozivao na zaživljavanje morala kojim će Allah, dž. š., biti zadovoljan, i sam je, svojim dubokim imanom i superiornim moralom, bio uzor svima ostalima.

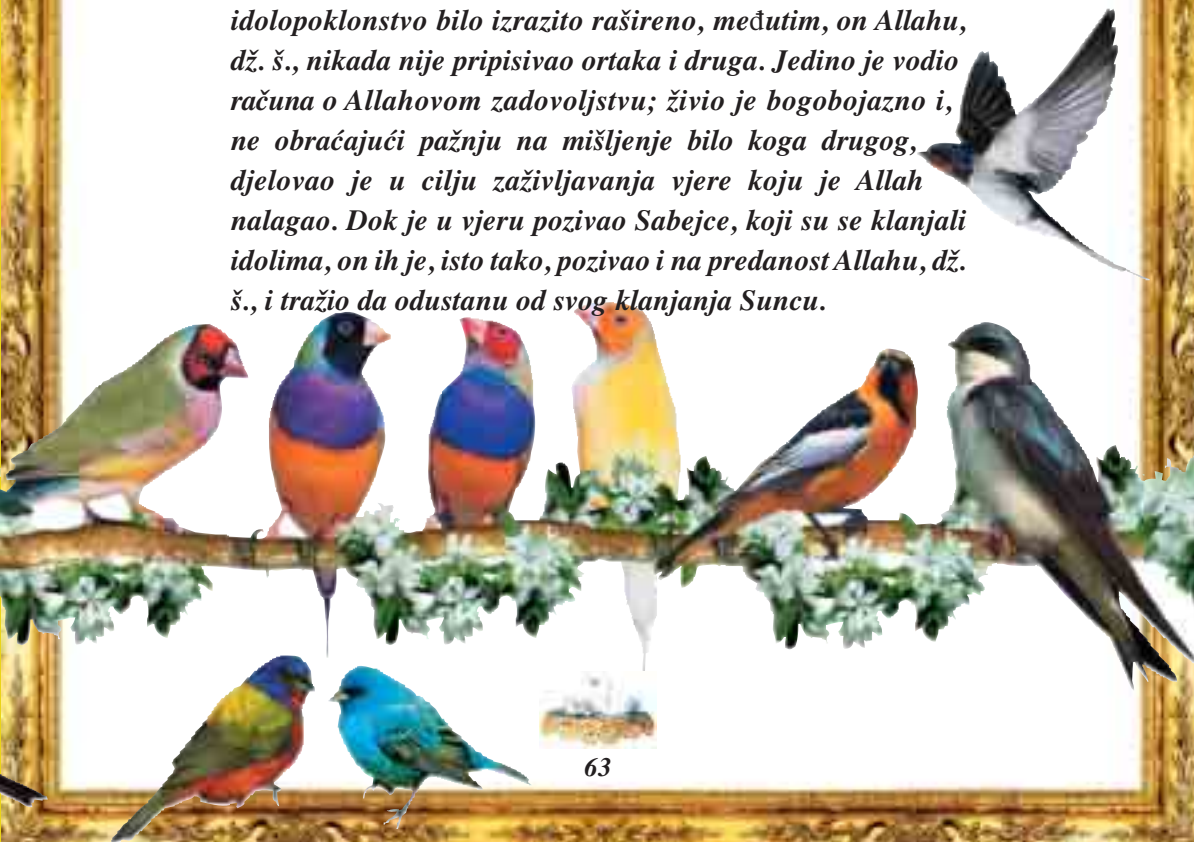

U svim svojim poslovima usmjeravao se ka Allahu, dž. š.

*... divan je on rob bio, i mnogo se kajao!
(Sad, 30)*

Jedno od pitanja koje, u kur'anskim ajetima koji su u vezi sa životom Sulejmana, a.s, najviše privlači pažnju je da se on u svim svojim poslovima uvijek usmjeravao ka Allahu, dž. š., da Mu je činio dovu i da Mu je povjeravao sve svoje namjere.

Sulejman, a. s., je živio u jednom periodu u kome je idolopoklonstvo bilo izrazito rašireno, međutim, on Allahu, dž. š., nikada nije pripisivao ortaka i druga. Jedino je vodio računa o Allahovom zadovoljstvu; živio je bogobojažno i, ne obraćajući pažnju na mišljenje bilo koga drugog, djelovao je u cilju zaživljavanja vjere koju je Allah nalagao. Dok je u vjeru pozivao Sabejce, koji su se klanjali idolima, on ih je, isto tako, pozivao i na predanost Allahu, dž. š., i tražio da odustanu od svog klanjanja Suncu.

*Mi smo Sulejmana u iskušenje doveli i njegovo
bolesno tijelo na prijestolju zadržali, ali je poslije
ozdravio. "Gospodaru moj," - rekao je - "oprosti mi
i daruj mi vlast kakvu niko, osim mene, neće imati!
Ti, uistinu, bogato daruješ!"
(Sad, 34-35)*

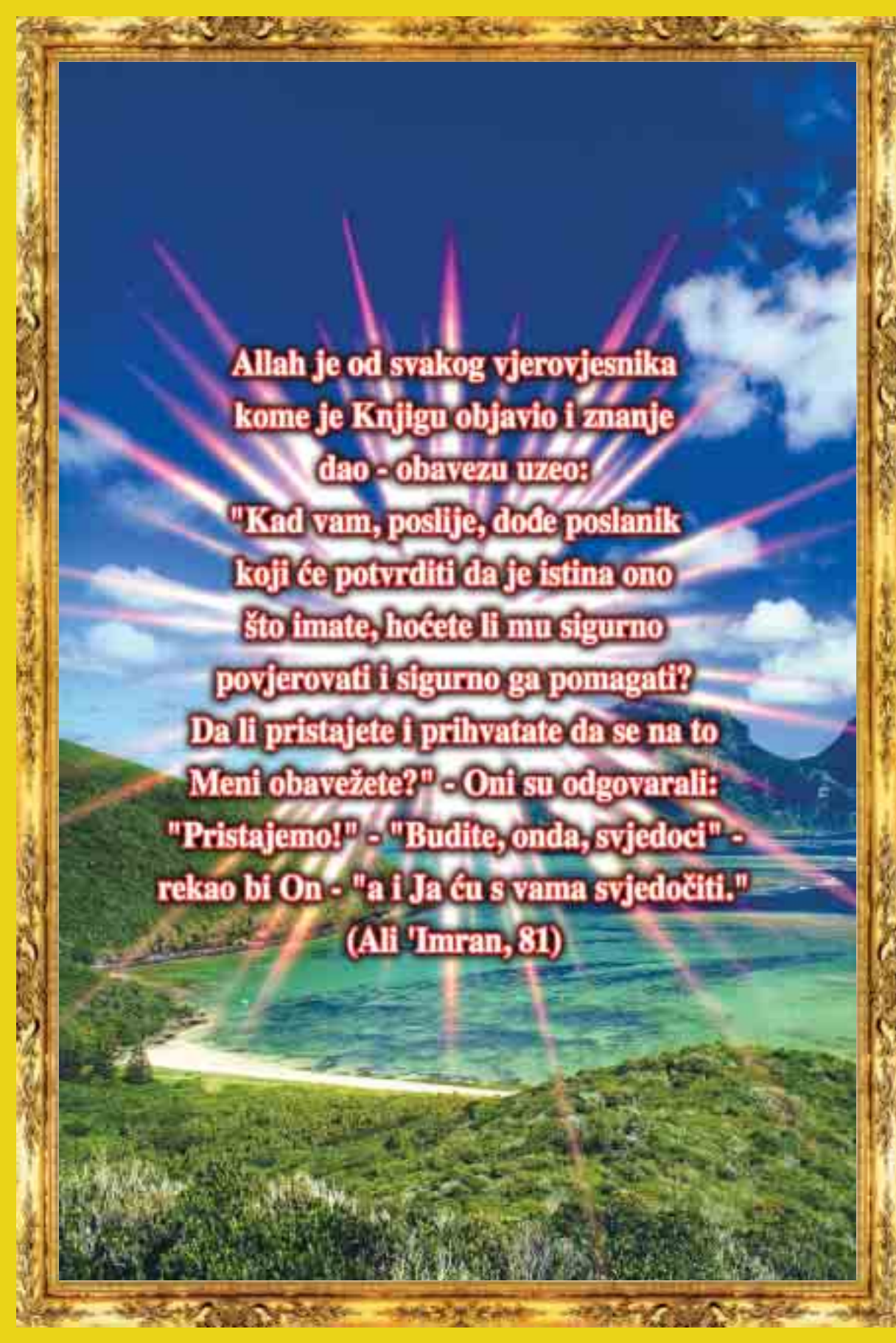
*Kada bi se suočavao sa bilo kakvom poteškoćom,
problemom ili nemetom, Sulejman, a. s., se odmah usmjeravao
ka Allahu, dž. š. U svim svojim govorima slavio je Allaha,
dž. š., a svaku svoju odluku donosio je spominjanjem imena
svoga Gospodara. Allah, dž. š., je Sulejmana, a. s., iskušavao
različitim slučajevima i stanjima, a on je uvijek odgovarao
veoma uzornim moralom i bogoboječnim držanjem. Ilustracije
radi, kao što je istaknuto u prethodnom ajetu, kada je stavljan
na kušnju, prvo što je Sulejmanu, a. s., padalo na um bilo je
upućivanje dove Allahu, dž. š., i traženja utočišta u Njegovom
oprostu i milosti.*

**"...Reci: "Blagodati je samo u Allahovoj ruci,
On je daruje kome hoće." ...
(Ali 'Imran, 73)**

*... "Ovo je blagodat Gospodara moga,
koji me iskušava da li ću zahvalan ili nezahvalan
biti. A ko je zahvalan - u svoju je korist zahvalan,
a ko je nezahvalan - pa,
Gospodar moj je nezavisan i plemenit."
(An-Naml, 40)*

Ne samo u teškim trenucima; Sulejman, a. s., je isti moral pokazivao i u trenucima bilo kojeg uspjeha ili pobjede; uvijek je bio bogobožazan i rob koji je bio svjestan svoje bespomoćnosti naspram Allaha, dž. š. Svaki ostvareni uspjeh je odmah uočavao kao svojevrсно iskušenje od strane Allaha, dž. š. Kao što se i saopćava u prethodnom ajetu, na svoje uspjehe odgovorao je jednom krajnjom poniznošću. Ovaj ponizan odgovor ishod je njegove svjesnosti da su svakojaki uspjesi, kao i svakojake nevolje, iskušenja od strane Allaha, dž. š.

**"...Allah je neizmjerно dobar i zna sve;
On Svojom milošću naročito daruje onoga koga
hoće. - A Allahova blagodat je velika!"
(Ali 'Imran, 73-74)**

**Allah je od svakog vjerovjesnika
kome je Knjigu objavio i znanje
dao - obavezu uzeo:**

**"Kad vam, poslije, dođe poslanik
koji će potvrditi da je istina ono
što imate, hoćete li mu sigurno
povjerovati i sigurno ga pomagati?
Da li pristajete i prihvatate da se na to
Meni obavežete?" - Oni su odgovarali:
"Pristajemo!" - "Budite, onda, svjedoci" -
rekao bi On - "a i Ja ću s vama svjedočiti."
(Ali 'Imran, 81)**

Bio je rob koji je uvijek bio zahvalan Allahu, dž. š.

*... "Trudite se i budite zahvalni,
o, čeljadi Davudova!" -
A malo je zahvalnih među robovima Mojim.
(Saba', 13)*

Kao Davuda, a. s., i Sulejmana, a. s., je Allah, dž. š., je, blagodatima koje prethodno nikome nisu date, učinio odabranim i obdario ga dobitima koje će biti povod za njegovu zahvalu Gospodaru. Naspram svih ovih blagodati Sulejman, a. s., je uvijek bio zahvalan, ponizan i bogobojažnog ponašanja; u sim svojim poslovima se usmjeravao ka Allahu, dž. š. Kao što smo to i prethodno naglasili, on je bio rob koji je znao da su sve blagodati i sve njegove superiorne odlike samo iskušenja od strane Allaha, dž. š., da će se na Sudnjem danu suočiti sa odgovorom na ove nimate i ponašao se u skladu sa time.

*... "Gospodaru moj, omogući mi da budem zahvalan na blagodati Tvojim, koju Si ukazao meni i roditeljima mojim, i da činim dobra djela na zadovoljstvo Tvoje, i uvedi me, milošću Svojom, među dobre robove Svoje!"
(An-Naml, 19)*

U ajetu se saopćava da se, nakon što je čuo razgovor koji se odvijao između mravi, Sulejman, a. s., odmah usmjerio ka Allahu i učinio dovu. Naspram nimeta kojima je obdaren, on je uvijek bio svjestan da je stvarni vlasnik svega toga naš Gospodar, svojim djelima i riječima je pokazivao da mu je jedini cilj postizanje Allahovog zadovoljstva.

Ovaj njegov predani i iskreni moral Allah, dž. š., je nagradio na najljepši način i to nam saopćio u slijedećem ajetu: "On je, doista, blizak Nama i čeka ga krasno prebivalište" (Sad, 40). A u drugom ajetu saopćava se da je njega i njegovog oca, Davuda, a. s., "odlikovao iznad mnogih vjernika, robova Svojih!" (An-Naml, 15).

Osim toga, kada je ugledao požrtvovanost mravice prema mravljoj zajednici, Sulejman, a. s., se odmah prisjetio svoje

majke i svoga oca. To je, pak, veoma bitna lekcija, ders koji pokazuje da na sve nimete koji čovjeku dolaze posredstvom njegovih roditelja (kao što su njega od ranog djetinjstva, odgoj, utočište, obrazovanje) treba zahvaljivati Allahu, dž. š., koji je stvarni vlasnik svega toga.

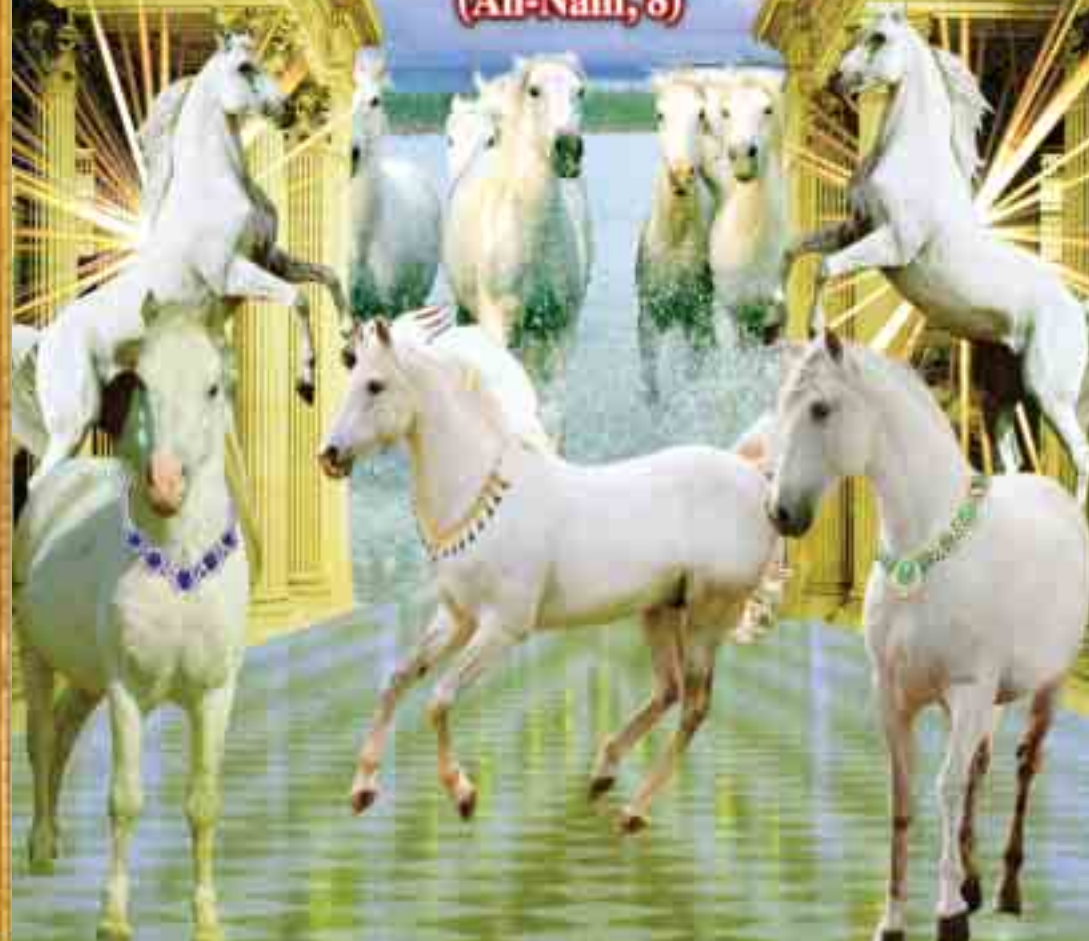
Sulejmanova, a. s., ljubav prema životinjama

*Kad su jedne večeri preda nj bili izvedeni punokrvni konji koji su na tri noge stajali, a četvrtom jedva zemlju doticali, on reče:
"Umjesto da mislim na Gospodara svoga, ja pokazujem ljubav prema blagu!" - i oni se izgubiše iz vida. (Sad, 31-32)*

Kao što se vidi iz citiranih ajeta, Sulejman, a. s., je posebno vrijeme izdvajao za njegu ovih životinja, koje svojim majstorstvom i gracioznošću u stavu i trčanju pružaju veliku draž posmatračima. A u međuvremenu je slavio i veličao svoga Gospodara. Ovo je primjerno držanje jednog vjernika: naspram ljepota koje vidi i dubokog efekta koje te ljepote formiraju u

**I konje, i mazge,
i magarce - da ih jašete,
i kao ukras...
(An-Nahl, 8)**

njegovoj duši, vjernik spominje i veliča Allaha, dž. š. To je djelovanje oformljeno u ishodu duboke ljubavi koju vjernici osjećaju prema svome Gospodaru.

Većina insana koji su daleko od ljepota koje nosi vjera razvijaju jedan zatvoreni karakter osobe koja je neosjetljiva prema događanjima i bićima oko sebe. Međutim, kao što se jasno vidi iz ponašanja Sulejmana, a. s., vjernik je smotren insan koji je krajnje osjetljiv naspram ljepota iz svog okruženja, koji se naslađuje ljepotama, estetikom i umjetnošću. Svjestan je Allahovih nimeta i zna se naslađivati njima i zahvaljivati. Ajetom "Reci: 'Ko je zabranio Allahove ukrase, koje je On za robove Svoje stvorio, i ukusna jela?' Reci: 'Ona su za vjernike na ovome svijetu, a na onome svijetu su samo za njih.'..." (A'raf, 32) Allah, dž. š., saopćava da je dunjalučke nimete stvorio radi vjernika.

*"Vratite mi ih!" -
i on ih poče gladiti po nogama i vratovima.
(Sad, 33)*

Ljubav koju osjeća u sebi, Sulejman hem izražava riječima, hem to i djelom manifestira. Ovdje na najotvoreniji način vidimo Sulejmanovu, a. s., moć izražavanja ljubavi. U principu, ljubav koju osjećaju u sebi, ljudi ne uspijevaju uvijek izraziti kako treba i na lijep način. Štaviše, u većini slučajeva se i suzdržavaju od toga. Mogućnost najiskrenijeg pokazivanja ljubavi koju čovjek osjeća prema nekom biću posebna je sposobnost data od Allaha, dž. š. U jednom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava da je ovu sposobnost dao i Svom čestitom robu, Jahjau, a. s.:

*"O, Jahja, prihvati Knjigu odlučno!" - a
damosmo mu mudrost još dok je dječak bio i
nježnost i čednost, i čestit je bio. (Maryam, 12-13)*

U Kur'anu se navode i drugi primjeri o tome da je, pored
konja, Sulejman, a. s., istu ljubav pokazivao i prema drugim
životinjama. Jedna od tih životinja su i mravi. Jedna mravica,
koja je vidjela da im se približava Sulejman sa svojim
vojskama, rekla je mravljivoj zajednici da uđu u svoja gnijezda,
inače im Sulejman i njegove vojske mogu "nesvjesno" nanijeti
štetu. Mravičino korištenje formulacije "nesvjesno" u svom
obraćanju skrenulo je pažnju na tako visoki Sulejmanov
merhamet da u toku rata čak ni mravima ne želi nanijeti zlo.

U ovim ajetima u kojima se iznose primjeri iz života
Sulejmana, a. s., muslimanima se skreće pažnja i na značaj
ljubavi prema životinjama, pošto kroz ljepotu stvaranja i
duboku mudrost u živim bićima vjernik bolje uspijeva poimati
Gospodara, Allaha, dž. š. Upravo se, na ovu činjenicu skreće
pažnja isticanjem "ona (stoka) vam je ukras..." u šestom
ajetu poglavlja An-Nahl, u kome se detaljno iznose ibreti kod
životinja. Eto, i ljubav prema životinjama koju opažamo kod
Sulejmana, a. s., jedno je od svjedočanstava oduševljenja koje
se osjeća prema ovom savršenom Allahovom stvaranju.

U Kur'anu se i stvaranje
sigurnosti ističe kao jedna od strana
životinja koje su korist za čovjeka.
Ilustracije radi, postoje naznake o tome
kako se psi mogu koristiti u cilju osiguranja
sigurnosti za njihove vlasnike. U
osamnaestom ajetu poglavlja Al-Kahf govori
se o psu stanovnika pećine. U nizu drugih ajeta
se podstiče na ljubav prema
životinjama i analiziranje dokaza
stvaranja vidljivih kod životinja.

Sulejmanovo pokazivanje ljubavi prema imetku

... "Umjesto da mislim na
Gospodara svoga, ja pokazujem ljubav
prema blagu!" ...
(Sad, 32)

Kao što se vidi i iz navedenog ajeta, Sulejman, a. s., je razmišljao o raskošnoj imovini koju je posjedovao i veličao svoga Gospodara; naglasio je da je veličanje Allaha, dž. š., izvor ljubavi prema blagu. Treba studiozno razmisliti o ovome značenju. U određenim drugim kur'anskim ajetima se govori o tome kako ljubav prema imetku može zavesti čovjeka. Naprimjer, u kur'anskom poglavlju Al-'Adiyat se kaže slijedeće: "Čovjek je, zaista, Gospodaru svome nezahvalan i sam je on toga, doista, svjestan, i on je, zato što voli bogatstvo radiša" (Al-'Adiyat, 6-8). Većinu onih koji gaje ljubav prema imetku to čini da budu ljudi otvrdnjela srca i udaljava ih od vjere, pošto smatraju da je dobit ono što posjeduju, da, zbog toga postaju oholi, osjećaju "mustagnijet" (osjećaj sposobnosti, zaboravljanje na podređenost Allahu, dž. š.) i obuzima ih strast za postizanjem još većeg imetka. Umjesto da žive kako bi robovali Allahu, dž. š., oni žive da bi postigli štoviše imovine. Svaki musliman se mora držati daleko od strasti za ovosvjetskim imetkom i blagom!

Međutim, kur'anska priča o Sulejmanu, a. s., pokazuje nam da će na imetak i blago vjernici sasvim drugačije gledati od nemarnih ljudi i da će im, nakon što postignu takvu svijest,

**U edenske vrtove koje je
Milostivi robovima Svojim
obećao zato što su u njih vjerovali,
a nisu ih vidjeli - a obećanje
Njegovo će se doista ispuniti.
(Maryam, 61)**

postizanje imetka biti jednim od povoda za veličanje Svemogućeg. Svijest na koju se cilja je činjenica da je sav imetak i blago Allahovo vlasništvo, da dolazi od Njega i da će opet Njegovom voljom otići. Svjestan toga, vjernik se ne oholi i ne sili kada mu se da imetak i blago. Isto tako ga ne obuzima ni strah da će možda ostati bez toga. Zahvaljuje se na svim dobrima koje mu je Allah, dž. š., dao i koristi ih na Allahovom Putu kako bi postigao Njegovo zadovoljstvo. A kada mu Allah, dž. š., ukaže veliki imetak, slavu i vlast, sve to vidi kao blagodati i povod za iskušenje; njegovo poštovanje prema Allahu, dž. š., ljubav i strah još više se povećavaju.

Upravo su to razlozi što su iskreni vjernici, koji su srčano vezani za Allaha, dž. š., najdoličniji ljudi za povjeravanje imovine, blaga i vlasti. Jedan od njih, Sulejman, a. s., unatoč tome što je u svojim rukama imao takvu vlast koja nikome drugome nije bila dostupna, uvijek je bio obuzet jednom iskrenom i dubokom ljubavlju prema Allahu, dž. š., i svim svojim sredstvima je služio Njegovoj vjeri.

Iz ovog ajeta se razumije da je imetak dopustiv ako je u službi postizanja Allahovog zadovoljstva. Ako se raspoloživi imetak troši u poslovima kojima će se postići Allahovo zadovoljstvo i u veličanju Allahove neograničene moći, onda se treba nadati da će Allah biti zadovoljan tim djelima.

*"Gospodaru moj," - rekao je -
"oprosti mi i daruj mi vlast kakvu niko, osim mene,
neće imati! Ti, uistinu, bogato daruješ!"*

(Sad, 35)

☉ Sulejman, a. s., je imovinu volio radi Allahovog zadovoljstva i od Njega tražio da mu podari jedan ogromni imetak koji bi trošio na Njegovom Putu. Ovim ajetom se upozorava da, radi trošenja na Allahovom Putu, vjernici na ovom svijetu mogu tražiti jedno jedinstveno bogatstvo i imetak.

☉ Kao što se razumije iz kur'anskih ajeta, muslimani mogu posjedovati bogatstvo, raskošni imetak, umjetnička djela koja pobuđuju oduševljenje... Upravo su, tokom historije, muslimanske države iznijele krajnje velebna umjetnička djela i cijelim svijetom se proslavili svojim bogatstvom i silom. Najilustrativniji primjer toga je Osmanlijska imperija, koja je stoljećima predvodila cijeli islamski svijet. Djela koja su ostala iza ove velike imperije i danas ukrašavaju četiri strane tri kontinenta.

☉ Jedna od mudrosti ovog bogatstva koje posjeduju vjernici je da bogatstvo igra veliku ulogu u zagrijavanju ljudskih srca za islam. Njihovo pompezno bogatstvo u prvom trenutku je psihološki djelovalo na one koji žive daleko od vjerske etike i koji pretjerano pridaju značaj materijalnim vrijednostima, te osiguralo njihovo zanimanje za vjeru. Ovo je, kao što ćemo vidjeti i u narednim poglavljima, jedan od metoda koji je i Sulejman, a. s., koristio kako bi kraljica Sabe prihvatila islam.

Mahmud
Dželaeddin,
Kaligrafija dželi
sulus: "Moj
Allahu, opskrbi
me na najljepši
način. Podari
mi dobra djela,
bezgriješna,
moralno i
ljudski
dopadljiva."

Upozorenja na specijalno znanje dato Sulejmanu

*"Davudu i Sulejmanu smo znanje dali i oni su govorili: "Hvala Allahu, koji nas je odlikovao iznad mnogih vjernika, robova Svojih! (...)
ovo je, zaista, prava blagodat!"
(An-Naml,15-16)*

Ovim ajetima se govori o specijalnom znanju koje je dato Davudu i Sulejmanu, a. s. A saopćenje u nastavku ajeta da je to znanje "prava blagodat" je možda jedno upozorenje da su oni bili upoznati sa jednim superiornim znanjem, koje je nedostupno za sve ostale.

*Mi smo Sulejmana u iskušenje doveli i njegovo bolesno tijelo na prijestolju zadržali, ali je poslije ozdravio.
(Sad, 34)*

 Iskušavanje Sulejmana, a. s., ostavljanjem njegovog bolesnog tijela na prijestolju, možda je mudžiza koja je u vezi sa znanjem koje smo prethodno istakli. Allah, dž. š., je, možda, na jedan metafizički način, Sulejmana, a. s., izveo iz

**On je poslao Poslanika Svoga
s uputstvom i pravom vjerom da bi
je izdigao iznad ostalih vjera, makar
ne bilo po volji mnogobošcima.**

(At-Tawba, 33)

materijalne dimenzije u kojoj žive sva živa bića i doveo ga u duhovni svijet. Moguće je da je u ovom svijetu nestala materija; da je Sulejman, a. s., shvatio da i njegovo prijestolje, i tijelo na prijestolju, nisu materijalna bića, da su samo jedna imaginacija. A kada je iz duhovnog svijeta prešao u materijalni, možda se ponovo domogao svoga tijela i vratio u svoje uobičajeno stanje!

 Tokom ovog putovanja, Sulejman, a. s., je, možda, izišao iz svoga tijela i, prema tome, svoje tijelo vidio kao leš, a u ishodu toga je možda uočio bezvrijednost dunjalučkog svijeta i to koliko je čovjek jedno bespomoćno biće. Moguće je da je shvatio da će se za nekoliko decenija rastati od dunjaluka, da su novac, bogatstvo, imetak, blago i sve ljepote kojima u toku dunjalučkog života ljudi pridaju značaj- ništa drugo do jedna uobrazilja.

 Moguće je da je Sulejman, a. s., koji je shvatio bezvrijednost dunjalučkog života, isto tako shvatio i značaj trošenja imovine na Allahovom Putu i u korist islama. S time u vezi, neposredno nakon ovog putovanja, Sulejman, a. s., čini dovu Allahu, dž. š., da mu podari neviđeno bogatstvo i vlast.

**Onaj koji donosi
istinu i oni koji u
nju vjeruju, oni
su bogobožni.
(Az-Zumar, 33)**

HARUT I MARUT

*I povode se za onim što su šejtani o Sulejmanovoj vladavini kazivali. A Sulejman nije bio nevjernik - šejtani su nevjernici: učili su ljude vradžbini i onome što je bilo nadahnuto dvojici meleka, Harutu i Marutu, u Babilonu...
(Al-Baqarah, 102)*

 Iz formulacije ajeta postaje jasno da su u periodu Sulejmana, a. s., određeni ljudi stremili ka vradžbinama, djelima koja je Allah, dž. š., zabranio. Oni su se vradžbinama podučili od šejtana. Osim toga, i ono što je u Babilonu bilo nadahnuto dvojici meleka, Harutu i Marutu - opet podučenim od šejtana - koristili su u zle svrhe.

Pieter Bruegel, Tvrđava Babil, XVI stoljeće

 Kao što se razumije iz ajeta, moguće je da je, uz pomoć onih koje je imao pod svojim utjecajem, šejtan, koji je krenuo protiv Sulejmana, a. s., narod huškao protiv velikog bogatstva i blaga koje je posjedovao Sulejman. A moguće je da su se u ishodu toga ljudi organizirali protiv Sulejmana i njegove moćne države, da su osnovali različite mračne organizacije koje su djelovale protiv države. Isto tako je moguće da su ove organizacije, formirane šejtanskom inicijativom, na različite

načine nastojale uništiti Sulejmanovu državu, da su u tom svjetlu koristile svakojake prljave metode. (Allah, dž.š., najbolje zna.) Upravo povijesni zapisi bilježe da je nakon Sulejmanove smrti, zbog unutarnjih nemira, izraelsko kraljevstvo podijeljeno na dva dijela.

... A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: "Mi samo iskušavamo, i ti ne budi nevjernik!" I ljudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti, ali nisu mogli time nikome bez Allahove volje nauditi. Učili su ono što će im nauditi i od čega nikakve koristi neće imati iako su znali da onaj koji tom vještinom vlada neće nikakve sreće na onome svijetu imati. A doista je jadno ono za što su se prodali, kada bi samo znali!
(Al-Baqarah, 102)

Da bi ih zaveli, šejtani su ljude podučili vradžbinama koje su naučili od Haruta i Maruta. Međutim, onima koji su se željeli podučiti znanjem koje su posjedovali, Harut i Marut su prethodno govorili da su oni jedno iskušenje od Allaha, dž.š., i upozoravali ih da ne padnu u nevjerništvo. Jedino su nakon toga podučavali ovom znanju. Zbog toga ljudi moraju znati da je vradžbina jedna smutnja i da se tome trebaju silno opirati.

❁ Svi oni koji pribjegavaju metodama vradžbina moraju vrlo dobro znati da je apsolutno nemoguće da vradžbine koje su naučili i kojima se koriste daju neki rezultat ako to Allah,

dž. š., ne dopusti. Allah, dž. š., je Taj koji, kao mudrost, stvara efekte vradžbina. Apsolutno je nemoguće da, bez Njegovog znanja i dopuštenja, metodama poput vradžbina, neko postigne bogatstvo, moć ili neki drugi prestiž.

☉ *Na one koji vjeruju u moć vradžbina i koji misle da će sličnim metodama sebi priuštiti neku korist, Allah, dž. š., ove šejtanske metode može upotrijebiti kao nesreću. Zbog toga što su skrenuli u sujevjerje, Allah, dž. š., im prema tome daje odgovor; vradžbina za te ljude dolazi u položaj azaba na ovome svijetu. To je kazna koju je Allah, dž. š., odredio za one koji su skrenuli sa Pravog Puta.*

☉ *Kao što se i razumije iz navedenog ajeta, nijedan iskreni vjernik se ne zanima za vradžbine i ono na što ih nagovaraju šejtani. Baviti se ovom vrstom poslova, šejtanskim huškanjima, da bi se nanio nered u međuljudskim odnosima, znači upadanje u šejtansku klopku, udaljiti se od Pravog Puta i provoditi vrijeme u sujevjerju. Cilj šejtana je da ljude odvrati od Pravog Puta. Oni koji se bave poslovima sličnim vradžbinama su oni koji su prevareni šejtanskim smicalicama.*

Sujevjerja poput ovih nemaju nimalo mjesta u Kur'anu. S time u vezi, Allah, dž. š., se na slijedeći način obraća u kur'anskom poglavlju Al-Falaq:

Pogled na Ziggurat sa balkonskih vrtova Babilona.

Reci: "Utječem se Gospodaru svitanja od zla onoga što On stvara, i od zla mrkle noći kada razastre tmine, i od zla smutljivca kad smutnje sije... (Al-Falaq, 1-4)

Isto pitanje objašnjeno je i u ajetima u kojima se govori o Harutu i Marutu. Ni vradžbine, a niti "zlo smutljivca kad smutnje sije", kako se saopćeva u poglavlju Al-Falaq, nemaju nikakvu moć i utjecaj. Jedina sila svemira i vlast presude je Allah, dž. š., Gospodar svjetova. Vjernik se oslanja i vjeruje jedino u Allaha, dž. š., samo od Njega pomoć očekuje; sve svoje potrebe i nevolje povjerava Allahu, dž. š., vjernikn Allaha čini svojim prijateljem.

*Juan de Valdes Leal, Treptaj
oka, bolnica Caridad,
1670-1672, Seville*

*I oni koji će u vatri biti govorit
će stražarima džehennemskim:
"Zamolite Gospodara svoga da nam
bar jedan dan patnju ublaži!"
(Al-Mu'min, 49)*

Harun Yahya

U ovim ajetima možda postoje upozorenja na ahir-i zeman. Govoreći o smutnjama, Allah, dž. š., možda upozorava na to da će se u ahir-i zemanu smutnje namnožiti, da će se, putem gatanja, raširiti proricanje sudbine. Ove smutnje, koje je Allah, dž. š., zabranio, u ahir-i zemanu možda će doći u stanje jednog vida zarade; gatar i vračari će izrabljivati narod. O ovom velikom fitneluku u ahir-i zemanu upozoreni smo i preko hadisa Muhammeda, a. s. Jedan od tih hadisa glasi:

Ono za što se najviše brinem za svoj ummet u ahir-i zemanu je vjerovanje u zvijezde i olagivanje sudbine... (Ramuz el-Ehadis, 1/1540).

*Juan de Valdes Leal,
Kraj raskošnog Svijeta,
bolnica Caridad,
1670-1672, Seville*

*A nevjernici
će u patnji
džehennemskoj
vječno ostati.
(Az-Zuhruf, 74)*

SULEJMAN, A. S., I KRALJICA SABE

Veliki dio kur'anskih ajeta o Sulejmanu, a. s., u vezi su sa zbivanjima koja su se dešavala između njega i kraljice Sabe. U ovim ajetima sadržani su veoma bitni detalji o političkim i ekonomskim odnosima između dvije države na čijem čelu su se oni nalazili. Pored toga, iznose se i primjeri Sulejmanovog, a. s., odnosa sa ostalim državama, moći upravljanja i metode koje je koristio prilikom širenja vjere u Allaha, dž. š.

*I ne potraja dugo, a on dođe, pa reče:
"Doznao sam ono što ti ne znaš, iz Sabe ti donosim
pouzdanu vijest."
(An-Naml, 22)*

Veza između dviju država počinje podacima što ih je Pupavac (Hudhud), koji se nalazio u Sulejmanovoj, a. s., vojsci, dao o državi Sabi i kraljici što se nalazila na čelu te države. Kada je Sulejman, a. s., izvršio smotru svojih vojski, uočio je odsutnost Pupavca. Kada se vratio, Pupavac Sulejmanu, a. s., iznosi veoma bitna saznanja o državi Sabi.

Piero della Francesco, Prijem kraljice Sabe od strane Sulejmana, a. s., XV stoljeće

Frans II Francken, slika sa tematikom susreta Sulejmana, a. s., i kraljice Sabe, 1606-1617, Quimper, muzej primijenih umjetnosti

*..."Gospodaru moj," - uzviknu
ona - "ja sam se prema sebi
ogriješila i u društvu sa
Sulejmanom predajem se
Allahu, Gospodaru svjetova!"
(An-Neml, 44)*

*Vidio sam da jedna žena njima vlada i da joj je svega i svačega dato, a ima i prijesto veličanstveni.
(An-Naml, 23)*

To što se u ajetu ističe ova činjenica moguće je da je pokazatelj da je u tom periodu bilo neobično to da se na čelu države nalazi žena. Pupavac također ističe i bogatstvo kraljice Sabe, a i to da je bila obdarena raznim blagodatima. Govoreći o tom bogatstvu, Pupavac naročito ističe veličinu prijestolja kraljice Sabe. Sasvim je izvjesno da veličina prijestolja možda simbolizira moć države i vladavinu kraljice Sabe. (Nesumnjivo, Allah, dž. š., je Taj koji najbolje zna.)

*Vidio sam da se i ona i narod njezin Suncu klanjaju, a ne Allahu - šejtan im je prikazao lijepim postupke njihove i od Pravoga Puta ih odvratio, te oni ne umiju naći Pravi Put.
(An-Naml, 24)*

Pupavac je saopćio da se, zbog toga što su se povinovali šejtanskim smicalicama, narod Sabe klanja Suncu, da Allahu, dž. š., pripisuju druga i da su skrenuli sa Pravoga Puta. Šejtan je narodu Sabe prikazao lijepim klanjanje Suncu, odnosno prikazao im to kao jedno ispravno i racionalno vjerovanje, a

oni su, kao nasljedstvo od svojih predaka, to sujevjerje učinili svojom putanjom. Zvesti ljude sa Pravog Puta, spriječiti ih u klanjanju Allahu, dž. š., najprimarniji su ciljevi šejtana. Ovim ajetom se možda išareti i na to da je razlog što se ljudi udaljavaju od Allahove vjere to što su većinom prevareni od strane lažnih uvjerenja, filozofija i idejnih sistema.

Međutim, kao što se ističe u narednim ajetima, šejtan nema nikakvog utjecaja nad onim koji otvorenim srcem vjeruju u Allaha, dž. š., nad robovima koji posjeduju iskrenu bogobojaznost:

"Gospodaru moj," - reče - "zato što si me u zabludu doveo, ja ću njima na Zemlji poroke lijepim predstaviti i potruditi ću se da ih sve zavedem, osim među njima Tvojih robova iskrenih." (Al-Hidžr, 39-40)

"Pa da se klanjaju Allahu, koji izvodi ono što je skriveno na nebesima i u Zemlji i koji zna ono što krijete i ono što na javu iznosite. Allah je, nema Boga osim Njega, Gospodar svega što postoji!"

(An-Naml, 25-26)

Iz ovih ajeta poglavlja An-Nahl proističu i određene odlike Pupavca.

 Moguće je da je Pupavac pobožni džin. On je u obliku jednog džina muslimana, koji vjeruje u Allaha, dž. š., i koji to često ističe u svojim govorima.

 Pupavac je svjestan da, prije no što se rašire, saznanja do kojih je došao treba direktno prenijeti Sulejmanu, a. s., koji posjeduje mudrost i moć presude. Iz ovog stava se razumije da je Pupavac bio poslušan i odan.

SULEJMAN, a.s.

On je u stanju da shvati ono što vidi; nije se zadovoljavao samo prenošenjem onoga što vidi, već je i sam donosio određene zaključke. Osim toga, imao je veoma izraženu sposobnost izražavanja. Na jedan efektan način je prenosio ono što je vidio, zadržavao se samo na bitnim pitanjima i nije ulazio u nepotrebne detalje; pričao je kratko i sadržajno.

U ajetu se iznosi da je Pupavac ptica, ali da priča i može prenositi informacije. Saopćava se da je pričala i mravica koja je vidjela Sulejmanovu, a. s., vojsku. Sasvim je raširen slučaj da, suvremenom i veoma razvijenom računarskom tehnologijom, na filmu pričaju ptice, mravi i sve ostale životinje. To, isto tako, može biti jedno od upozoravajućih značenja aktualnog kur'anskog kazivanja.

"Vidjet ćemo" - reče Sulejman -
"da li govoriš istinu ili ne."
(An-Naml, 27)

Sulejman, a. s., koji je uočio Hudhudovu odsutnost, rekao je da će ga kazniti ukoliko se ne pojavi sa jasnim dokazom, ali je sačekao sve dok mu Hudhud nije iznio svoje

**O, ljudi, dokaz vam je već stigao od
Gospodara vašeg i Mi vam objavljujemo
jasnu Svjetlost.
(An-Nisa', 174)**

zapažanje iz države Sabe; nije davao ishitren odgovor. Ovakav stav i ponašanje stavlja do znanja da je Sulejman, a. s., bio veoma pametan, zreo, uravnotežen i pravedan vladar.

✿ *A nakon što je saznao podatke o Sabi, koje mu je prenio Hudhud, Sulejman, a. s., nije odmah donosio odluku. Odlučio je da se prvo provede jedna istraga, kako bi se potvrdile informacije. To je, pak, jedan od dokaza da je Sulejman, a. s., bio oprezan i pravedan vladar.*

*Odnesi ovo moje pismo pa im ga baci,
a onda se od njih malo izmakni i pogledaj šta će
jedni drugima reći!"*

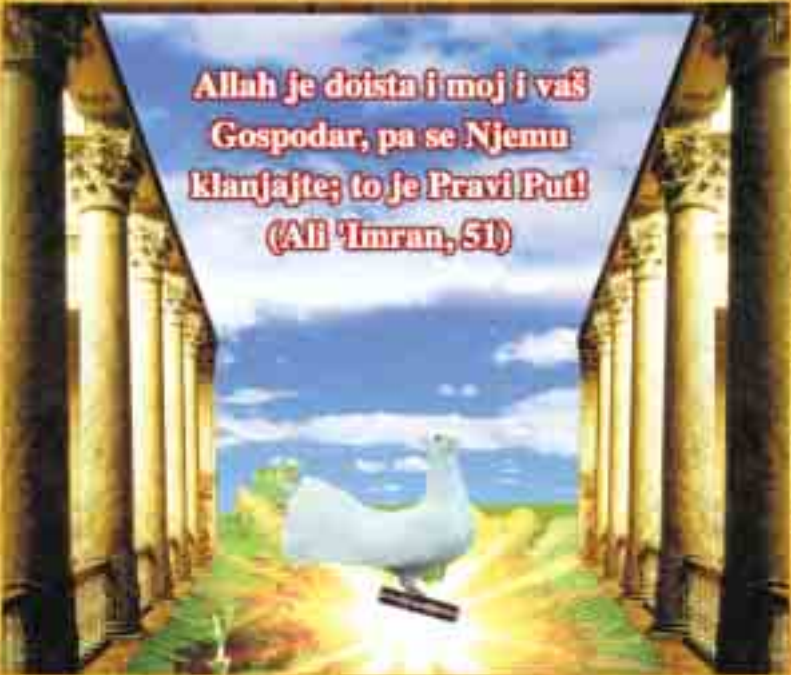
(An-Naml, 28)

✿ *Ovaj metod koji je koristio Sulejman, a. s., odnosno donošenje zaključka posmatranjem reakcija suprotne strane naspram određenog slučaja, krajnje je mudra i racionalna metoda. Ovom metodom se onemogućavaju i moguće greške u ličnim komentarima onih koji donose vijesti.*

✿ *Osim toga, kraljica Sabe, koja nije svjesna da je promatrana, tokom savjetovanja će sa saradnicima pokazati najprirodnije i najiskrenije reakcije; iznijet će svoje stvarno mišljenje. Ova metoda je jedan od najkraćih i najsigurnijih*

**Allahovo je ono što je na nebesima
i ono što je na Zemlji, i Allah je
kao Gospodar dovoljan.
(An-Nisa', 132)**

**Allah je doista i moj i vaš
Gospodar, pa se Njemu
klanjajte; to je Pravi Put!
(Ali Imran, 51)**

**O, vjernici, često Allaha
spominjite i hvalite,
i ujutro i navečer Ga veličajte.
(Al-Ahzab, 41-42)**

*puteva za postizanje znanja o stvarnom kraljičinom mišljenju
i stavu o Sulejmanu, a. s.*

*"O, velikaši," - reče ona - "meni je
dostavljeno jedno poštovanja vrijedno pismo.
(An-Naml, 29)*

Kraljica Sabe je odmah shvatila izuzetnu važnost pisma koje je stiglo od Sulejmana, a. s. Za sve to može postojati nekoliko različitih razloga.

🕯️ *Prvi od tih razloga je možda način na koji je Hudhud donio ovo pismo. Moguće je da je nadnaravnosti ovog stanja doprinijelo to što je Sulejman, a. s., ovo pismo poslao po ptici i odlike koje je posjedovala ta ptica.*

🕯️ *Možda je Sulejman, a. s., koristio neki papir, način pisanja ili pečat koji simbolizira i izražava njegovo bogatstvo, izuzetno poimanje umjetnosti i jako carstvo, da je, isto tako, to pismo utjecalo na kraljicu Sabe.*

🕯️ *Kraljica Sabe je možda prvo sama pročitala pismo, oduševila se njegovim sadržajem, a potom, da bi se posavjetovala, otišla kod svojih bliskih saradnika. Formulaciju "poštovanja vrijedno" koristila je možda zbog toga što je znala sadržinu pisma. (Allah, dž. š., je Taj koji najbolje zna.)*

🕯️ *Formulacija "poštovanja vrijedno pismo", koja se spominje u navedenom ajetu, u originlanoj verziji glasi*

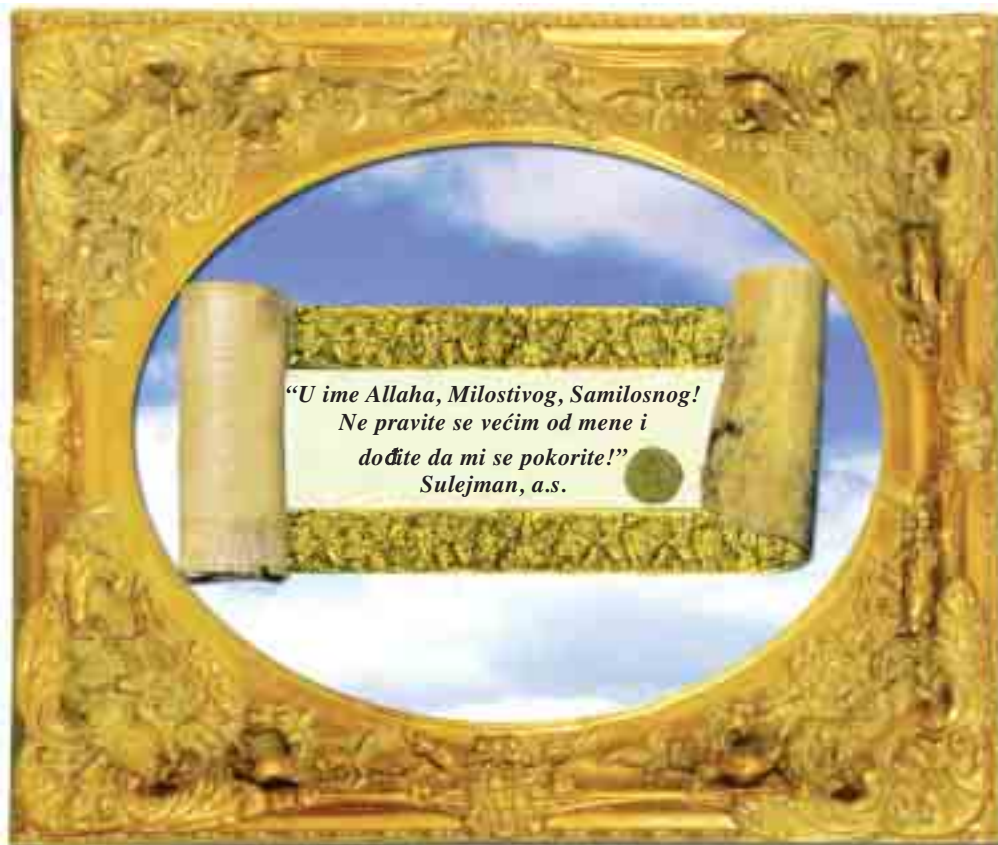
"kitabun kerimun". Riječ "kitabun" iz ove formulacije, pored "pismo", ima još i značenja kao što su "tekst", ili "knjiga". A riječ "kerimun" nosi značenja kao što su "plemenit, ugledan, častan, uvažen, cijenjen, dragocjen". U ovom slučaju, moguće je da Sulejman, a. s., u Sabu nije poslao samo pismo, već i knjigu ili tekst koji je sadržavao uvodno tumačenje Allahove vjere. A ovo uvodno tumačenje možda počinje riječima 'U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog'.

*(Ovo pismo je) od Sulejmana i glasi:
'U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!
(An-Naml, 30)*

 To što, nakon što je saopćila da je od Sulejmana, a. s., došlo pismo (ili knjiga), kraljica Sabe nije koristila nikakvo dodatno objašnjenje pokazuje da su ona i njeni saradnici blisko poznavali Sulemana, a. s., da im on nije bio nepoznat. Jasno je da je Sulejmanova, a. s., država bila moćna država, koja se daleko pročula po svome bogatstvu i snazi.

*Ne pravite se većim od
mene i dođite da mi se pokorite!'
(An-Naml, 31)*

 Sulejmanov, a. s., stil je krajnje jasan i utjecajan. Da je pismo stiglo od jednog moćnog i utjecajnog čovjeka, jasno dolazi do izražaja i iz tog konciznog, odlučnog i kategoričkog stila. Kraljica Sabe, a i njeni saradnici, vidno su bili pod utjecajem pisma.

 Ovim pismom Sulejman, a. s., propovijeda im vjeru u Allaha, dž. š., savjetuje ih i poziva ih da budu muslimani, da vjeruju jedino u Allaha, dž. š. Ne samo da se njemu pokore; Sulejman, a. s., je prvenstveno od njih tražio da vjeruju u Allaha, dž. š., i da postanu muslimani. To je jedan od pokazatelja da je, od pokoravanja i osvajanja neke zemlje, Sulejman, a. s., veću važnost pridavao tome da stanovništvo

koje tamo živi prijeđe u Allahovu vjeru, pošto je, cilj njegove misije bio da ljude poziva na Pravi Put, da ih upozorava i prijeti im Allahovom kaznom.

Iz ajeta koji govore o Sulejmanovom, a. s., odnosu prema državi Sabi vidljivo je da je, isto tako, on probleme sa susjednim zemljama rješavao više diplomatskim putevima, a ne ratom. Svoje pobjede i uspjehe ostvarivao je za stolom, putem mira i sporazuma, bez korištenja vojne snage. Slanjem pisama i izaslanika tražio je puteve za postizanje sporazuma.

Osim toga, moramo podsjetiti i na to da verbalno pozivanje na Pravi Put nosi mogućnost zaborava, da, zbog vanjskih utjecaja koji odvlače pažnju, ono može ne uroditi željenim rezultatima. Isto tako je moguće da čovjek i lijepo ne formulira ono što želi reći ili da popusti pozornost onoga koji sluša. Međutim, u pozivima načinjenim pismenim putem daleko je lakše privući pažnju hem autora, hem i onoga ko to čita. Metoda obraćanja koju je koristio Sulejman, a. s., također je veoma ilustrativan primjer toga. Stoga, vjernici ne smiju gubiti iz vida da, u kontekstu objašnjavanja Allahove vjere i vjerskih činjenica, pisana riječ ima veoma bitnu ulogu.

*"O, velikaši" - reče ona - "savjetujte mi šta trebam
u ovom slučaju uraditi,
ja bez vas neću ništa odlučiti!"
(An-Naml, 32)*

To što je, o pitanju ovog bitnog pisma koje je primila, kraljica Sabe odmah tražila mišljenje svojih saradnika pokazatelj je da sistem kojim je ona upravljala nije bio diktatura, već svojevrsni demokratski sistem koji je imao i svoj

parlament. Kraljica svoje saradnike pita za njihovo mišljenje, koristi se njihovim iskustvom:

"Mi smo vrlo jaki i hrabri" - rekoše oni - "a ti se pitaš! Pa, gledaj šta ćeš narediti!"

(An-Naml, 33)

 Iz ovog ajeta proističe da se, o tome kako treba postupiti o pitanju pisma pristiglog od Sulejmana, a. s., kraljica Sabe savjetovala sa jednim tijelom načinjenim od vojnih čelnika. A iz ovog odgovora koji su oni dali proističe da aktulano tijelo djeluje pod komandom i apsolutnim nadležštvom kraljice Sabe.

*"Kad carevi osvoje neki grad" - reče ona -
"oni ga razore, a ugledne stanovnike njegove učine
poniženim; eto, tako oni rade!"*

(An-Naml, 34).

Ovdje ponovo postaje jasno da je kraljica Sabe veoma dobro znala Sulejmanovu, a. s., moć kojoj se nemoguće suprotstaviti. Shvatila je da nema drugog izlaza osim pristanka na poziv koji je stigao od Sulejmana, a. s., i ona to izražava. Ali, ona opet traži neki izlaz kako bi izbjegla predavanje i, radi dobijanja na vremenu, odlučuje da Sulejmanu, a. s., pošalje poklon.

*"Poslat ću im jedan dar i
vidjet ću sa čime će se izaslanici vratiti."
(An-Naml, 35)*

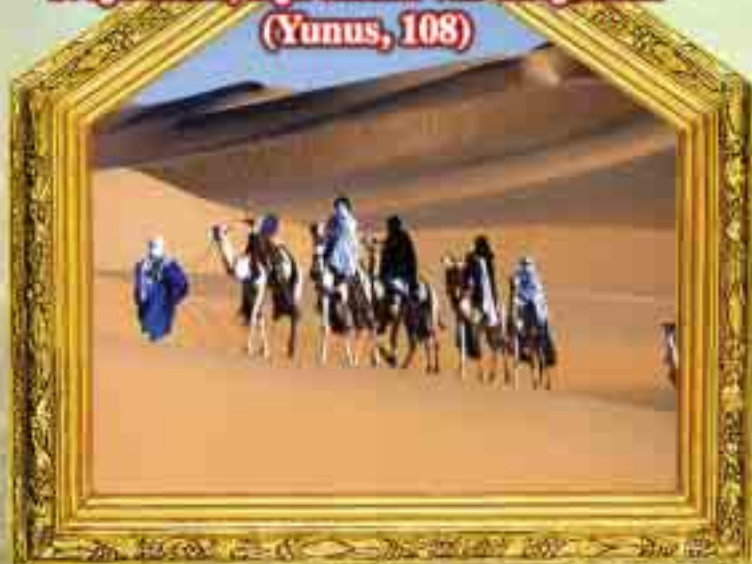
🕌 *Kraljičin cilj slanja poklona bio je i saznavanje stvarnih Sulejmanovih namjera i njegova reakcija. I kraljica Sabe oprobava metodu koju je, prilikom slanja pisma, slijedio Sulejman, a. s.; da bi donijela odluku, ona čeka da prvenstveno sazna kakvu će reakciju pokazati suprotna strana.*

🕌 *Ovim ajetom se skrenula pažnja da, sa aspekta mjerenja ljudskih reakcija i procjenjivanja duhovnog stanja, poklon ima veoma bitnu ulogu. Kada neko ne primi vrijedan poklon koji mu je poslan s namjerom da ga odvraća od njegove odluke, taj njegov gest se može okarakterizirati kao svojevrstan dokaz njegove iskrenosti i odlučnosti.*

*I kad on pred Sulejmana izađe, ovaj mu reče:
"Zar da blagom mene pridobijete? Ono što je Allah
meni dao bolje je od onoga što je dao vama.
Vi se onome što vam se daruje radujete!"
(An-Naml, 36)*

🕌 *Sulejman, a. s., sasvim jasno ističe da pokloni koji su mu poslani neće poslužiti kao povod za promjenu njegovog*

**Reci: "O ljudi, Istina vam dolazi od Gospodara vašeg, i onaj ko se uputi Pravim putem - uputio se za svoje dobro, a onaj ko krene stranputicom, krenuo je na svoju štetu, a ja nisam vaš odvjetnik."
(Yunus, 108)**

stava, da je ono čime ga je Allah, dž. š., obdario mnogo bolje od poklona koji mu oni šalju. To je, isto tako, jedan od dokaza njegovog uzornog morala koji jedino žudi za Allahovim zadovoljstvom.

Objelodanjujući da je svjestan njihovih namjera i kategoričkim isticanjem da neće prihvatiti njihove želje, Sulejman, a. s., je odbio izaslanike koje je poslala kraljica Sabe. Na taj način oni su spriječeni u svom radovanju, hvalisanju i oholjenju zbog imovine. Za narod Sabe, koji je shvatio da svojim imetkom ni na koji način ne mogu ostvariti nadmoć, ova situacija je, sa psihološkog aspekta, imala značenje jednog velikog poraza:

*"Vrati se njima! Mi ćemo im dovesti vojske kojima se neće moći oduprijeti i istjerat ćemo ih iz Sabe ponižene i pokorene!"
(An-Naml, 37).*

Skreće se pažnja da su Sulejmanove, a. s., vojske posjedovale jednu izuzetnu moć. Moguće je oduprijeti se i pokazati otpor i najjačoj vojsci, ali, kako se razumije iz navedenog ajeta, Sulejmanove, a. s., vojske su posjedovale metafizičke moći, bilo ih je nemoguće poraziti i u tom smislu je to bila vojska poznata širom Svijeta.

☪ Sulejman, a. s., je ovdje, prije svega, uništio samouvjerenost i oholo držanje izaslanika koji su mu poslani. U narednom stadiju je, pak, odaslanom porukom kraljicu Sabe i glavešine njene zemlje podsjetio na njihovu nemoć u odnosu na njega i njegovu vojsku. Moguće je da ih je ovom metodom Sulejman, a. s., namjeravao privoliti na pokornost bez prethodnog ratovanja.

"O, dostojanstvenici, ko će mi od vas donijeti njezin prijesto prije nego što oni dođu da mi se pokore?"

(An-Naml, 38)

☪ Sulejman, a. s., krajnje samouvjereno govori da će mu se država Saba pokoriti. Ovakvom formulacijom se možda išareti na to da je on posjedovao znanje o gajb događajima. Moguće je da ga je Allah, dž. š., obavijestio o gajb stvarima te da mu je saopćio predaju i pokornost države Sabe.

Claude Lorraine,
Luka kraljice
Sabe, 1648.
London,
nacionalna
galerija

 Kao što je već općepoznato, zastava, odnosno bajrak je element koji je veoma bitan za svaku državu, koji u biti simbolizira suverenitet te zemlje. A ponos Sabe, kao što je to prethodno saopćio i Hudhud, bilo je veliko prijestolje koje je pripadalo kraljici Sabe. Od dostojanstvenika oko sebe Sulejman, a. s., traži da mu donesu ovo prijestolje. Štaviše, traži da se ovaj posao obavi prije no što kraljica Sabe i njena pratnja dođu na svoj dvor. Dolazak prijestolja prije no što oni uspiju doći do dvora predstavljat će veoma veliki gubitak morala za državu Sabu i biti povodom njihovog veoma bržeg predavanja.

Tehnologija u vrijeme Sulejmana, a. s.

Svijet nauke i tehnologije se u ahir-i zemanu razvija tolikom brzinom da je gotovo nemoguće pratiti taj razvoj. Svako novo tehnološko otkriće se veoma velikom brzinom dovodi u ekonomičnije, praktičnije i produktivnije stanje. Postoji velika razlika između telefona, televizije ili radija od prije 50 godina i ovih današnjih. Dok je u prvobitno vrijeme bio sredstvo komunikacije koje se koristilo na jednom krajnje ograničenom polju, internet je danas došao u stanje jedne mreže podataka koja je obavila cijeli svijet. Sve to, međutim, ne znači da u prošlim vremenima nije postojala ista tehnologija. Ilustracije radi, današnji radio aparati posjeduju veoma razvijene odlike. Ali, i u prošlosti su postojali radio aparati koji su proizvođeni sa još praktičnijim metodama. Postojali su radio aparati koji su proizvođeni korištenjem galenskog kristala koji je prikazan na fotografiji gore.¹⁴ Prema tome, sasvim je moguće da su i u vrijeme Sulejmana, a. s., postojali uređaji koji su sa praktičnijom tehnologijom vršili istu funkciju. Možda je uz pomoć danas nepoznate tehnologije donešena slika trona; a možda je i trodimenzionalno ponovo formirana. Isto to važi i za avio tehnologiju, uređaje za mikro-snimanje i internet, o kojima smo prethodno govorili

 Iz ovog ajeta proističe da je Sulejman, a. s., posjedovao sposobnost izuzetno brzog manevriranja, da je bio vladar koji brzo donosi odluke i koji ih je, isto tako, brzo provodio u djelo. Ovakvim svojim ponašanjem on ističe značaj brzog i iznenadnog djelovanja u cilju-naročito u stanju rata- osiguranja nadmoćnosti nad suprotnom stranom.

*"Ja će ti ga donijeti" - reče Ifrit, jedan od džina -
"prije nego iz ove sjednice svoje ustaneš,
ja sam za to snažan i pouzdan!"
(An-Naml, 39).*

U vezi sa donošenjem prijestolja, prva ponuda došla je od Ifrita. Kao što se i razumije iz ove ponude džina Ifrita, sasvim je izvjesno da džini posjeduju sposobnost prenošenja stvari sa jednog na drugo mjesto, odnosno sposobnost premještanja materije.

Prenošenje slike bilo kojeg predmeta danas je, uz pomoć interneta, moguće realizirati za svega nekoliko sekundi.

"A ja ću ti ga donijeti" - reče onaj koji je učio iz Knjige - "prije nego što okom trepneš." I kad Sulejman vidje da je prijesto već pored njega postavljen, uzviknu: "Ovo je blagodat Gospodara moga, koji me iskušava da li ću zahvalan ili nezahvalan biti. A ko je zahvalan - u svoju je korist zahvalan, a ko je nezahvalan - pa, Gospodar moj je neovisan i plemenit. (An-Naml, 40)

A druga ponuda u vezi sa brzim donošenjem prijestolja došla je od strane osobe koja se u navedenom ajetu karakteriše kao onaj "koji je učio iz Knjige". Osoba koja se spominje u ajetu govori da će prijesto kraljice Sabe moći donijeti u jednom izuzetno kratkom roku; "prije nego što okom trepneš." Ovdje čovjeku naumpada nekoliko različitih solucija.

● Aktualna osoba je, možda, iz vojne obavještajne službe i naprednih shvatanja, te je, možda, već ranije naredila da se prijesto donese. U ajetu se, prema tome, možda upozorava na to da, u stanju rata ili neke druge opasnosti, vojska iz državne sigurnosti već prethodno obavi potrebne pripreme.

● Sasvim je moguće da u ajetima u kojima se govori o donošenju prijestolja kraljice Sabe prije no što se okom trepne, o preuređenju prijestolja i o savjetovanju sa pticama postoje znakovi upozorenja na visoku tehnologiju koja će se koristiti u ahir-i zemanu i koja će pružati mogućnost premještanja materije.

 Danas je tehnologijom interneta za nekoliko minuta, štaviše za nekoliko sekundi, na veoma velike udaljenosti moguće proslijediti svakojake podatke i dosjee kao što su tekst, slika ili film. Naprimjer, objašnjenjem brzog prenošenja prijestolja kraljice Sabe na jedno veoma udaljeno mjesto možda se skreće pažnja da će jedna takva operacija (npr. slanje trodimenzionalnog izgleda ili slike prijestolja) u ahir-i zemanu biti moguća uz pomoć interneta.

➤ *Moguće je da se u ovim svojim poslovima Sulejman, a. s., koristio znanjem džina i izuzetnim odlikama koje oni posjeduju. Moguće je da je njihovim instrukcijama izradio posebne uređaje, koji su danas nepoznati, ali koji su bliski današnjoj tehnologiji i da je ostvario uspjehe saopćene u ajetima.*

➤ *U ajetu se saopćava da se, nakon donošenja prijestolja, Sulejman, a. s., odmah obratio Allahu, dž. š., da je tražio oprost, činio dovu i isticao svoju zahvalnost. Sulejman, a. s., je bio peygamber koji se nakon svakog uspjeha, svake nevolje ili nakon svakog značajnog događaja što bi ga zadesio iskreno obraćao Allahu, dž. š., i koji je posjedovao bogobožnost. Ova njegova odlika je veoma lijep primjer svim vjernicima.*

*"Promijenite izgled njezina prijestolja
da vidimo hoće li ga ili neće prepoznati!"*

(An-Naml, 41)

➤ *Donošenje prijestolja, simbola Sabe, na dvor Sulejmana, a. s., predstavlja jedan veliki psihološki poraz Kraljice. Štaviše, Sulejman, a. s., ne ostavlja prijestolje u stanju u kakvom je došlo iz Sabe; on naređuje da se na njemu izvrše određene izmjene.*

➤ *Moguće je da je, prema naredbi Sulejmana, a. s., dodacima izvršenim na njemu, prijestolje uljepšano i obogaćeno. Sasvim je moguće da je ovom metodom Sulejman, a. s., želio pokazati da je njegovo bogatstvo daleko veće i izraziti da, štaviše, posjeduje dominaciju čak i nad bogatstvom i imetkom kraljice Sabe.*

 Osim toga, u ajetu se možda išareti na to da muslimani i u umjetnosti, kao i u svim drugim sferama, teže ka jednom savršenstvu. Možda se skreće pažnja da je, bez obzira koliko je bilo lijepo i pompezno, prijestolje kraljice Sabe nedostatno naspram Sulejmanovog, a. s., izuzetnog poimanja umjetnosti.

 Pred nama se, isto tako, ovdje pojavljuje i jedan primjer Sulejmanove, a. s., sklonosti ka umjetnosti. Moguće je da je Sulejman, a. s., na najljepši način ujedinio umjetnost i tehnologiju i da je time, svojom pameću i snagom umjetnosti, oduševio ljude.

 Formulacija "promijeniti izgled", koja se koristila za prijestolje, također je nezanemariva. Načiniti jednu takvu promjenu danas je veoma jednostavno uz pomoć kompjuterskih programa. Dakle, slanje slike prijestolja, uz pomoć interneta, na neko drugo mjesto, a potom, uz pomoć različitih programa, izvršiti promjene danas je moguće izvesti bez ikakvih poteškoća. Sasvim je moguće da se i u ovom ajetu upozorava na jednu sličnu tehnologiju koja će biti krajnje zastupljena u ahir-i zemanu.

I kad ona dođe, bi joj rečeno: "Je li ovakav prijesto tvoj?" - "Kao da je on!" - uzviknu ona. "A nama je prije nego njoj dato znanje, i mi smo muslimani." A da nije ispravno vjerovala, nju su omeli oni kojima se ona, mimo Allaha, klanjala, jer je ona narodu nevjerničkom pripadala. (An-Naml, 42-43)

**O Vjerovjesniče,
Mi smo te poslali kao svjedoka
i kao donosioca radosnih vijesti
i kao poslanika koji opominje,
da - po Njegovom naređenju -
pozivaš k Allahu, i kao svjetiljku
koja sija. I obraduj vjernike da
će Allah na njih veliku milost prosuti.**

(Al-Ahzab, 45-47)

 Moguće je da je mjerenje pozornosti kraljice Sabe jedan od razloga što joj je Sulejman, a. s., postavio ovo pitanje.

 Kao što se razumije iz citiranog ajeta, Kraljica je ostavila utisak da je inteligentna i oprezna osoba; na pitanje koje joj je postavio Sulejman, a. s., dala je, isto tako, oprezan odgovor. Nije dala direktan, kategoričan odgovor kao: "Da, to je moje prijestolje" ili "Ne, to nije moje prijestolje", već se, umjesto toga, opredijelila za jedan neodređen odgovor.

Kraljica Sabe je živjela u narodu koji se klanjao Suncu. Međutim, čitanjem pisma koje joj je, na jedan iskren i dojmljiv način, napisao Sulejman, a. s., i posjetom Sulejmanu, a. s., naknadnim uvjeravanjem u njegovo raskošno carstvo, bilo je povodom da ona povjeruje u Allaha, dž. š., i postane muslimanka.

"Uđi u dvoranu!" - bi joj rečeno. I kad ona pogleda, pomisli da je duboka voda, pa zadiže haljinu uz noge svoje. "Ova je dvorana uglačanim staklom popločana!" - reče on. - "Gospodaru moj," - uzviknu ona - "ja sam se prema sebi ogriješila i u društvu sa Sulejmanom predajem se Allahu, Gospodaru svjetova!"

(An-Naml, 44)

U ajetu se saopćava da je, kada je ušla na Sulejmanov, a. s., dvor, kraljica Sabe pomislila da je tle prekriveno dubokom vodom. U vezi sa ovom situacijom mogu se načiniti različiti komentari.

 Moguće je da se formulacijom "uglačano staklo", koja se u navedenom ajetu koristila za pod dvora, upozorava na

jednu posebnu tehnologiju koja se koristila u tom periodu. Upravo, kraljica Sabe nije mogla razabrati teren na koji je trebala zakoračiti, što, isto tako, navodi na pomisao o mogućnosti da je tle Sulejmanovog, a. s., dvora bilo prekriveno nečim što je bilo neuobičajeno za to vrijeme.

 Tle za koje se kaže da je kao "uglačano staklo" možda je ekran jednog ogromnog televizora. U pod dvorane na ulazu u dvor bio je možda ugrađen jedan ogroman ekran. Moguće je da je na ovom ekranu data slika vode, da se različitim igrama svjetlošću kod posjetilaca namjeravao izazvati utisak da je tle prekriveno vodom. (Kao što se vidi na fotografijama sa prethodnih stranica, i danas se, prilikom unutarnjih dekoracija, veoma često pribjegava sličnim tehnikama.) Tako je, možda, kada je kročila na ekran, kraljicu Sabe obuzeo osjećaj da hoda po vodi.

 U ajetu se, isto tako, možda upozorava i na jednu sasvim drugu tehnologiju. Simulatorskim naočarima je danas moguće dočarati da se čovjek osjeća na sasvim drugom mjestu od mjesta na kome se doista nalazi. Ova formulacija iz ajeta je možda jedno upozorenje na ovu tehnologiju koja će se pojaviti u ahir-i zemanu.

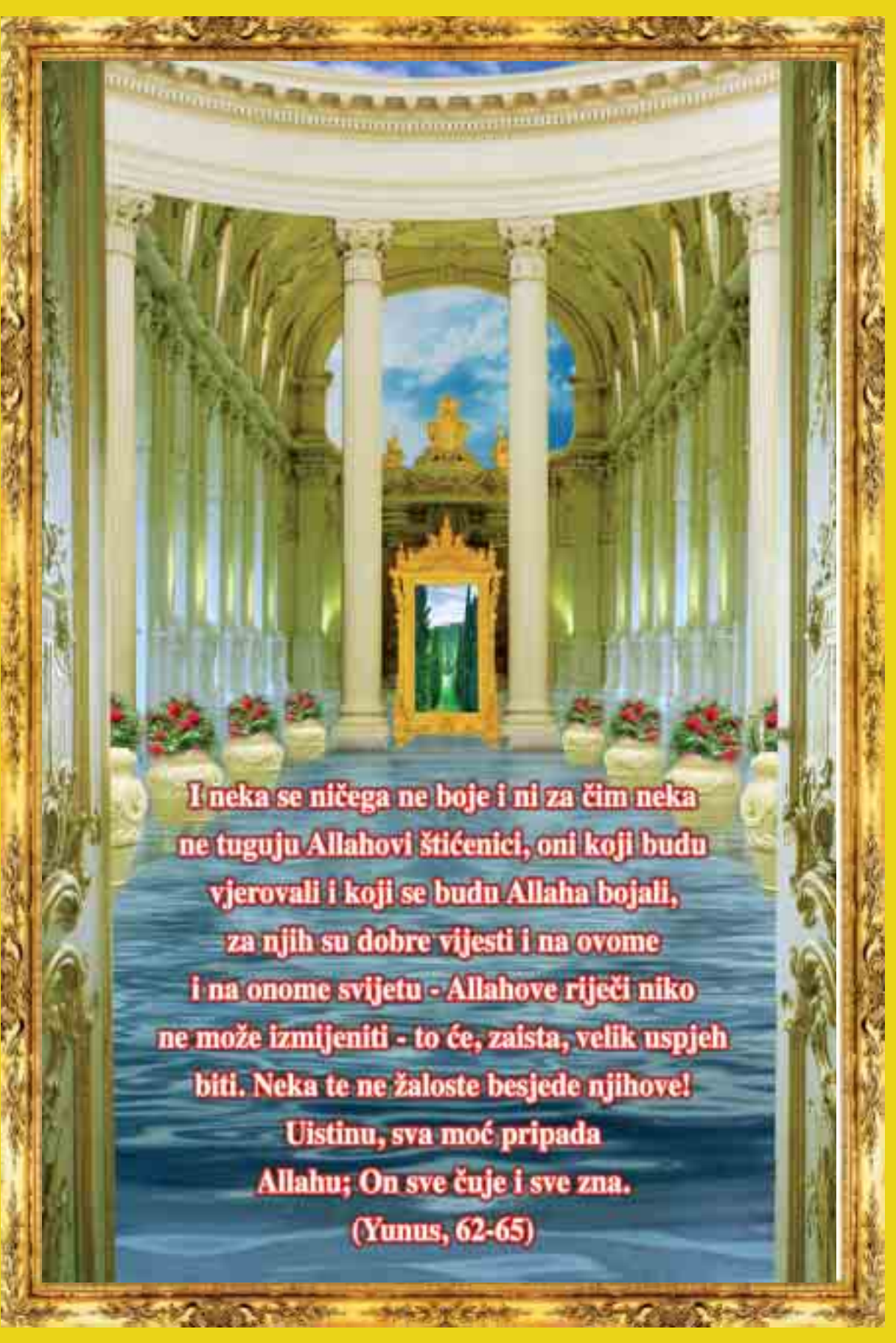
 Iz ajeta je razumljivo da je Sulejman, a. s., također znao da će doći do ovakve situacije kada dođe kraljica Sabe, pošto je, on bio svjestan neuobičajenosti i superiornosti tehnologije koju je posjedovao.

 Ovim ajetima je Allah, dž. š., možda skrenuo pažnju da će se u ahir-i zemanu voda veoma učestalo koristiti u dekorativnim materijalima, načinjenim naprednom tehnologijom. Ovim proizvodima, u kojima se koristi čist i estetski izgled vode, možda će senačinjavati ljepote slične raskoši iz perioda Sulejmana, a. s.

 Ono što se pred nama pojavljuje u ovom kur'anskom kazivanju je Sulejmanovo, a. s., visoko poimanje umjetnosti, koje kao uzor treba poslužiti svim muslimanima. Ovo poimanje je jedan oblik izraza njegove snažne ljubavi prema Allahu, dž. š., i oduševljenja prema savršenstvu Njegovog stvaranja.

 Vjernici su tokom povijesti načinili niz veoma lijepih dijela. I u ahir-i zemanu će se, ako to Allah, dž. š., dopusti, desiti veliki procvat u snazi muslimanske umjetnosti. Umjetnici koji se nadahnjuju ljepotama Allahovog, dž. š., stvaranja i koji osjećaju veliku ljubav prema Njemu, načinit će jedinstvena umjetnička djela; ovi lijepi ishodi i pomaci u sferi slikarstva, muzike i arhitekture proširit će se cijelim Svijetom. A avangarda u ovom procvatu će, ako Bog da, biti islamski svijet.

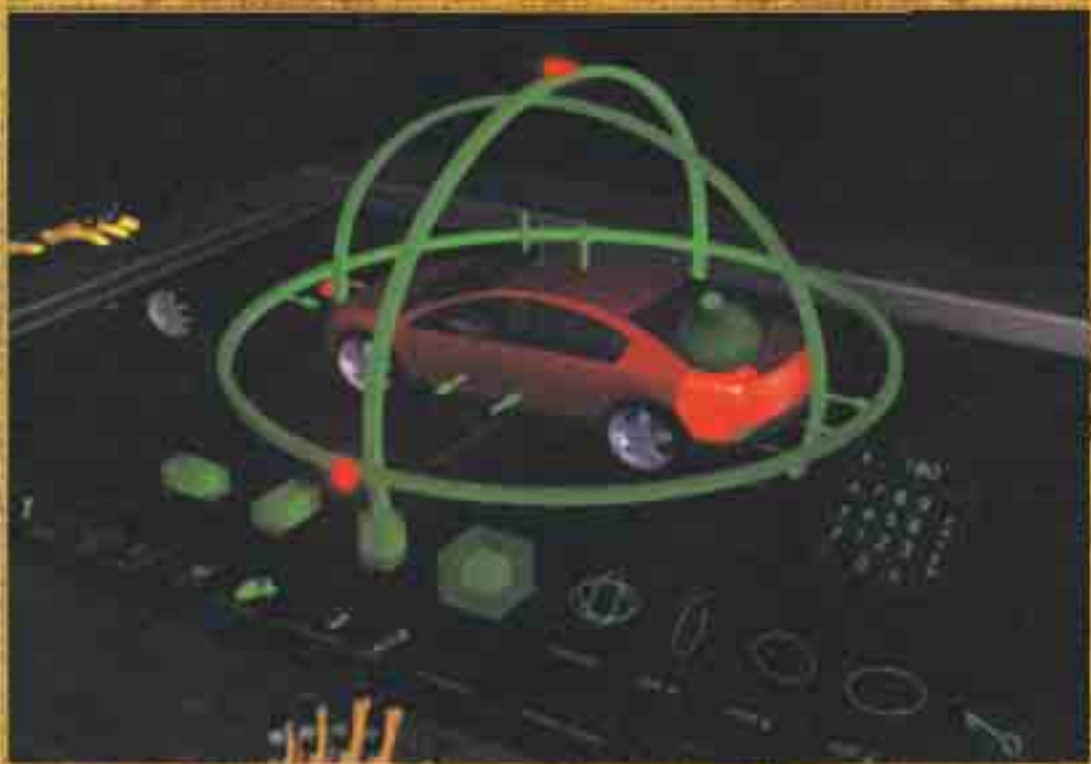

**I neka se ničega ne boje i ni za čim neka
ne tuguju Allahovi štićenici, oni koji budu
vjerovali i koji se budu Allaha bojali,
za njih su dobre vijesti i na ovome
i na onome svijetu - Allahove riječi niko
ne može izmijeniti - to će, zaista, velik uspjeh
biti. Neka te ne žaloste besjede njihove!**

**Uistinu, sva moć pripada
Allahu; On sve čuje i sve zna.**

(Yunus, 62-65)

Trodimenzionalne holografske slike, koje se danas pripremaju u kompjuterskom okruženju, upotrebljavaju se u svim sferama modernog života. Simulativna tehnologija, koja se učestalo koristi u industriji, istraživačkim poljima, obrazovanju, medicini, filmu i ekonomskoj propagandi, pruža mogućnost formiranja imaginarnog svijeta koji je sasvim identičan stvarnome. Tako je moguće šetati po nekom historijskom području, muzeju, pa čak i po bilo kojoj planeti. Ilustracije radi, na slici gore desno vidi se trodimenzionalni prizor sa planete Venere, koji je pripremljen na osnovu radarskih snimaka. A na fotografiji gore lijevo formirana je trodimenzionalna hologramska slika parka. Na slikama dolje lijevo vidi se jedna trodimenzionalna simulacija sudara. U kompjuter se unose odlike vozila i podaci u vezi sa rezultatima stvarnog pokusa. Tako inženjeri, igranjem sa varijabilnostima kao što su brzina auta ili ugao udara, testiraju moguća stanja udara. A na slikama dolje desno vide se dva različita prizora grada. Uz pomoć trodimenzijalnih simulacija poslovi gradskih planera su znatno olakšani. Tako imaju priliku prethodno vidjeti promjene koje namjeravaju realizirati. Na primjer, ako planeri namjeravaju zasaditi drveće, oni, uz pomoć jednog jednostavnog modeliranja, mogu vidjeti kako će, kada nakon mnogo godina drveće poraste, izgledati stanje puta.

Gornja slika sa prethodne stranice pripada jednom muzeju. Scena rimskog pozorišta naslikana na zidu dvorca imperatora Augusta ponovo je trodimenzionalno konstruirana. A na slici ispod prikazan je hologramski uređaj koji će u narednih pet godina koristiti Ford Motor Company u dizajniranju automobila. Uz pomoć ovog uređaja, fordovi dizajneri i inženjeri će dizajnirati automobile metodom koja prethodno nije korištena. Ovim uređajem dizajneri će, umjesto monitora, moći raditi u trodimenzijalnom okruženju; moći će hodati oko načinjenog modela i iz svakog ugla će moći analizirati vozilo.

SMRT SULEJMANA, A. S.

*A kad smo odredili da umre, crv koji je bio rastočio
štap njegov - upozorio ih je da je umro,
i kad se on srušio, džini shvatiše da ne bi na mucu
sramnoj ostali da su budućnost prozreti mogli.
(Saba', 14)*

*Dok se o smrti niza peygambera u Kur'anu ne iznose neka
naročita saznanja, o smrti Sulejmana, a. s., saopćeni su odre-
đeni veoma bitni detalji. Prema kur'anskom saopćenju, u
trenutku smrti Sulejmana, a. s., u njegovom okruženju nalazili
su se džini, koji su - sasvim je izvjesno - radili na izvršenju
zadataka datih od strane Sulejmana, a. s. Međutim, zbog toga
što nisu primijetili njegovu smrt, džini su nastavili sa svojim*

poslovima. U ovom ajetu se skreće pažnja na to da džini nisu upoznati sa gajb stvarima. U protivnome, da su znali gajb, oni bi odmah mogli uočiti Sulejmanovu smrt, pošto, s obzirom da se u ajetu akcentira formulacija "sramna muka", džini su bili uposleni u jednom veoma teškom i napornom poslu.

A najbitniji razlog zbog koga su obavljali taj posao bio je njihov strah od Sulejmana, a. s. Da su, pak, bili upoznati sa gajbom, da su uočili Sulejmanovu smrt, oni ne bi nastavili sa obavljanjem svog posla, ostavili bi ga. Međutim, njegovu smrt oni nisu uočili sve dok crv nije rastočio njegov štap i dok se nije srušio na zemlju.

Osim toga, u vezi sa ovim ajetom treba naglasiti i slijedeće: riječ "crv" koja se spominje u navedenom ajetu je prijevod arapske formulacije "dabbet-ul ard".

Značenje riječi "dabbe" je "životinja,

živo biće". Ova imenica je izvedenica iz korijena "debbe", koja znači "lagahno hodati, previjati se", a koja se koristi za životinje i insekte. A riječ "ard" dolazi u značenju "zemlja, tle". Prema tome, pored značenja "crv", formulacija "dabet-ul ard" se, isto tako, može shvatiti i kao bilo koja druga životinja koja gmiže po zemlji.

DŽINI I ŽIVOTINJE POD SULEJMANOVOM, a.s., KOMANDOM

U prethodnim poglavljima smo se ukratko dotakli činjenice da bi ptice iz Sulejmanove, a. s., vojske i zajednica mravi koju su sreli u mravljjoj dolini mogli biti džini. Skrenuli smo pažnju na krajnje svjesno ponašanje ovih bića. Rekli smo da je naročito zajednica mravi iz mravlje doline iznosila jedan razum koji nije uočljiv ni kod bilo koje druge vrste životinja, da su prepoznali vojsku Sulejmana, a. s., i da su bili svjesni kako se trebaju štititi.

U ovom poglavlju ćemo se, isto tako, dotaći sličnih odlika određenih drugih živih bića koja se spominju u kur'anskom kazivanju o Sulejmanu, a. s.

*I ne potraja dugo, a on dođe, pa reče:
"Doznao sam ono što ti ne znaš, iz Sabe ti donosim
pouzdanu vijest. Vidio sam da jedna žena njima
vlada i da joj je svega i svačega dato, a ima i
prijesto veličanstveni; vidio sam da se i ona i narod
njezin Suncu klanjaju, a ne Allahu - šejtan im je
prikazao lijepim postupke njihove i od Pravoga puta
ih odvratio, te oni ne umiju naći Pravi put.*

(An-Naml, 22-24)

☪ Kao što se vidi iz navedenih ajeta, Hudhud je jedno biće koje se ponaša krajnje razumno. Otišao je u državu Sabu, obavio tamo jedno detaljno obavještajno izviđanje i, sa krajnje dosljednim komentarima, po povratku, Sulejmanu, a. s., prenio sve ono što je saznao.

"Vidjet ćemo" - reče Sulejman -
"da li govoriš istinu ili ne. Oduzmi ovo moje pismo
pa im ga baci, a onda se od njih malo izmakni i
pogledaj šta će jedni drugima reći!"
(An-Naml, 27-28)

☪ Nakon Hudhudovog saopćenja, Sulejman, a. s., mu daje jedan novi zadatak. Sve to nisu bila zaduženja koja bi mogla obaviti bilo koja ptica. Pred nama se ovdje pojavljuje mogućnost da Hudhud nije bio obična ptica, već džin.

☪ A druga mogućnost je, pak, da je Hudhud bio ptica, ali koju su džini usmjeravali.

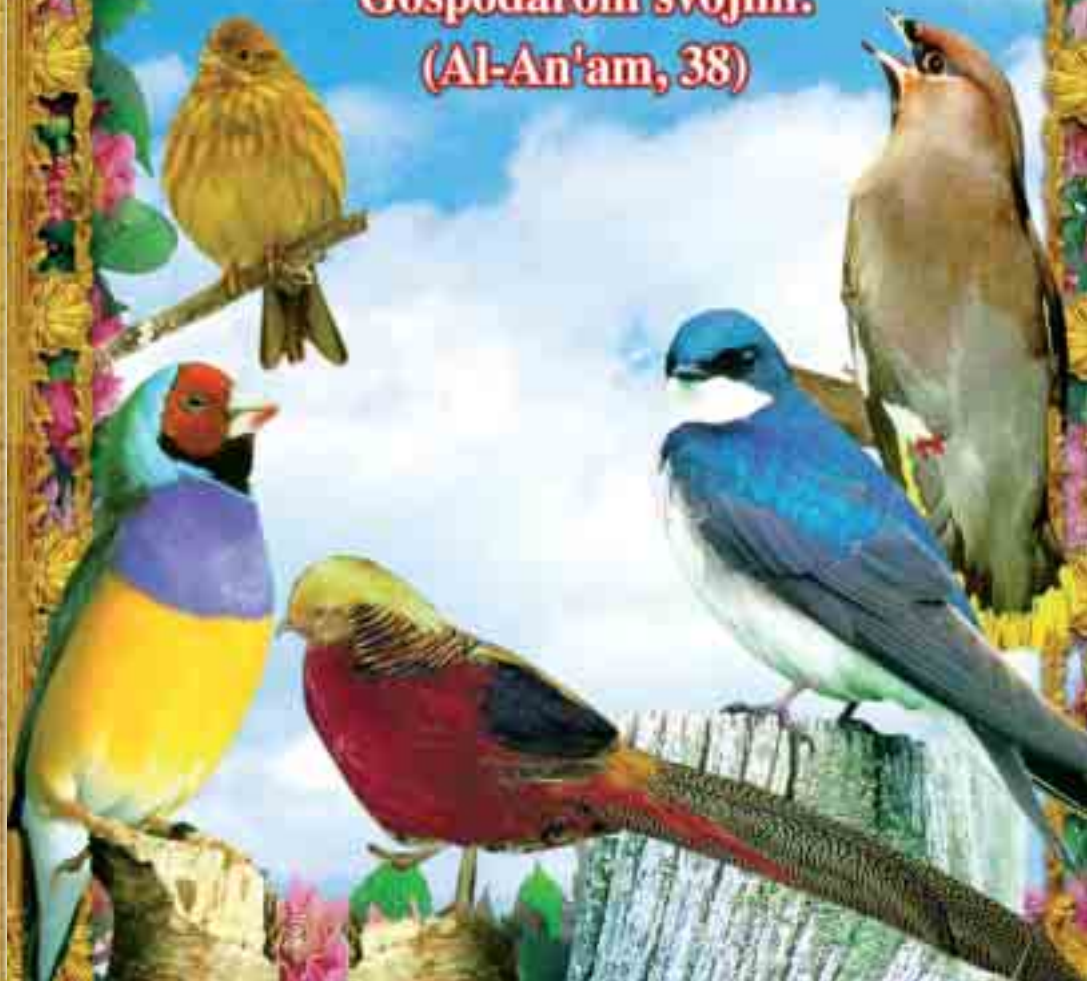
SULEJMAN, a.s.

*I on izvrši smotru ptica, pa reče:
"Zašto ne vidim pupavca,
da nije postao od onih iščezlih?
(An-Naml, 20)*

U ajetu se za Hudhuda ne koriste glagoli kao što su "pobjegao", "otišao", već se govori da je "postao od onih iščezlih". Glagolom "iščeznuti" ovdje se možda skreće pažnja na izlazak džina iz dimenzije kada su uočljivi od strane ljudi i prelazak u svoju dimenziju kada u trenutku postaju "nevidljivi" za čovjeka.

**Sve životinje koje po Zemlji
hode i sve ptice koje na
krilima svojim lete svjetovi
su poput vas - u Knjizi Mi
nismo ništa izostavili - i
sakupit će se poslije pred
Gospodarom svojim.
(Al-An'am, 38)**

Kad su jedne večeri preda nj bili izvedeni punokrvni konji koji su na tri noge stajali, a četvrtom jedva zemlju doticali, on reče: "Umjesto da mislim na Gospodara svoga, ja pokazujem ljubav prema blagu!" - i oni se izgubiše iz vida. "Vratite mi ih!" - i on ih poče gladiti po nogama i vratovima. (Sad, 31-33)

☉ Pozorno je to što su se i konji, o kojima se govori u navedenim ajetima, poput Hudhuda, izgubili iz vida. Ovim gubljenjem iz vida se možda išareti na to da su konji, također, džini i da su se u trenutku preobrazili i prešli u izvorni svijet džina, u kome su nevidljivi za čovjeka.

☉ Ili, možda su, pak, oni stvarni konji, ali da su usmjeravani od strane džina. Formulacijom "...Vratite mi ih!..." stavlja nam se do znanja da su ovi konji pred Sulejmana, a. s., dovođeni od strane nekog drugog, a to mogu biti i džini.

*A kad smo odredili da umre, crv koji je bio rastočio
štap njegov - upozorio ih je da je umro,
i kad se on srušio, džini shvatiše da ne bi na mucu
sramnoj ostali da su budućnost prozreti mogli.
(Saba', 14)*

*Opet, "crv", odnosno "dabbet-ul ard", biće iz prethodnog
ajeta, isto tako je, možda, džin. (Allah, dž. š., najbolje zna.)*

*"Mi smo Sulejmana u iskušenje
doveli i njegovo bolesno tijelo na prijestolju
zadržali, ali je poslije ozdravio."
(Sad, 34)*

*Isto tako, postoji mogućnost da je i tijelo, koje je kao
iskušenje ostavljeno na Sulejmanov, a. s., prijesto, tijelo džina.
Tijelo je ostavljeno na prijesto, ali je potom, možda,
iznenadno vraćeno u svijet džina. Formulacija u značenju
"...ali je poslije ozdravio" možda išareti na to da se desio
takav slučaj.*

*Isto tako, moguće je da je na prijesto ostavljeno ljudsko
tijelo, ali da je iznenadno, od strane džina, uzeto natrag.
Upravo, u kur'anskom kazivanju o Sulejmanu, a. s., se,
također, govori o džinu Ifritu, koji je prijesto kraljice Sabe
za veoma kratko vrijeme mogao prenijeti sa jednog mjesta na
drugo.*

MEĐUSOBNA SLIČNOST SULEJMANA, A. S., I ZULKARNEJNA

Drugi muslimanski lider koji je spomenut u Kur'anu kao osnivač velikog carstva je Zulkarnejn. Između života Sulejmana, a. s., i života Zulkarnejna postoje veoma velike sličnosti, i to sa različitih aspekata.

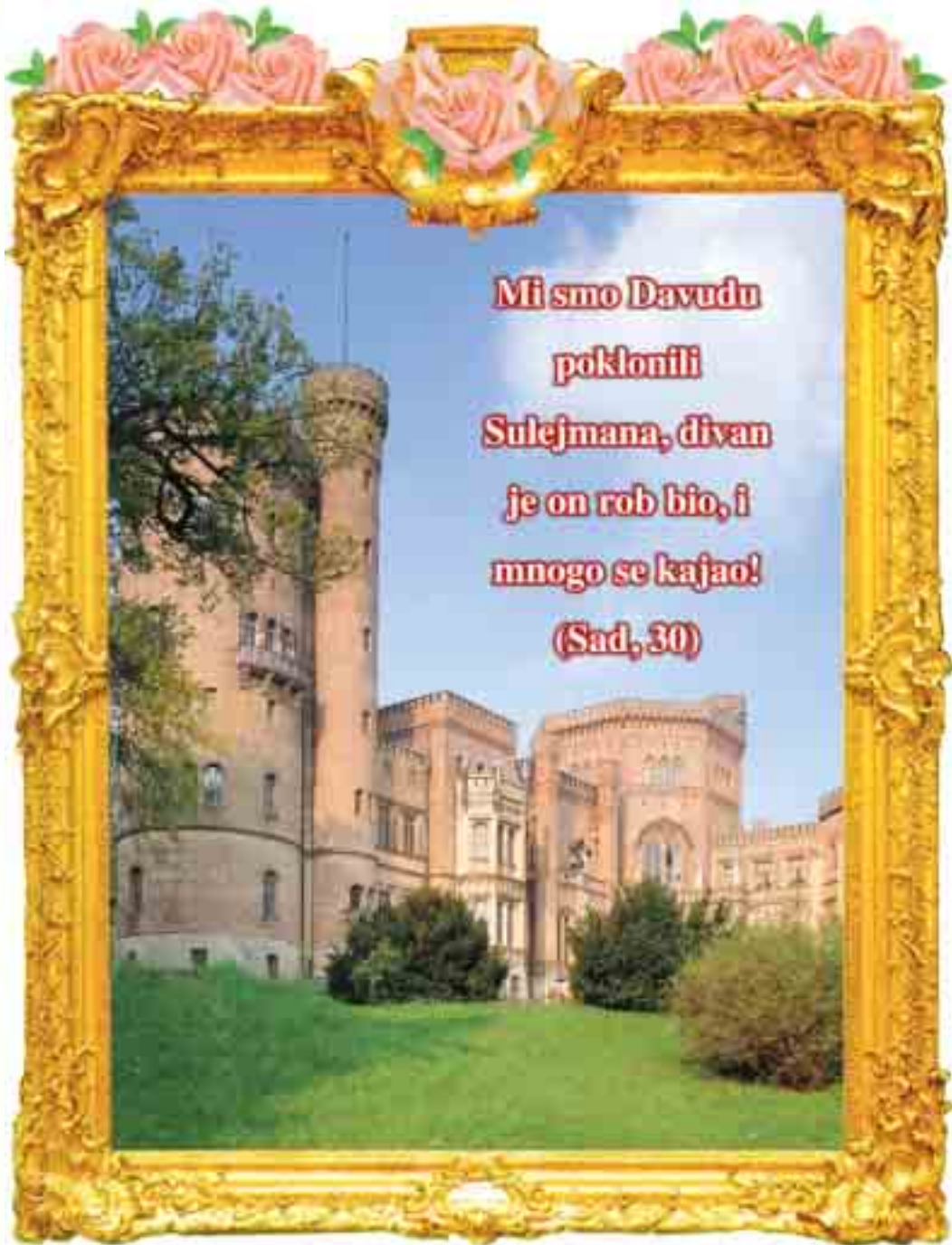
Posjedovali su vlast na Zemlji

Isto kao i Sulejmanu, a. s., Allah, dž. š., je i Zulkarnejnu dao "čvrstu vlast na Zemlji" (Al-Kahf, 84). Riječima "čvrsta vlast" se možda skrenula pažnja na značaj snažne vlasti sa ekonomskog, vojnog i političkog aspekta. Zahvaljujući ovakvoj moći, Zulkarnejn je bio lider koji je uspostavio poredak i vladao jednim velikim geografskim područjem od istoka do zapada. (Detaljnije o hzr. Zulkarnejnu v. u Znakovi ahir-i zemana u suri Al-Kahf, Harun Yahya, 2001, Kültür Yayincilik.)

Bili su pametni i bogobožni lideri

U Kur'anu se saopćava da je Allah, dž. š., Zulkarnejnu "omogućio da izvrši ono što želi" (Al-Kahf, 84). Ovim riječima se išareti na to da je Zulkarnejn bio jedan oštrouman, pronicljiv i pametan lider, koji je za sve iznalazio rješenja.

**Mi smo Davudu
poklonili
Sulejmana, divan
je on rob bio, i
mnogo se kajao!
(Sad, 30)**

Sulejman, a. s., je, isto tako, bio peygamber o kome su u Kur'anu navedeni primjeri njegove pronicljivosti o svim pitanjima, od upravljanja džinima i šejtanima do vladanja državom.

Zulkarnejn se poput Sulejmana, a. s., čiju smo raskoš objašnjavali tokom cijele knjige, nalazio na čelu jedne veoma moćne države koja je svoju slavu pronijela cijelim Svijetom. U Kur'anu se saopćava da su ostali narodi molili pomoć od njega i da su tražili rješenje za probleme koji su naizgled veoma zamršeni. Čak je i među zajednicama koje se nisu nalazile pod njegovom upravom bio poznat kao "osoba koja sprečava smutnju i fitneluk na zemlji"; njemu su se obraćali oni narodi koji su imale neke probleme. U kur'anskom poglavlju Al-Kahf se na slijedeći način saopćava da je od njega pomoć tražio jedan narod koji se opisuje kao narod "između dvije planine, koji je jedva govor razumijevao":

"O, Zulkarnejne," - rekoše oni - "Jedžudž i Medžudž čine nered po Zemlji, pa hoćeš li da između nas i njih zid podigneš, mi ćemo te nagraditi." (Al-Kahf, 94)

Izuzetna vojna moć

Kao što smo to na jedan detaljan način vidjeli u prethodnim poglavljima knjige, Sulejman, a. s., je imao veoma moćne vojske. U kur'anskom poglavlju An-Naml se iznosi slijedeće saopćenje:

Vrati se njima! Mi ćemo im dovesti vojske kojima se neće moći oduprijeti i istjerat ćemo ih iz Sabe ponižene i pokorene." (An-Naml, 37)

Da je i Zulkarnejn, kao i Sulejman, a. s., posjedovao jednu izuzetno veliku vojnu moć, razumijemo opet iz određenih ajeta poglavlja Al-Kahf:

... "O, Zulkarnejne," - rekosmo Mi - "ili ćeš ih kazniti ili ćeš s njima lijepo postupiti?" "Onoga ko ostane mnogobožac" - reče - "kaznit ćemo, a poslije će se svome Gospodaru vratiti, pa će ga i On teškom mukom mučiti. (Al-Kahf, 86-87)

Zulkarnejn je zadavao nevolje nevjerničkim zajednicama koje su sijale smutnju po zemlji, nije im dopuštao da tiraniziraju narod. Sve je to postizao zahvaljujući velikoj vojnoj moći. Iz ovih ajeta se razumije da zemlja koja će vladati Svijetom treba imati veoma veliku vojnu moć.

Dželi sulus zerendud levha Kazasker Mustafe Izzet Efendija, 8. ajet sure Ali 'Imran: "Gospodaru naš, ne dopusti srcima našim da skrenu, kada si nam već na Pravi Put ukazao, i daruj nam Svoju milost; Ti si, uistinu, Onaj koji mnogo daruje!"

Pravično vladanje

Sulejmanovu, a. s., pravednu vladavinu detaljno smo iznijeli na prethodnim stranicama. Zulkarnejnovu pravičnost, isto tako, razumijemo iz priča koje se navode u Kur'anu. Jedan od dokaza toga je činjenica da je on odmah pomogao jednom narodu, koji je od njega zatražio pomoć protiv nereda. A to

što se u obje ove priče skreće pažnja na jedan pravičan režim pokazuje slijedeće: da bi se širom Svijeta uspostavila sigurnost, mir, pravda i prosperitet, uporedo sa vojnim i policijskim snagama, veliki značaj ima i jedan veoma snažan pravni sistem.

Dželi sulus levha Šejh Ali Bedevija, 53. ajet sure Az-Zumar: Reci: "O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehе oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv."

Nisu prihvatili poklone

Već smo istakli da Sulejman, a. s., nije prihvatio poklone koje mu je poslala kraljica Sabe i da je izaslanicima koji su donijeli poklone dao jedan veoma mudar odgovor. Sulejmanov, a. s., odgovor je glasio:

I kad on pred Sulejmana iziđe, ovaj mu reče: "Zar da blagom mene pridobijete? Ono što je Allah meni dao bolje je od onoga što je dao vama. Vi se onome što vam se daruje radujete! (An-Naml, 36)

A što se tiče Zulkarnejna, on je narodu koji mu je, kao odgovor na njegovu pomoć, želio plaćati porez, dao slijedeći odgovor:

**Sve što vam je dato -
samo je uživanje u
životu na ovom svijetu,
a ono što je u Allaha -
bolje je i trajnije...
(Aš-Šura, 36)**

*"Bolje je ono što mi je Gospodar moj dao" - reče on...
(Al-Kahf, 95)*

To što nisu prihvatili poklone i što su one koji su nastupali sa tim ponudama podsjećali na to da je jedino Allah, dž. š., vlasnik čitavog imetka, dokazi su da su oni bili iskreni vjernici, muslimani. Ovi primjeri za svakog muslimanskog lidera nose veoma bitna upozorenja i savjete.

Uvijek su se usmjeravali ka Allahu, dž. š.

U poglavlju u kome su se objašnjavale izuzetne moralne odlike Sulejmana, a. s., kur'anskim ajetima smo istakli da je on jedan bogobožni rob koji se u svim situacijama usmjeravao ka svome Gospodaru, Allahu, dž. š. Kad god bi

**I dao vam je da
naslijedite zemlje
njihove i domove
njihove i bogatstva
njihova, i zemlju
kojom prije niste
hodali - Allah
sve može.
(Al-Ahzab, 27)**

ostvario bilo kakav uspjeh, postigao pobjedu ili kada bi mu Allah, dž. š., podario neku blagodat, Sulejman, a. s., bi se odmah usmjeravao Allahu, dž. š., veličao Ga i spominjao da sva moć pripada jedino Allahu. dž. š. Zulkarnejn je također posjedovao isti uzorni moral. Kada se efektnim pokazao zid kojeg je sagradio radi zaštite aktualnog naroda od onih koji su sijali nered, on je ovako spomenuo svoga Gospodara:

I tako oni nisu mogli ni da pređu niti su ga mogli prokopati. "Ovo je blagodat Gospodara moga!" - reče on. "A kada se prijetnja Gospodara moga ispuni, On će ga sa zemljom sravniti, a prijetnja Gospodara moga će se, sigurno, ispuniti." (Al-Kahf, 97-98)

Vladanje džinima

Kao što je već poznato, Muhammed, a. s., je saopćio da su Sulejman, a. s., i Zulkarnejn bili dvojica lidera koji su u prošlosti na Zemlji osnovali dva velika carstva. U ovom slučaju, moguće je da je i u periodu Zulkarnejna, kao i za vrijeme Sulejmana, a. s., bila uspostavljena vlast nad džinima. Isto kako, postoji mogućnost da su i narodi Jedžudž i Medžudž, zbog kojih su ljudi tražili pomoć od Zulkarnejna, jedna zajednica džina.

Možda to što se u ovim dvama kazivanjima, a naročito u onome što se iznosi o Sulejmanu, a. s., učestalo govori o džinima, postoje znakovi i o ahir-i zemanu. Možda će i u ahir-i zemanu Allah, dž. š., šejtane i džine staviti u službu čovjeka. (Allah, dž. š., najbolje zna.)

Kur'anskom formulacijom "aynel kitri" saopćava se da je rastopljeni bakar ili katran stavljen pod komandu Sulejmana i Zulkarnejna, a. s. Na fotografijama se vide primjeri upotrebe bakra i katrana.

Korištenje katrana ili rastopljenog bakra

Izgradnjom brane, prilikom čega je koristio materiju koja se u Kur'anu spominje kao "aynel kitri", Zulkarnejn je osujetio namjere Jedžudža i Medžudža:

"Donesite mi velike komade gvožđa!" I kad on izravna dvije strane brda, reče: "Pišite!" A kad ga usija, reče: "Donesite mi rastopljen bakar da ga zalijem!" (Al-Kahf, 96).

Pored "rastopljene rude bakra", riječ "aynel kitri" dolazi i u značenju "katran". U Kur'anu se na slijedeći način saopćeva da je "aynel kitri", kojeg je koristio Zulkarnejn, bio dat i Sulemanu, a. s.:

A Sulejmanu - vjetar, ujutro je prevaljivao rastojanje od mjesec dana, a i navečer rastojanje od mjesec dana; i učinili smo da mu iz izvora rastopljen bakar teče i da džini, voljom njegova Gospodara, pred njim rade; a kad bi neki od njih otkazao poslušnost naređenju Našem, učinili bismo da ognjenu patnju osjeti. (Saba', 12)

To što su i Zulkarnejn, a i Sulejman, a. s., koristili "aynel kitri" sličnost je koja na sebe skreće pozornost. Vlast nad džinima i šejtanim Sulejman, a. s., je možda ostvario korištenjem ove materije koja je stavljena pod njegovu naredbu. Postoji mogućnost da je ova materija, koja se u Kur'anu spominje pod imenom "aynel kitri", katran. Kao što se i saopćava ajetom "košulje će im od katrana biti..." (Ibrahim, 50), katran je materija koja će se nalaziti i u Džehennemu.

Krajnje je pozorno to što se odmah nakon spominjanja ove materije, koja je data pod komandu Sulejmana, a. s., govori da su i džini bili u njegovoj službi. Moguće je da su i Sulejman, a. s., a i Zulkarnejn koristili ovu materiju kako bi pod svojom kontrolom držali džine. Ova materija možda posjeduje jednu odliku koja vrši utjecaj na džine. (Allah, dž. š., najbolje zna.)

Radosne vijesti o ahir-i zemanu

Ova vladavina Svijetom, koja se desila u periodima Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna, velika je radosna vijest za sve muslimane, pošto se, u ovim kur'anskim kazivanjima, nalaze veoma značajni išareti koji upućuju na ahir-i zeman.

Nesumnjivo je da će muslimani, koji savjesno čuvaju svoje granice, koji ulažu ozbiljne napore u cilju uspostavljanja islamskog morala na cijeloj Zemljinoj kugli i koji ne posustaju ni pred kakvom poteškoćom, u svim povijesnim periodima biti superiorniji u odnosu na druge. Allahova pomoć i podrška će sigurno biti uz njih. Jedna snažna vlast (a, naravno, i sa nizom drugih duhovnih Allahovih dobročinstava), bio je odgovor koji su Sulejman, a. s., i Zulkarnejn uzeli kao dunjalučki odgovor na odlike koje smo gore naveli. Ista vlast će se, ako Bog da, sigurno obistiniti i u ahir-i zemanu. Ovo je jedno Allahovo obećanje vjernicima. A oni koji će realizirati tu vlast bit će, kako se išareti i u nizu hadisa Muhammeda, a. s., čestiti turski narod koji aktualne superiorne odlike stoljećima nosi u svome karakteru.

Turski narod, potomci i nasljednici Osmanlijske imperije, koja je svoj sistem uspostavila na tri kontinenta, sigurno će učiniti da Svijetom vlada islamski moral i formiraće jedan svijet ispunjen mirom i ljubavlju za kojima čezne narod dunjaluka. Pravedni, tolerantni, merhametli i vjernički turski narod će ovu dužnost ispuniti onako kako treba biti ispunjena.

**I pomoću nje bašče za
vas podižemo od palmi i
loze vinove...
(Al-Mu'minun, 19)**

DVA RAZLIČITA REŽIMA OPISANA U KUR'ANU

O pitanju načina vladanja na Zemlji, u Kur'anu su navedena dva veoma bitna primjera. Jedan od tih primjera je vlast u zemlji kraljice Sabe, a drugi Faraonov nasilnički režim.

Događaji koji su se desili nakon što je Sulejman, a. s., poslao pismo u kome je u vjeru pozivao narod Sabe koji se klanjao Suncu, daju određena saznanja o strukturi ove države.

U pratnji kraljice Sabe nalazila se jedna grupa koju su činile vodeće osobe iz naroda. Nakon što je pročitala pismo pristiglo od Sulejmana, a. s., Kraljica se savjetovala sa ovom grupom. Dakle, pravo odluke u ovoj državi nije imao jedino vladar; uporedo sa vladarem, postojala je i jedna grupa ljudi, koji su imali pravo glasa u upravi. Kraljica Sabe je pridavala značaj mišljenjima članova tog tijela, a oni su iskazivali poštovanje prema autoritetu i ličnosti Kraljice. S time u vezi, sasvim je moguće da se u državi Sabi primjenjivao jedan oblik uprave nalik na dmokraciju.

Što se tiče Faraonovog načina vladanja, on na prvi pogled izgleda nalik na sistem vladanja u Sabi. Čelnici koji su se nalazili u njegovoj blizini također djeluju kao da imaju veliki utjecaj u vlasti. Međutim, te osobe su pogrešno usmjeravale

Faraona; podsticale su ga na fitneluk i tiraniju. U kur'anskom poglavlju Al-A'raf se saopćava da su se oni Faraonu obraćali na slijedeći način:

"Zadrži njega i brata njegova", rekoše, "a pošalji u gradove one koji će sakupljati" (Al-A'raf, 111).

Način uprave u doba Faraona sasvim je moguće okarakterizirati kao oligarhiju. Oligarhija znači "vlast manjine". Ako se u jednom sistemu politička moć nalazi u rukama jedne ograničene grupe, taj sistem je oligarhija. Što se tiče moći oligarhije, ona je, u većini slučajeva, u direktnom srazmjeru sa vojnom ili materijalnom moći. Kako god vladajući kadar oligarhije može biti načinjen od nekoliko osoba, isto tako on može biti načinjen i od više osoba. Međutim, u odnosu na narod, to je, u sakom slučaju, jedna neznatna nanjina. Te osobe narodom upravljaju u skladu sa ličnim interesima i raspoloženjem. I Faraonov sistem vladanja je, kao što je to vidljivo i iz kur'anskih ajeta, jedna oligarhija.

Kao što se to vidi iz ajeta: "Faraonu i glavešinama njegovim, ali su se oni uzoholili, bili su to ljudi nadmeni" (Al-Mu'minun, 46), Faraon i njegove glavešine su bili grupa

**I Mi ih izvedosmo iz vrtova i rijeka.
(Aš-Šu'ara', 57)**

koja se ponašala u skladu sa ličnim prohtjevima. Oligarhijski stalež, kojeg su činili Faraonovi savjetnici, vračari i vojska, pod svoju su idejnu dominaciju uzeli narod, kako bi oni ostali privrženi Faraonovom sistemu; širili su laži o tome kako je Faraon jedno superiorno biće. Faraon i njegovo blisko okruženje činili su zulum nad svojim narodom. Ajet koji nas obavještava o tome glasi:

I ne povjerova Musau niko, osim malo njih iz naroda faraonova, iz straha da ih faraon i glavešine njegove ne počnu zlostavljati, a faraon je doista na Zemlji silnik bio i u zlu svaku mjeru prevršio. (Yunus, 83)

A drugi sasvim jasni dokaz koji pokazuje surovost Faraonovog sistema bila je činjenica da je, prema njihovoj rasi ili vjerskoj pripadnosti, stanovnike zemlje podijelio na klase i da je nad jednima od njih svjesno provodio tiraniju. U jednom kur'anskom ajetu se na slijedeći način govori o ovoj tiraniji, koja je naročito provođena nad sinovima Israilovim:

Faraon se u zemlji bio ponio i stanovnike njezine na stranke bio izdijelio; jedne je tlačio, mušku im djecu klao, a žensku u životu ostavljao, doista, je smutljivac bio. (Kasas Suresi, 4)

A u 127. ajetu poglavlja Al-A'raf se saopćava da je Faraon posjedovao "superirnost u nasilju". Ova nasilnička superiornost proisticala je iz Faraonove moćne vojske. Koliko je ovaj sistem bio razvijen i koliko je bila velika njegova moć, može nam biti jasno iz naredbi koje je Faraon izdavao svojoj vojsci:

*I faraon posla po gradovima sakupljače (Aš-Šu'ara', 53)
"Zadrži njega i brata njegova", rekoše, "a pošalji u gradove one koji će sakupljati" (Al-A'raf, 111)*

Kao što na to upozoravaju i prethodni ajeti, Faraon je posjedovao jedan veoma despotski državni mehanizam, a naročito obavještajni sistem, tako da je, u jednoj određenoj hijerarhiji, mogao kontrolirati čak i najisturenije dijelove

države. Ovakva kontrola je, isto tako, pokazivala i oštru disciplinu i tiranijsku praksu Faraonove vlasti.

A to što je, nakon susreta sa Sulejmanom, a. s., kraljica Sabe povjerovala u Allaha, dž. š., i izjavila pokornost Sulejmanu, a. s., možda je jedna naznaka da u državi Sabi nije postojala presija te vrste. Ove riječi Kraljice se na slijedeći način navode u Kur'anu:

... uzviknu ona - "ja sam se prema sebi ogriješila i u društvu sa Sulejmanom predajem se Allahu, Gospodaru svjetova!" (An-Naml, 44)

Kao što se to može naslutiti i iz navedenih kur'anskih ajeta, način upravljanja u Sabi je bio sistem koji je, prema uvjetima tog vremena, posjedovao "demokratski" duh. Nasuprot Faraonovom sistemu, nad narodom se nije vršio zulum i tiranija. Bio je to model u kome su se čak i najbitnije odluke u upravljanju državom donosile konsultacijom, u kome se, među državnim institucijama, osiguravao sklad i saradnja, gdje je zaživljavala uzajamna tolerancija, sloboda duha i u kome su se štitila prava. Obavještavajući nas o dva različita sistema, Allah, dž. š., nas kroz kur'anska kazivanja o Faraonu i Sabi podučava temeljnim principima hem jednog sistema koji se energično protivi vjerskoj etici, hem i strukturi jedne zajednice koja je naklonjena vjerskom moralu.

Sjeverna Afrika, XII stoljeće, Spink koledž, London

Sura An-Naml, od 36. do 39. ajeta

U suri An-Naml se govori o susretu Sulejmana, a. s., i kraljice Sabe. Kraljica Sabe se prilikom ovog susreta osvjedočila u bogatstvo i moć Sulejmana, a. s.

KRAJ KOJI JE ZADESIO NAROD SABA

Da je država Saba posjedovala veoma moćnu armiju, spominje se u nekoliko kur'anskih ajeta. Jedna izjava zapovjednika vojske Sabe, koja se prenosi u Kur'anu, pokazuje da je posljednja odluka ove vojske pripadala Kraljici. Zapovjednici kažu slijedeće upraviteljici (Kraljici) Sabe:

"Mi smo vrlo jaki i hrabri" - rekoše oni - "a ti se pitaš! Pa, gledaj šta ćeš narediti!" (An-Naml, 33)

Međutim, ova vojna moć države Sabe im nije osigurala nikakvu korist, a narod Sabe, koji nije slušao pejgamberova upozorenja i koji je bio nezahvalan prema Allahovim blagodatima, generacijama kasnije je kažnjen jednom strašnom poplavom. U Kur'anu se na slijedeći način opisuju mjesta u kojima je živio narod Sabe:

Stanovnici Sabe imali su dokaz u mjestu u kome su živjeli: vrtove, zdesna i slijeva. "Jedite hranu Gospodara svoga i budite Mu zahvalni; kakav divan kraj i Gospodar koji mnogo prašta!" (Saba', 15)

Kao što se i naglašava u prethodnim ajetima, narod Sabe je živio na jednoj zemlji plodonosnih i lijepo uređenih vrtova

*Slika gore:
Ibrahim Safi,
1898-1983,
naturmort*

*Slika u sredini:
Karl Blechen,
Kuća sa palmom
na Paunovom
ostrvu, 1834*

*Slika dolje: Kadri
Aytolon, naturmort*

**Daruje vam stoku i sinove,
i bašče i izvore.
(Aš-Šu'ara', 133-134)**

... i dat će vam bašče, i rijeke
će vam dati.
(Nuh, 12)

i voćnjaka. Država Saba, koja se nalazila na trgovačkim putevima i koja je zbog toga imala veoma visok stepen razvijenosti, bila je jedna od najpopularnijih pokrajina tog perioda. Ono što je, u zemlji sa tako pozitivnim životnim uvjetima i sredinom, bila dužnost naroda Sabe je, kao što se u ajetu saopćava, da "jedu hranu Gospodara svoga i budu Mu zahvalni". Ali, oni nisu učinili tako i postali su od onih koji su nezahvalni. U Kur'anu se na slijedeći način saopćava ponašanje tog naroda:

Ali oni su nezahvalni postali, pa smo na njih poplavu pustili, popuštanjem brana nastalu, i zamijenili im njihove vrtove drugim vrtovima plodovima gorkim i

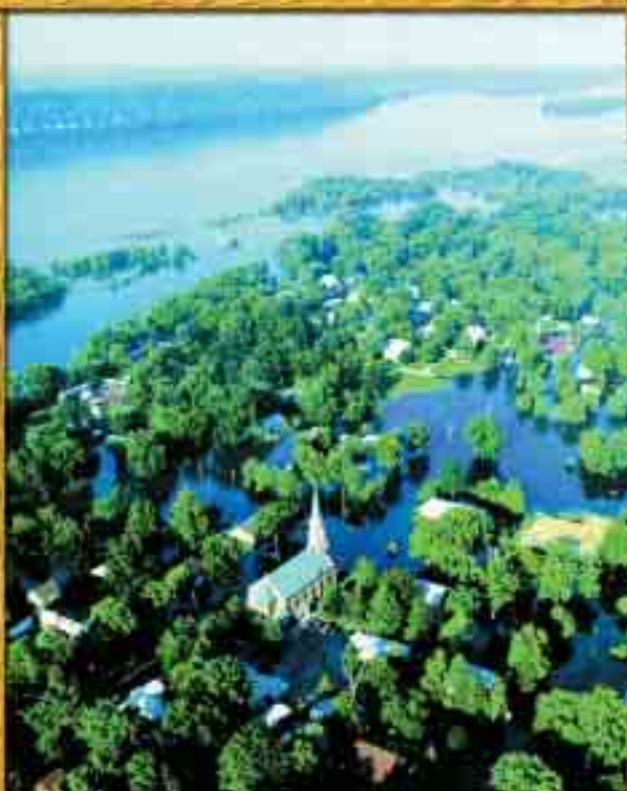

tamariskom i neznatnim lotosom divljim. Kaznili smo ih tako zato što su bili nezahvalni, a da li Mi kažnjava-mo ikoga drugog do nevjernika, nezahvalnika?! (Saba', 16-17)

Stanovnici Sabe su smatrali da je njihov uspjeh i bogatstvo produkt njihovih zalaganja. A odgovor onima koji okreću svoja lica bila je - kao što se u ajetu saopćava - poplava i uništenje. To je jedan Božanstveni odgovor kojeg je Allah, dž. š., dao svim nevjerničkim narodima. Svaki narod, koji je nezahvalan na Allahovim blagodatima, koji se ne drži Pravog Puta na koji su pozivali pejgamberi i koji negira objavljene Knjige, za svoja djela sigurno će dobiti odgovor i na Dunjaluku i na Ahiretu. To je jedan ishod adetullaha (Allahovog zakona). Allah, dž. š., se na slijedeći način obraća u ajetima poglavlja Hud:

To su neke vijesti koje ti o gradovima kazujemo; neki od njih još postoje, a neki su sa zemljom sravnjeni. Mi nismo prema njima bili nepravedni, već oni sami prema sebi. I kada bi pala naredba Gospodara tvoga, ništa im nisu pomogla božanstva njihova kojima su se, a ne Allahu, klanjali, samo bi im propast njihovu povećala. (Hud, 100-101)

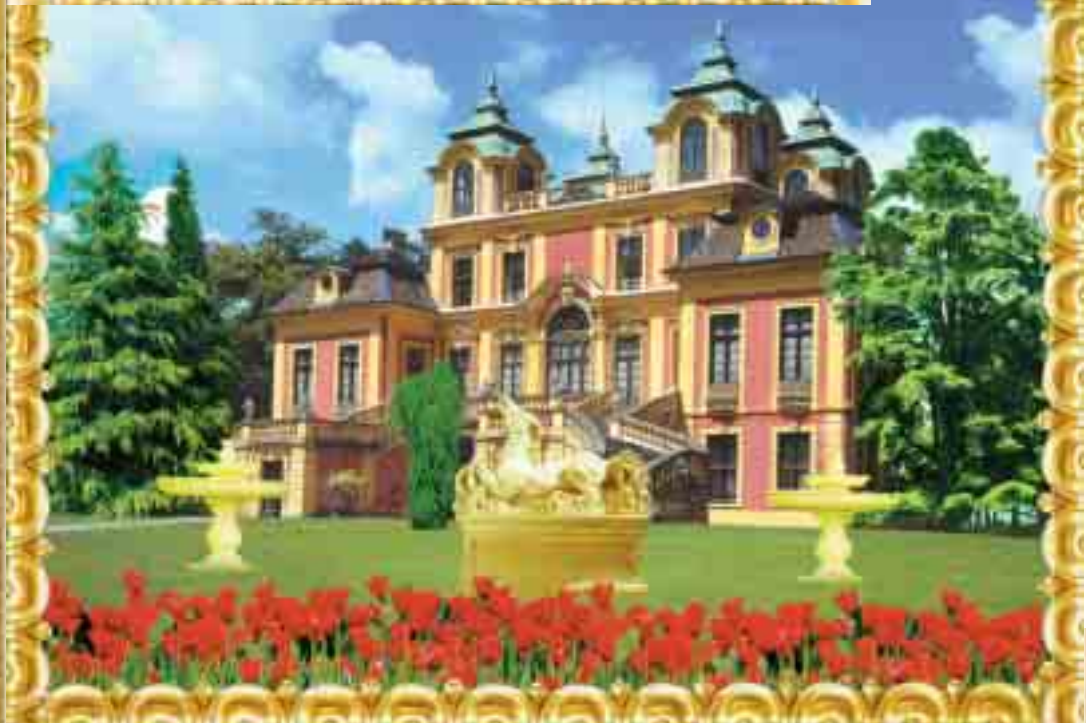

**...Nju od Gospodara tvoga zadesi
nesreća i ona osvanu opustošena.
(Al-Qalam, 19-20)**

(Lijevo) Tamarista je vrsta drveta slanih listova, koje crpi veoma veliku količinu vode. Crpeći svu vlagu i vodene izvore, drvo povećava utjecaj požara i suše. Veliko stablo tamarista u toku dana može iscrpiti 1000 litara vode i tako ugroziti svu ekološku ravnotežu okoline.

(Dolje) Drvo kedar (cedrus), koje posjeduje izdržljivo stablo lijepog mirisa, koristi se u vanjskom oblaganju zgrada, stolarstvu i rezbarstvu.

Narod Sabe koji je uništen seyl-ul arimom

Prema povijesnim izvorima, narod Sabe je jedna od četiri velike civilizacije koje su živjele na području Južne Arabije. Ovaj narod je kroz historiju poznat kao jedan civiliziran narod. A brana Marib, koja predstavlja jedno od najbitnijih djela i ostataka ovog naroda, jedan je od najznačajnijih pokazatelja stepena tehnologije do koje su došli. Sabejci su tu izgradili branu dok su još bili na razini zasnivanja svoje civilizacije, započeli su sa navodnjavanjem i, zahvaljujući toj brani, postigli jedan veoma visok stepen razvijenosti.

Ova brana u Maribu imala je visinu od 16 metara, širinu 60 i dužinu 620 metara. Prema određenim proračunima, bilo je 9.600 hektara zemljišta koji je bio navodnjavan zahvaljujući ovoj brani, od čega je 5.300 hektara pripadao jugu, a ostatak sjevernoj ravnici. Ove dvije ravnice su se u sabejskim knjigama ponekad spominjale kao "Marib i dvije ravnice".¹ Eto, kur'anska formulacija "vrtovi, zdesna i slijeva" najvjerojatnije išareti na prekrasne bašče i vrtove iz ovih dviju dolina. Zahvaljujući ovoj brani i sistemu navodnjavanja, ovo područje se proslavilo kao najnavodnjeniji i najplodnosniji dio Jemena.

Rušenjem brane Marib, nakon Arimske poplave, o čemu se govori u Kur'anu, država Seba je ostala pod vodom i tako je porušen cijeli grad.

Ova brana je u V i VI stoljeću n. e. pretpjela temeljne restauracije, što, međutim, nije moglo spriječiti njeno rušenje koje se dogodilo 542. godine. Brana, koja je srušena u to vrijeme, prouzrokovala je "seyl-ul arim", što se spominje i u Kur'anu, nakon čega su nastala velika razaranja. Potpuno su uništeni vinogradi, vrtovi i poljoprivredna dobra, koja su soljećima obrađivali stanovnici Sabe. Nakon rušenja brane, zapaženo je da je narod Sabe ušao u jedan brzi proces nazatka; a u ishodu ovog procesa, započetog rušenjem brane, došao je, također, i kraj državi Sabi.

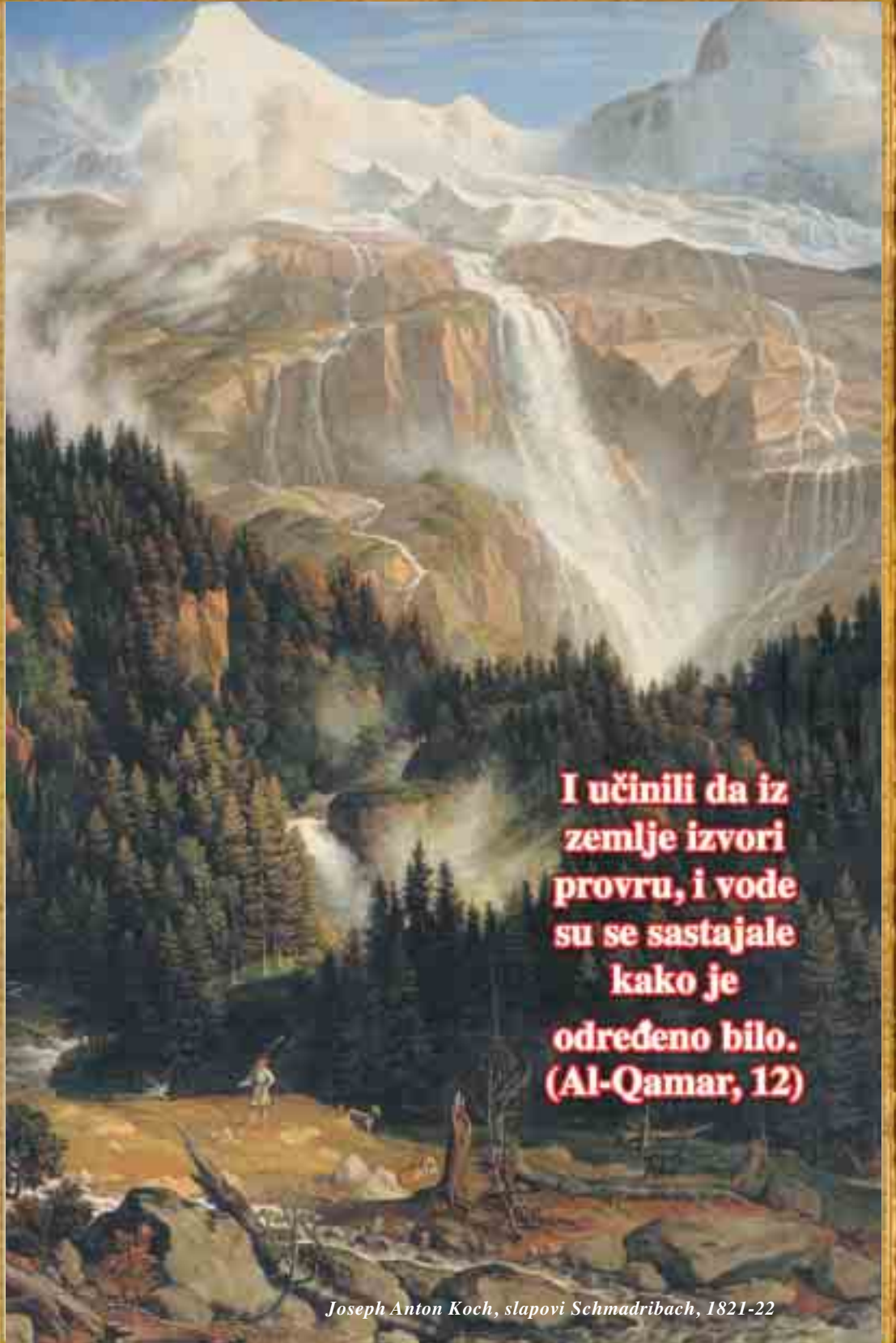
Kada, u svjetlu ovih povijesnih činjenica, promatramo kur'anske ajete, vidjet ćemo da je u pitanju jedan veliki sklad i podudarnost. Arheološka otkrića i povijesne činjenice išarete na ono što se iznosi u Kur'anu. Nesreća koja je poslana narodu Sabe u Kur'anu se spominje kao "seyl-ul arim", odnosno "arim, poplava". Ova formulacija iz Kur'ana u isto vrijeme pokazuje način na koji je nastupila ova poplava, pošto je, jedno od značenja riječi "arim" brana ili nasip. Prema tome, formulacija "seyl-ul arim" također išateri na poplavu koja je nastupila u ishodu rušenja brane.

Prihvatanjem da se aktualna poplava desila u skladu kur'anskih navoda, njemački arheolog Werner Keller, autor knjige "Sveta Knjiga je rekla istinu" (Und Die Bibel Hat Doch Recht), piše slijedeće:

"Postojanje jedne ovakve brane i potpuno rušenje grada popuštanjem brane dokazuje da se doista desio primjer koji se navodi u Kur'anu u vezi sa vlasnicima vrtova." ²

Marib, u kome je živio narod Sabe i koji je na kraju postao jedna potpuno pusta ruševina, je, nesumnjivo, ibret za sve one koji čine istu grešku kao i narod Sabe. Takvo uništenje ih je zadesilo kao odgovor na njihovu nezahvalnost na Allahovim blagodatima i što su bili od zalima; u jednom trenutku su izgubili sve bogatstvo koje su posjedovali. (Za detaljnije podatke v. Uništenje naroda, Harun Yahya, 6. izdanje, 2001., Vural Yayincilik.)

**I učinili da iz
zemlje izvori
provru, i vode
su se sastajale
kako je
određeno bilo.
(Al-Qamar, 12)**

Joseph Anton Koch, slapovi Schmadribach, 1821-22

SULEJMAN, A. S., U STAROM ZAVJETU

Pored niza Sulejmanovih, a. s., odlika, tokom knjige smo se zadržali i na njegovom izuzetnom poimanju umjetnosti i njegovom bogatstvu. Spomenuli smo njegov dvorac, koje je zadivljenim ostavljao sve one koji su ga vidjeli, njegove umjetničke radove koje je načinio koristeći džine i šejtane koji su djelovali pod njegovom kontrolom. Objasnili smo da su se među njima nalazili graditelji i ronioci, da su, kao što je u Kur'anu saopćeno, šejtani pod njegovom kontrolom pravili "velike zdjele za dekoraciju i upotrebu, hramove, spomenike i kotlove".

Kao što smo i prethodno naglasili, Allah, dž. š., je Sulejmana, a. s., kao i njegovog oca Davuda, a. s., kao pejgambera poslao sinovima Israilo-

Role Tevrata

vim. Sulejman, a. s., ih je upozoravao Allahovim znakovima i pozivao ih na uzoran moral. Zato je i u Starom zavjetu, koji je Knjiga sinova Israilovih, zastupljeno niz podataka o Sulejmanu, a. s.

Ovdje, prije svega, treba objasniti strukturu Starog zavjeta. Stari zavjet predstavlja objedinjenje Tevrata, objavljenog Musa, a. s., Zebura, objavljenog Davudu, a. s., i različitih tekstova za koje se vjeruje da su napisani od strane židovskih poslanika ili tekstova koji objašnjavaju njihove živote. Židovi vjeruju u cijeli Stari zavjet. Što se, pak, tiče kršćana, oni vjeruju i u Stari zavjet, a i u jedan drugi zbir knjiga, u kome se nalaze četiri knjige - "Indžil", kome su, kao dodatak Starom zavjetu, dali ime Novi zavjet, i druga određena pisma.

Međutim, prema Kur'anu, Tevrat, Zebur i Indžil su, nakon objavljivanja, izopačeni od strane ljudi. Zbog te izopačenosti, aktualni Stari i Novi zavjet ne treba promatrati kao

Različite makete hrama Sulejmana, a. s.

Božanstveni govor, već kao izvore i djela za koja postoji mogućnost da u sebi sadrže originalne dijelove, ali koja, pored toga, sadrže i različite legende i sujevjerja.

Prema tome, Novom zavjetu je korisnije pristupati kao jednom povijesnom izvoru, a nikako kao Božanstvenom govoru. A ispravnost ovog povijesnog izvora moći ćemo razumjeti prema tome da li je u skladu sa Kur'anom ili nije.

Što se tiče saopćenja iz knjiga Starog zavjeta, u kojima se iznosi život Sulejmana, a. s., u njima je moguće naći niz povijesnih činjenica. U krajnjem skladu sa Kur'anom su naročito ona saopćenja u kojima se govori o Sulejmanovoj, a. s., moćnoj vladavini Svijetom, o tome da je bio jedan izuzetno mudar Božji rob, o njegovoj čvrstoj i nepokolebljivoj vjeri u Boga. U Starom zavjetu piše da se Sulejmanovo carstvo protezalo na teritoriji između Nila i Eufrata, a vladanje tako velikim područjem, Mesopotamijom, koja je u to vrijeme bila ekonomski i kulturni centar Svijeta; štaviše, pokazati jednu moć koja će, kao što je to bilo u slučaju primjera Sabe, davati smjernice susjednim državama, neumnjivo su išareti veoma velike političke vlasti.

Pored toga, krajnje su upozoravajuće i činjenice koje se u Starom zavjetu iznose u vezi sa Sulejmanovim bogatstvom. Saopćenja o izgradnji njegovog dvorca, osobama od kojih je dobijao pomoć, detalji o građi koju je koristio prilikom gradnje dvorca i njegovoj veličini su izneseni na slijedeći način.

Sulejman je, Božijom voljom, sagradio veliki Hram

Kanim podići Dom Imenu Jahve, svojega Boga... Dom koji gradim bit će velik... (Druga knjiga Ljetopisa, 2 / 2-5)

...Moje će sluge raditi s tvojima. Morat će mi pripremiti mnogo drva, jer će kuća što je mislim graditi biti velika i veličanstvena. (Druga knjiga Ljetopisa, 2 / 7-8)

Različite makete hrama Sulejmana, a. s.

Napravi tučani žrtvenik dugačak dvadeset lakata, širok dvadeset i visok deset. (Druga knjiga Ljetopisa, 4 /1)

Hram što ga je kralj Salomon gradio Jahvi bio je dug šezdeset lakata, širok dvadeset, a visok dvadeset i pet lakata. Trijem pred Hekalom Hrama bio je dvadeset lakata dug, prema širini Hrama, a deset lakata širok, prema dužini Hrama. Na Hramu je napravio prozore zatvorene rešetkama. Uza zid Hrama oko Hekala i Debira sagradio je prigradnju na katove, sve unaokolo. Donji kat bio je pet lakata širok, srednji šest, a treći sedam lakata, jer je zasjeke rasporedio s vanjske strane naokolo Hrama da ih ne bi morao ugrađivati u hramske zidove. (Prva knjiga o Kraljevima, 6 / 2-6)

U Debiru načini dva kerubina od maslinova drveta. Bili su visoki deset lakata. Jedno je krilo u kerubina bilo pet lakata i drugo je krilo u kerubina bilo pet lakata; deset je lakata bilo od jednoga kraja krila do drugoga. I drugi je kerubin bio od deset lakata: jednaka mjera i jednak oblik obaju kerubina. Visina jednog kerubina bila je deset lakata, tako i drugoga. Smjestio je kerubine usred nutarnje prostorije; širili su svoja krila, tako da je krilo jednoga ticalo jedan zid, a krilo drugoga ticalo drugi zid; u sredini prostorije krila im se doticahu. I kerubine je obložio zlatom. (Prva knjiga o kraljevima 6 / 23-28)

*Slika
drveta
libanskog
cedrusa.*

Po svim zidovima Hrama unaokolo, iznutra i izvana, urezao je likove kerubina, palma i rastvorenih cvjetova, zlatom je pokrio i pod Hramu iznutra i izvana. A za ulaz u Debir načini dvokrilna vrata od maslinova drveta; dovraci s pragom bijahu na pet uglova. Oba krila na vratima od maslinova drveta ukrasi likovima kerubina, palma i rastvorenih cvjetova, i sve ih obloži zlatom; listićima zlata oblijepi kerubine i palme. Tako i za ulaz u Hekal načini vrata od maslinova drveta, sa

U izgradnji Hrama radili su sposobni ljudi

Pošalji mi čovjeka vična obradi zlata, srebra, tuča, željeza, grimiza, karmezina i ljubičastog baršuna, i vična umjetnosti rezbarstva: radit će s rukotvorcima kod mene u Judi i u Jeruzalemu, s onima što mi ih ostavi moj otac David. Pošalji mi iz Libanona cedrovine, čempresovine i sandalovine, jer znam da tvoje sluge umiju sjeći libanonska stabla... (Druga knjiga Ljetopisa, 2 / 6-7)

Na slici se vidi džamija hz. Omera, koja je jedan od glavnih simbola Jerusalema i koja se spominje i pod imenom Kubbetu's-Sahra.

U izgradnji je koristio različite materijale

Hram je građen od kamena koji je već u kamenolomu bio oklesan, tako da se za gradnje nije čuo ni čekić ni dlijeto, ni ikakvo željezno oruđe. Ulaz u donji kat bio je s desne strane Hrama, a zavojnim se stubama uspinjalo na srednji kat i sa srednjega na treći. Sagrađio je tako Hram i dovršio ga; i pokrio ga cedrovim gredama i daskama. I sagrađi još prigradnju oko cijeloga Hrama; bila je pet lakata visoka, a vezana s Hramom cedrovim gredama. (Prva knjiga o kraljevima 6 / 7-10)

**Oni žele da ustima svojim utrnu
Allahovo svjetlo, a Allah želi
vidljivim učiniti svjetlo Svoje,
makar ne bilo po volji nevjernicima.
(At-Tawba, 32)**

četverokutnim dovracima. Oba krila na vratima bijahu od čempresova drveta i oba se otvarahu na jednu i na drugu stranu. Urezao je na njima kerubine, palme i rastvorene cvjetove i obložio zlatom sve što bijaše urezano. Potom je sagradio unutrašnje predvorje od tri reda klesanog kamena i jednoga reda tesanih greda cedrovih. (Prva knjiga o kraljevima 6 / 29-36)

Salomon je sagradio i svoj dvor; u trinaest ga je godina potpuno dovršio. Sagradio je dvor od libanonske šume: stotinu lakata dug, pedeset širok i trideset lakata visok, na četiri reda cedrovih stupova, a na stupovima bijahu cedrove grede. Bio je pokriven cedrovinom iznad soba koje su počivale na stupovima. Ovih je bilo četrdeset i pet: petnaest u svakom redu. Bila su tri reda prozora: po tri su prozora gledala jedan prema drugome. Sva vrata s dovratnicima bila su četverokutna i po tri su prozora stajala jedan prema drugome. Načinio je trijem od stupova, pedeset lakata dug i trideset širok. Zatim je sagradio prijestolni trijem gdje je sudio; i sudački trijem, obložen cedrovinom od poda do stropa. Njegovo prebivalište, u drugom dvorištu i unutar predvorja, bilo je istoga

**A Mi smo htjeli da one koji su na
Zemlji tlačeni, milošću obaspemo
i da ih vodama i nasljednicima
učinimo.
(Al-Qasas, 5)**

*oblika. Sagradio je i kuću, nalik na onaj trijem,
faraonovoj kćeri, kojom se bijaše oženio. (Prva
knjiga o kraljevima, 7 / 1-8)*

Pored njega je radilo na desetine hiljada ljudi

*Salomon pobroji sve strance koji se zatekoše u
izraelovoj zemlji poslije popisa što ga bijaše proveo
njegov otac David i nađe ih sto pedeset tri tisuće i*

Slika na kojoj se vide radnici prilikom izgradnje hrama.

On je poslao Poslanika
Svoga s uputstvom i
pravom vjerom da bi je
izdigao iznad ostalih
vjera, makar ne bilo po
volji mnogobošcima.
(At-Tawba, 33)

šest stotina. Od njih odredi sedamdeset tisuća nosača, osamdeset tisuća tesara u planini, tri tisuće i šest stotina ljudi da upravljaju radom naroda. (Druga knjiga ljetopisa, 2/ 16-17)

Tada diže kralj Salomon kulučare iz svega Izraela; kulučara je bilo u svemu trideset tisuća ljudi. Slao ih je naizmjenice na Libanon, svakog mjeseca deset tisuća ljudi: bili su mjesec dana na Libanonu, a dva mjeseca kod kuće. Adoniram je bio nad svim kulučarima. Salomon je imao i sedamdeset tisuća nosača tereta, osamdeset tisuća kamenorezaca u gori, ne računajući glavara službeničkih koji su upravljali poslovima; njih je bilo tri tisuće i tri stotine,

a upravljali su narodom zaposlenim na radovima. Kralj je zapovjedio da lome gromade biranog kamena i da ih klešu za temelje Hrama. (Prva knjiga o kraljevima, 5/27-31)

***Temelji
Hrama
kojeg je
izgradio
Sulejman***

Ovo su temelji koje je Salomon postavio za gradnju Doma Božjega: šezdeset lakata u duljinu - po staroj mjeri lakta - a u širinu dvadeset lakata. Trijem, koji je bio pred Domom, imao je, po širini ovoga potonjega, u dužinu dvadeset lakata, a visok je bio sto i dvadeset lakata... (Druga knjiga ljetopisa, 3/3-4)

**On je poslao Poslanika
Svoga s uputom i
vjerom istinitom da bi
je uzdigao iznad svih
vjera. A Allah je
dovoljan Svjedok!
(Al-Fath, 28)**

**One koji će, ako im
damo vlast na Zemlji,
molitvu obavljati
i milostinju udjeljivati
i koji će tražiti da se čine
dobra djela, a odvrćati
od nevaljalih - A Allahu
se na kraju sve vraća.
(Al-Hadždž, 41)**

***I unutrašnjost, a i
vanjšina Hrama
obložena je čistim
zlatom, bronzom i
blistavim
draguljima***

...Obložio ga je iznutra čistim zlatom. Veliku je dvoranu obložio čempresovinom, koju je prekrrio čistim zlatom i postavio palme i cvjetne vijence. Optočio je potom Dvoranu blistavim draguljima; zlatu je bilo zlato parvajimsko. Prekrrio je njime Dvoranu: grede, pragove, zidove i vratna krila te izrezao kerubine po zidovima. Potom sazda dvoranu Svetinje nad svetinjama. Bila je, prema hramskoj širini, dvadeset lakata duga i dvadeset lakata široka i obloži je sa šest stotina talenata suhog zlata. Za čavle je dao na mjeru pedeset zlatnih šekela. I gornje je odaje obložio zlatom. (Druga knjiga ljetopisa, 3/4-9)

...Napravio je i Žrtvenik od cedrovine, pred Debirom, i obložio ga čistim zlatom. I sav je Hram obložio zlatom, sav Hram i sav oltar koji je pred Debirom obložio je zlatom. (Prva knjiga o kraljevima, 6/20-22)

Zar vi mislite da ćete ući u
Džennet, a još niste iskusili ono
što su iskusili oni koji su prije
vas bili i nestali? Njih su satirale
neimaštine i bolest, i toliko su
bili uznemiravani da bi i
poslanik, i oni koji su s njim
vjerovali - uzviknuli: "Kada će
već jednom Allahova pomoć!?"
Eto, Allahova pomoć je zaista
blizu!

(Al-Baqarah, 214)

I Mi nijednog vjerovjesnika u
neki grad nismo poslali, a da
stanovnike njegove neimaštinom
i bolešću nismo kaznili da bi se
pokajali. (Al-A'raf, 94)

A poslanike smo i narodima
prije tebe slali i neimaštinom i
bolešću ih kažnjavali ne bi li
poslušni postali.

(Al-An'am, 42)

**Neka lica toga dana bit će radosna,
trudom svojim zadovoljna - u
Džennetu izvanrednome.
(Al-Gašiya, 8-10)**

Pripremio sam, koliko sam mogao, za Dom svoga Boga zlata za zlatne stvari i srebra za srebrene, tuča za tučane, željeza za željezne, drva za drvene; oniksova kamenja i dragulja za ukivanje, dragulja za ukras i šarenih dragulja, svakojakoga dragog kamenja i izobila mramora. Iz ljubavi prema Bogu dajem još i svoga zlata i srebra za Dom svoga Boga, osim svega što sam priprazio za sveti Dom. Tri tisuće zlatnih talenata ofirskoga zlata i sedam tisuća talenata čistoga srebra da se oblože zidovi prostorija. Zlato za zlatne stvari, a srebro za srebrne i za svako djelo umjetničkih ruku... (Prva knjiga ljetopisa, 29/2-5)

Onda napravi sve predmete namijenjene Domu Božjemu: zlatni žrtvenik i stolove na kojima bjehu prineseni kruhovi, zlatne svijećnjake sa svjetiljkama od čistoga zlata što su se, po propisu, trebale paliti pred Debirom; cvjetove, svjetiljke i usekače od zlata; bilo je to čisto zlato; nožice, kotliće, mašice i kadionice od čistoga zlata; ulaz u Dom, nutarnja vrata - Svetinje nad svetinjama - i vrata Doma - Hekala - bila su zlatna. (Druga knjiga ljetopisa, 4/19-22)

... Salomon unese sve svete darove oca svoga Davida - srebro, zlato i sve posuđe - i stavi ih u riznicu Božjega Doma. (Druga knjiga ljetopisa, 5/1)

Sve su te građevine bile od biranog kamena, sječena po mjeri, a klesana iznutra i izvana, od temelja sve do drvenih spojnica, a vani sve do velikog predvorja. Temelji su im bili od birana, velikog kamena: od deset i od osam lakata, a nadgradnja od birana, po mjeri klesana kamena i od cedrovine. A tri su reda klesanog kamena i red cedrovih greda okruživali veliko predvorje, a tako i unutrašnje predvorje Doma Jahvina. (Prva knjiga o kraljevima, 7/9-12)

Načinio je deset tučanih podnožja; svako je podnožje bilo četiri lakta dugo, četiri lakta široko, a tri lakta visoko. Podnožja su bila ovako izrađena: imala su okvire, a okviri su stajali među preponama. Na okvirima među preponama bili

su lavovi, volovi i kerubini; a na samim preponama, kako iznad lavova i volova tako i pod njima, bijahu ukrasi poput vijenaca. Svako je podnožje imalo četiri tučana točka i osovine od tuča; četiri su njihove noge imale držače; pod umivaonikom bijahu držači sliveni s ukrasima. Gore, gdje su se držači sastavljali, bio je otvor podnožja; imao je lakat i pol; otvor je bio okrugao, u obliku ukrasne posude, a na njemu su bili uklesani i ukrasi; ali prepone bijahu četvrtaste, a ne okrugle. Četiri su točka bila pod preponom. Osovine im izlazile na podnožju; svaki točak bijaše visok lakat i pol. Točkovi su bili slični točkovima običnih kola: njihove osovine, naplaci, paoci i glavčine - sve bijaše liveno. Bila su četiri držača na četiri ugla svakog podnožja; podnožje i držači sačinjavahu jednu cjelinu. Pri vrhu podnožja bio je sve unaokolo krug visok pol lakta; povrhu podnožja bili su klinovi; prepone su s njima sačinjavale cjelinu. Po oplošjima klinova i prepona urezao je kerube, lavove i palme, već prema veličini praznog oplošja i vijenaca naokolo. Tako načini deset podnožja: jednako salivenih, jednake veličine i oblika. (Prva knjiga o kraljevima, 7/27-37)

Kipari su ukrasili Hram

U dvorani Svetinje nad svetinjama napravi dva kerubina, liveno djelo. I njih obloži zlatom. Krila kerubina bila su dvadeset lakata duga: jedno krilo od pet lakata dodirivaše hramski zid, a drugo od pet lakata dotičaše krilo drugoga kerubina. Tako je i krilo drugoga kerubina, od pet lakata, dodirivalo hramski zid, a drugo mu se krilo, od pet lakata, spajalo s krilom drugoga kerubina. Raširena, krila kerubina imala su dvadeset lakata. Stajali su kerubini uspravno, lica okrenutih Dvorani. Napravi zastor od ljubičastog baršuna, od grimiza, karmezina i bÓeza te na njemu izveze kerubine. (Druga knjiga ljetopisa, 3/10-14)

**Oni žele utrnuti Allahovo svjetlo ustima
svojim, a Allah će učiniti da svjetla Njegova
uvijek bude, makar krivo bilo nevjernicima.
(As-Saff, 8)**

***Napravili su veoma velike i raskošne
umivaonike i svijećnjake***

Napravi deset umivaonika i postavi ih pet zdesna, pet slijeva da se u njima pere; u njima su prali što je trebalo za paljenice; more je bilo namijenjeno svećenicima da se umivaju u njemu. (Druga knjiga ljetopisa, 4/6)

Napravi deset zlatnih svijećnjaka prema propisu i stavi ih u Hekal, pet s desne strane, pet s lijeve. Onda napravi deset stolova i postavi ih u Hekalu, pet zdesna, a pet slijeva. Napravi stotinu zlatnih kotlića. Onda načini trijem svećenički veliko dvorište s vratima koja prevuče tučem. More stavi s desne strane prema jugoistoku. (Druga knjiga ljetopisa, 4/7-10)

I načini deset umivaonika od tuča. Svaki je umivaonik sadržavao četrdeset bata, a svaki je umivaonik bio od četiri lakta; na svako od deset podnožja došao je po jedan

umivaonik. Postavi pet podnožja na desnoj strani Hrama, a pet na lijevoj strani Hrama; a more stavi s desne strane Hrama, prema jugoistoku. (Prva knjiga o kraljevima, 7/ 38-39)

I štitovi su čak bili od zlata

...I svi su arapski kraljevi i zemaljski upravitelji Salomonu donosili zlato i srebro. Kralj Salomon načini dvjesto štitova od kovanoga zlata; za svaki je štit upotrijebio šest stotina šekela kovanoga zlata; i načini trista štitića od kovanoga zlata; za svaki je štitić utrošio trista zlatnih šekela. Kralj ih je pohranio u kuću zvanu Libanonska šuma. (Druga knjiga ljetopisa, 9/14-16)

Kralj Salomon načini tri stotine velikih štitova od kovanog zlata; za svaki je štit upotrijebio šest stotina zlatnih šekela; i načini trista štitića od kovanog zlata; za svaki je štitić utrošio tri zlatne mine. Pohranio je sve u kuću zvanu Libanonska šuma. (Prva knjiga o kraljevima, 10/16-17)

Sulejmanovo prijestolje

Kralj je još napravio veliko prijestolje od bjelokosti i obložio ga čistim zlatom. Prijestolje je imalo šest stepenica, straga je na njemu bila teleća glava, a s obje strane sjedala bile su ručice, a kraj ručica stajala dva lava. Dvanaest je lavova stajalo s obje strane onih šest stepenica. Takvo što nije bilo izrađeno ni u jednom kraljevstvu. (Prva knjiga o kraljevima, 10/18-20)

Kralj je napravio i veliko prijestolje od bjelokosti i obložio ga čistim zlatom. Prijestolje je imalo šest stepenica i zlatno podnožje sastavljeno s prijestoljem, i ručice s obiju strana prijestolja, a kraj ručica stajala dva lava. Dvanaest je lavova stajalo s obiju strana onih šest stepenica. Takvo što nije bilo izrađeno ni u jednom kraljevstvu. (Druga knjiga ljetopisa, 9/17-19)

Sebi je prijestolje načinio kralj Salomon od drveta

**Sve što vam je darovano samo su naslade i
ukrasi u životu na ovome svijetu; a ono što
je u Allaha bolje je i trajno je...**
(Al-Qasas, 60)

*libanskoga. Stupove je napravio od srebra, naslon od zlata,
sjedište od grimiza... (Pjesma nad pjesmama, 3/9-10)*

Sulejmanova sofr

*Sve posude iz kojih je pio kralj Salomon bijahu zlatne i sve
posude u kući zvanoj Libanonska šuma bijaše od suhoga zlata;
srebro se smatralo bezvrijednim u Salomonovo vrijeme.
(Druga knjiga ljetopisa, 9/20)*

*Svakoga je dana trebalo Salomonu za hranu: trideset kora
finoga brašna i šezdeset kora običnog brašna, deset ugojenih
volova, dvadeset volova s paše, stotinu ovaca, osim jelena,
srna, divokoza i ugojene peradi. (Prva knjiga o kraljevima,
5/2-3)*

*Ti su se namjesnici brinuli o opskrbi kralja Salomona i sviju
koji su imali dijela za kraljevim stolom, svaki po mjesec dana;
i nisu dopuštali da ičega ponestane. (Prva knjiga o
kraljevima, 5/7)*

*Kad kraljica od Sabe vidje mudrost
Salomo-novu, dvor koji bijaše sagradio, jela
na njegovu stolu, odaje njegove i dvorane,
otmjenost njegove posluže i njihova
odijela, njegove peharnike i paljenice koje
je prinio u Domu Jahvinu, zastade joj dah.
(Prva knjiga o kraljevima, 10/4-5)*

*Giuseppe Recco, Voće i cvijeće, 1670,
nacionalni muzej Capodimonte, Naples*

Sulejmanovi konji

*Salomon je imao četiri tisuće konjskih
jasala i bojnih kola i dvanaest tisuća konjanika, koje
je rasporedio po gradovima bojnih kola i kod kralja u
Jeruzalemu. Vladao je nad svim kraljevima od Rijeke do zemlje
filistejske i do egipatske međe. Kralj je učinio da u
Jeruzalemu bude srebra kao kamenja, a cedrova kao divljih
smokava što rastu u Judejskoj nizini. Salomon je uvezio konje
iz Musrija i iz svih zemalja. (Druga knjiga ljetopisa, 9/25-
28)*

John Frederick Herring, Sr. Tajar i Hammon, 1845

Salomon je imao četrdeset tisuća konja za vuču i dvanaest tisuća za jahanje. (Prva knjiga o kraljevima, Bab 5/6)

Sakupi bojnih kola i konjanika: imao je tisuću četiri stotine kola i dvanaest tisuća konjanika i razmjesti ih po gradovima gdje mu bijahu kola i kod sebe u Jeruzalemu. Salomon učini da srebra i zlata bude u Jeruzalemu izobila kao kamenja, a cedrova mnogo kao dudova u Šefeli. Konji Salomonovi bili su uvezeni iz Musrija i Koe; kraljevski dvorani kupovahu ih u Koi za srebro. Dovožila su se i prodavala jedna bojna kola iz Egipta po šest stotina srebrnih šekela, a konji po sto i pedeset; to bješe isto tako za sve hetitske i aramejske kraljeve koji su ih uvozili preko njih. (Druga knjiga ljetopisa, 1/14-17)

Saopćenja iz starozavjetnog poglavlja 'Mudre izreke'

Tvrđi se da poglavlje Mudre izreke iz Starog zavjeta sadrži savjete koje je Davud, a. s., davao Sulejmanu, a. s. Naravno, Stari zavjet je iskrivljena knjiga i apsolutno je nemoguće saopćenja sadržana u njoj prihvatiti kao riječi Objave koje dolaze od Allaha, dž. š. Bez obzira na mogućnost da u njoj postoje dijelovi koji nisu izvitopereni, ova saopćenja mi možemo prihvatiti jedino kao lijepe riječi. Kada se pristup načini sa ovog aspekta, u aktualnom poglavlju će biti uočeno mnogo lijepih riječi i savjeta koji su u skladu sa Kur'anom. Zato što je svrsishodno prihvatiti lijepu riječ, bez obzira gdje se ona nalazi, u ovom poglavlju naše knjige mjesto je ustupljeno određenim dijelovima Starog zavjeta koji, sa aspekta značenja, pokazuju harmoničnost i podudaranje sa kur'anskim navodima.

Oni koji se nisu odazivali

Koliko sam vas zvala, a vi ste odbijali; pružala sam ruku, ali je nitko ne opazi. Nego ste odbacili svaki moj savjet i niste poslušali moje opomene; zato ću se i ja smijati vašoj propasti, rugat ću se kad vas obuzme tjeskoba: kad navali na vas strah kao nevrijeme i zgrabi vas propast kao vihor, kad navali na vas nevolja i muka. Tada će me zvati, ali se ja neću odazvati; tražit će me, ali me neće naći. Jer su mrzili spoznaju i nisu izabrali Gospodnjeg straha niti su poslušali moj savjet, nego su prezreli svaku moju opomenu. Zato će jesti plod svojeg vladanja i nasititi se vlastitih savjeta. Jer glupe će ubiti njihovo odbijanje, a nemar će upropastiti bezumne. A tko sluša mene, bezbrižan ostaje i spokojno živi bez straha od zla. (Mudre izreke, 1/24-33)

Hadis-i šerif u značenju "I dova je ibadet" u kaligrafskoj izvedbi sulus i nesih. 1880. (1297. hidžretske) godine.

O uzornom moralu

Ne uskrati dobročinstva potrebitim kad god to možeš učiniti. Ne reci svome bližnjemu: "Idi i dođi opet, sjutra ću ti dati", kad možeš već sada. Ne kuj zla svome bližnjemu dok on bez straha kod tebe boravi. Ne pravdaj se ni s kim bez razloga ako ti nije učinio nikakva zla. Nemoj zavidjeti nasilniku niti slijediti njegove pute, jer su Jahvi mrski pokvarenjaci, a prisan je s pravednima. Jahvino je prokletstvo na domu bezbožnika, a blagoslov u stanu pravednika. S podsmjeveračima on se podsmijeva, a poniznima dariva milost. Mudri će baštiniti čast, a bezumnici snositi sramotu. (Mudre izreke, 3/27-35)

Tko nedužno živi, hodi bez straha, a tko ide krivim putovima, poznat će se. (Mudre izreke, 10/9)

Dobar dobiva milost od Jahve, a podmukao osudu. (Mudre izreke, 12/2)

Pravedničke su misli pravične, spletke opakih prijevarne. (Mudre izreke, 12/5)

Opaki se ruše i nema ih više, a kuća pravednika ostaje. (Mudre izreke, 12/7)

Pravednika ne stiže nikakva nevolja, a opaki u zlu grcaju. (Mudre izreke, 12/21)

Briga u srcu pritiskuje čovjeka, a blaga riječ veseli ga. (Mudre izreke, 12/25)

Oholost rađa samo svađu, a mudrost je u onih koji primaju savjet. (Mudre izreke, 13/10)

Tko riječ prezire, taj propada, a tko poštiva zapovijedi, plaću dobiva. (Mudre izreke, 13/13)

Blag odgovor ublažava jarost, a riječ osorna uvećava srdžbu. (Mudre izreke, 15/1)

Tko pazi na riječ, nalazi sreću, i tko se uzda u Jahvu, blago njemu. (Mudre izreke, 16/20)

Dobro je ime bolje od velika bogatstva, i bolja je naklonost od srebra i zlata. Bogataš se i siromah sreću: obojicu ih Jahve stvori. (Mudre izreke, 22/1-2)

Mehmet Ali Efendi, levha ispisana crnim tušom na bijeloj podlozi i sa zlatnim okvirom, 1371. hidžretske godine: "Allaha, dž. š., se boje alimi koji ibadete."

Nagrada je poniznosti strah Gospodnji, bogatstvo, čast i život. Trnje i zamke su na putu varalici: tko čuva život svoj, daleko je od oboga. (Mudre izreke, 22/4-5)

Tko tlači siromaha, taj mu koristi; tko daje bogatašu, samo mu šteti. Riječi mudraca: Prigni uho svoje i čuj riječi moje i upravi svoje srce mojem znanju, jer milina je ako ih čuvaš u nutrini svojoj... (Mudre izreke, 22/16-18)

Sine moj, kad ti je mudro srce, i ja se od srca veselim; i kliče sva nutrina moja kad ti usne govore što je pravo. Neka ti srce ne zavidi grešnicima, nego neka ti uvijek bude u strahu Gospodnjem, jer imat ćeš budućnost i tvoja nada neće propasti. Slušaj, sine moj, i mudar budi i ravnim putem vodi srce svoje. (Mudre izreke, 23/15-19)

Slušaj svoga oca, svoga roditelja, i ne prezri majku kad ostari. (Mudre izreke, 23/22)

Pribavi istinu i ne prodaji je, steci mudrost, pouku i razbor. (Mudre izreke, 23/23)

Nemoj se srditi zbog zločinaca, nemoj zavidjeti opakima. (Mudre izreke, 24/19)

Vidjeh to i pohranih u srcu, promotrih i uzeh pouku. (Mudre izreke, 24/32)

Grad razvaljen i bez zidova - takav je čovjek koji nema vlasti nad sobom. (Mudre izreke, 25/28)

Ne hvali se danom sutrašnjim jer ne znaš što danas može donijeti. (Mudre izreke, 27/1)

Čovjek opak koji tlači ubogoga - kiša je razorna poslije koje kruha nema. (Mudre izreke, 28/3)

Tko skriva svoje grijehe, nema sreće, a tko ih ispovijeda i odriče ih se, milost nalazi. Blago čovjeku uvijek bojaznu, jer čovjek okorjela srca zapada u nesreću. (Mudre izreke, 28/13-14)

Bezuman je tko se uzda u svoje srce, a spasava se tko živi mudro. Tko daje siromahu, ne trpi oskudicu; a tko odvraća oči svoje, bit će proklet. (Mudre izreke, 28/26-27)

Krvopije mrze poštenoga, a pravednici mu se za život brinu. Bezumnik izlijeva sav svoj gnjev, a mudrac susteže svoju srdžbu. (Mudre izreke, 29/10-11)

Um čovjeka usteže od srdžbe, a čast mu je oprostiti krivicu. (Mudre izreke, 19/11)

Slušaj savjet i primaj pouku, kako bi naposljetku postao mudar. (Mudre izreke, 19/20)

Lažna je mjera mrska Jahvi, a puna mjera mila mu je. S ohološću dolazi sramota, a u smjernih je mudrost. Pravednike vodi nevinost njihova, a bezbožnike upropašćuje njihova opaćina. Ne pomaže bogatstvo u dan Božje srdžbe, a pravednost izbavlja od smrti. Nedužnomu pravda njegova put utire, a zao propada od svoje zloće. Poštene izbavlja pravda njihova, a bezbožnici se hvataju u svoju lakomost. Kad zao čovjek umre, nada propada i ufanje u imetak ruši se. Pravednik se od tjeskobe izbavlja... (Mudre izreke, 11/1-8)

Joseph Mallord William Turner, Brodolom, galerija Tate, London

**...Pa kad ste u lađama i kad one uz blag
povjetarac zaplove s putnicima, te se
oni obraduju tome, naide silan vjetar i
valovi navale na njih sa svih strana, i
oni se uvjere da će nastradati, iskreno
se mole Allahu...**

(Yunus, 22)

Ne povoditi se za nevjernicima

Jer će mudrost ući u tvoje srce i spoznaja će obradovati tvoju dušu. Oprez će paziti na te i razboritost će te čuvati: da te izbavi od zla puta, od varava čovjeka, od onih koji ostavljaju staze poštenja te idu mračnim putovima; koji se vesele čineći zlo i likuju u opačinama zloće; kojih su staze krive i koji su opaki na svojim putovima. (Mudre izreke, 2/10-15)

Ne idi stazom opakih i ne stupaj putem zlikovaca. Ostavi ga, ne hodi njime; kloni ga se i zaobiđi ga. Jer oni ne spavaju ako ne učine zla, i san im ne dolazi ako koga ne obore. (Mudre izreke, 4/14-16)

Thomas Cole, San arhitekta, 1840., Ohio, Muzej umjetnosti

Put čestitih

Zato idi putem čestitih i drži se staza pravedničkih! Jer samo će pravedni nastaviti zemlju i bezazleni će ostati na njoj. A opake će zbrisati sa zemlje i bogohulnike iščupati iz nje. (Mudre izreke, 2/20-22)

A pravednička je staza kao svjetlost svanuća, koja je sve jasnija do potpunog dana. A put je opakih kao mrkli mrak: ne znaju o što će se spotaknuti. (Mudre izreke, 4/18-19)

Uzdanje jedino u Boga

Uzdaj se u Jahvu svim srcem i ne oslanjaj se na vlastiti razbor. Misli na nj na svim svojim putovima i on će ispraviti tvoje staze. Ne umišljaj da si mudar: boj se Jahve i kloni se zla. To će biti lijek tvome tijelu i okrepa tvojim kostima. Časti Jahvu svojim blagom i prvinama svega svojeg prirasta. I tvoje će žitnice biti prepune... (Mudre izreke, 3/5-10)

Značaj mudrosti

Ne propovijeda li mudrost i ne diže li razboritost svoj glas? Navrh brda, uza cestu, na raskršćima stoji, kod izlaza iz grada, kraj ulaznih vrata, ona glasno viče: "Vama, o ljudi, propovijedam i upravljam svoj glas sinovima ljudskim. Shvatite mudrost, vi neiskusni, a vi nerazumni, urazumite srce. Slušajte, jer ću zboriti o važnim stvarima, i moje će usne otkriti što je pravo. Jer moje nepce zbori istinu i zloća je mojim usnama mrska. Sve su riječi mojih usta pravične, u njima nema ništa ni krivo ni prijetvorno. Sve su one jasne razboritomu i pravedne onomu tko je stekao spoznaju. Primajte radije moju pouku no srebro i znanje požudnije od zlata. Jer mudrost je vrednija od biserja i nikakve se dragocjenosti ne mogu porediti

s njom. Ja, mudrost, boravim s razboritošću i posjedujem znanje umna djelovanja. Strah Gospodnji mržnja je na zlo. Oholost, samodostatnost, put zloće i usta puna laži - to ja mrzim. Moji su savjet i razboritost, ja sam razbor i moja je jakost. Po meni kraljevi kraljuju i velikaši dijele pravdu. Po meni knezuju knezovi i odličnici i svi suci zemaljski. Ja ljubim one koji ljube mene i nalaze me koji me traže. U mene je bogatstvo i slava, postojano dobro i pravednost. Moj je plod bolji od čista i žežena zlata i moj je prihod bolji od čistoga srebra. Ja kročim putem pravde, sred pravičnih staza, da dadem dobra onima koji me ljube i napunim njihove riznice. (Mudre izreke, 8/1-21)

Gospodnji strah početak je mudrosti, a razboritost je spoznaja Presvetog. "Po meni ti se umnožavaju dani i množe ti se godine života. Ako si mudar, sebi si mudar; budeš li podsmjevač, sam ćeš snositi." (Mudre izreke, 9/10-12)

Bakka Arif; hadis-i šerif ispisan pozlaćenom bojom i istifli dželil sulus kaligrafijom na crnoj podlozi: "Oprosti nam Allahu, pošto si Ti Onaj koji oprašta i Milostivi." 1309. hidžretske godine sa zlatnim ramom i rokoko ukrasom.

SLIČNOSTI IZMEĐU SULEJMANA, A. S., ZULKARNEJNA I MEHDIJA

U prethodnim poglavljima knjige zadržali smo se na različitim išaretima koji su, u kazivanju o Sulejmanu, a. s., usmjereni ka ahir-i zemanu. Istakli smo da će uspostava islamskog morala na dunjaluku u ahir-i zemanu, u zlatnom dobu, biti ostvarena zahvaljujući jednoj osobi, šahs-i manevi, (Mehdi), koja će nositi svojstvo hadi.

U hadisima koji se prenose od Muhammeda, a. s., dati su predznaci ahir-i zemana i zlatnog doba. A kada događaje koji su se desili u našoj eri uporedimo sa ovim predznacima, vidjet ćemo veoma mnogo išareta o tome da je ahir-i zeman period u kome živimo i, isto tako, niz išareta koji najavljuju dolazak zlatnog doba.

Početak ahir-i zemana je u hadisima definiran kao jedno okruženje haosa u kome će se raširiti fitneluci, povećati ratovi i sukobi, u kome će širom Svijeta biti vidljiva velika moralna izopačenost i udaljavanje od etike koju nalaže vjera. U aktualnom periodu će se širom Svijeta dešavati prirodne katastrofe, siromaštvo će dostići nivo kao nikada ranije, doći će do velikog porasta zločina; ubistva i pokolji će slijediti jedni

druge. Međutim, to je samo prva etapa ahir-i zemana; u drugoj etapi, preko Mehdijsa, Allah, dž. š., će spasiti čovječanstvo iz ovoga haotičnog okruženja.

Nesumnjivo, ovdje navedeni događaji su se, tokom povijesti, nekoliko puta dešavali. Tokom povijesti čovječanstva se dešavalo niz ratova, prirodnih katastrofa ili zemljotresa. Moralna degeneracija uočavana je u svakom periodu u različitim zajednicama; bijeda i glad se stoljećima dešavaju širom Svijeta. A razlika koja alamete ahir-i zemana odvaja od ovih događaja je u tome što će se svi ovi alameti desiti u jednom periodu, jedan za drugim i na određene posebne načine, kako je saopćeno u hadisima. Ovdje neizostavno moramo istaći radosnu vijest da će se ovaj veliki kaos, koji se ističe u hadisima Muhammeda, a. s., dešavati samo jedan prolazan period, a početak zlatnog doba okončat će ovu uzburkanu eru.

Zlatno doba će biti jedan period u kome će se prestati sa ratovima i sukobima, u kome će se u povijesne tmine pokopati ateističke ideologije koje su čovječanstvu pričinile velike belaje, a u kome će blagostanja, berićeta i pravde biti u izobilju. Islamski moral će se raširiti cijelim dunjalukom, ljudi će se masovno priklanjati vjeri. Ova velika dominacija islama – kao što smo i ranije naglasili – u hadisima Muhammeda, a. s., opisana je poistovjećivanjem sa Sulejmanovom, a. s., i Zulkarnejnovom dominacijom i vladavinom Svijetom. Neki od tih hadisa glase:

Mehdi će, poput Zulkarnejna i Sulejmana, upravljati Svijetom. (Al-Kavlul Muhtasar Fi Alamatil Mehdiy-il Muntazar, str.29)

Četverica je vladara cijelim Svijetom. Dvojica od njih su vjernici: Zulkarnejn i Sulejman, a druga dvojica su od nevjernika: Nemrud i Buhtunnasr. Kao peti će biti jedan od mog ummeta. Dakle, Mehdi. (Maktubat-i Rabbani, 2/1163)

Mehmed Nuri (Besiktasli). Sulus kaligrafija iz 1364. hidžretske godine. Kur'anski ajet: "Allah, dž. š., sve čuje i zna."

U narednim poglavljima će biti navedeni određeni primjeri alameta koji pokazuju da se nalazimo u periodu ahir-i zemana i koji, također, pokazuju da se itekako približilo sretno zlatno doba. (Radi detaljnijih saznanja o alametima ahir-i zemana v. naša djela: Kijametski alamenti, Zlatno doba, Zlatno doba i dabbet-ul arz, koja će uskoro biti objavljena i na bosanskom jeziku.)

*U jednom periodu, kada se desi promjena sistema
tog vremena, doći će čovjek zvani Mehdi...*

*(Kitab-ul Burhan fi Alamat-il
Mahdiyy-il Ahir-i Zaman, str. 14)*

U ovom hadisu je Pejgamber, a. s., saopćio da će Mehdi doći u jednom periodu "izmjene sistema". Sasvim je moguće da su komunistički režimi, koji su u XX stoljeću vladali širom Svijeta, a koji su poraženi krajem stoljeća, "izmijenjeni sistemi" na koje se išareti u ovom hadisu.

Jedan od najvećih razloga pokolja i krvavih ratova, koji su obilježili XX stoljeće, jeste vladavina komunističke ideologije, koja predstavlja produkt materijalističke filozofije. Ova ideologija je bila utjecajna na velikom dijelu Svijeta, od Evrope do Azije, od Južne Amerike do Afrike; mnoge države su decenijama vođene od strane komunističkih režima ili su bile na meti komunističkih organizacija. Komunizam je bio uzrok najnemilosrdnijih pokolja i hladnog rata, koji je trajao do '90-ih godina XX stoljeća.

Pored nastojanja širenja svoje ideologije putem ratovanja sa drugim državama, komunistički režimi su veliku tiraniju provodili i nad vastitim narodom; široke mase su ubijali metodama pogubljenja i masovnim ubistvima, teškim uvjetima u koncentracionim logorima te glađu i neimaštinom.

Prema proračunima povjesničara, komunistički režimi su tokom XX stoljeća prouzrokovali su smrt 120 miliona ljudi. Većina od toga nisu bili vojnici poginuli na bojnopolju, već civili iz njihova naroda koje su komunističke zemlje pobile. Na desetine miliona muškaraca, žena, staraca, maloljetne djece i beba živote je izgubilo samo zbog okrutnosti i divljaštva komunističkih režima! Osim toga, milioni ljudi su bili podvrgnuti komunističkom zulumu, zbog čega su bili primorani na migraciju, iz ruku im je oteta imovina, nacionalizirane njive; živjeli su pod neprestanim strahom od ubistva, nevinog hapšenja ili podvrgavanja torturama.

Međutim, režimi vođeni ovim ideologijama, za koje se smatralo da su veoma moćne i nepoljuljane, su, krajem XX stoljeća, počeli gubiti moć i rušiti se. Najistaknutiji simbol ovog pada je rušenje Berlinskog zida 1989. godine. Dvije

godine nakon toga došlo je do cijepanja Sovjetskog Saveza, koji je bio najjača i najveća komunistička država na Svijetu, a potom je došlo i do definitivnog cijepanja Istočnog bloka. Različiti komunistički režimi, na prostoru koji se proteže od Afrike do Indokine, padali su jedan za drugim; nestalo je "dvopolarnog svjetskog poretka", koji je od 1945. godine bio konstantan međunarodni sistem, uspostavljen je jedan, kako politički analitičari kažu, novi svjetski poredak. Ovim slijedom događaja, koji se desio na jedan krajnje zbunjujući način, dogodila se "promjena sistema" najavljena hadisom.

A danas nestaju i posljednji politički ostaci kako komunizma, tako i drugog totalitarnog sistema, fašizma, koji se zasniva na istim idejnim osnovama; Svijet se definitivno čisti od ovih krvavih ideologija. Širenjem islamskog morala, u istinskom smislu će biti izbrisani zulumi, bol, mračnjaštvo i bijeda, koje su ovi sistemi donijeli u dijelove Svijeta do kojih su došli; ljudi će se upoznati sa ljepotom, bogatstvom, prosperitetom i mirom. Nakon patnje, mračnjaštva, ratova, pokoljenja i bolova, Allah, dž. š., će, kao manifestaciju Svoga rahmeta i dobročinstva, ljudima podariti jednistvene blagodati.

Dvopolarni svjetski sistem koji traje od 1945. g. nestao je raspadom SSSR-a. Ovo se, u isto vrijeme, računa i kao početak novog svjetskog poretka.

Rušenje berlinskog zida (1989.g.) se doživljava i kao simbol rušenja komunizma. A rušenje i komadanje velikog kipa Lenjina, koji je jedan od najbitnijih lidera komunističke ideologije, jedan je od najjasnijih dokaza promjene sistema, o kojem se govori u hadisu.

*U ahir-i zemanu će moj ummet zadesiti strašne
nevolje od njihovih vladara, i to tako da će im
dunjaluk postati tijesan.*

*(Kitab-ul Burhan fi Alamat-il
Mahdiyy-il Ahir-i Zaman, str. 12)*

Ovaj hadis upozorava da će, prije dolaska Mehdijs, određenim muslimanskim zemljama vladati oni koji su daleko od vjerskog morala, zalimi nemilosrdnog karaktera ili oni koji su nesposobni za taj položaj. I, doista, vladari koji danas vladaju u jednom dijelu islamskog svijeta patnjama izlažu muslimanski narod; despotskim i tlačiteljskim režimima ugnjetavaju ljude. A u drugom dijelu, zbog toga što vladari ne posjeduju bogobojaznost, narod je izložen raznim belajima i nedaćama. U zemljama kao što je, prije svega, Irak, Libija, Sirija, Somalija, Etiopija, Afganistan, Tunis i Džibuti, muslimani se, od strane lidera, izlažu presijama, podvrgavaju raznim poteškoćama i nevoljama. Muslimanima se onemogućava da slobodno ispovijedaju svoju vjeru, da obavljaju svoje ibadete, a ekonomskim krizama im se životi otežavaju. Primjeri događaja koji su se dešavali u nekim od ovih zemalja su slijedeći:

U Iraku, koji je u ratu sa Iranom izgubio milion od svoje tromilionske populacije, fašistički diktator Saddam Husejin je nad svojim narodom primjenjivao nevjerovatne torture i zulum. Irački muslimani se još ugnjetavaju pod Saddamovom fašističkom paskom; izloženi su međunarodnim pritiscima zbog nerazumne politike njihovog lidera.

Od 1979., kada je okupiran od strane SSSR-a, Afganistanom su gospodarili nemiri i nestabilnost; vlasti, koje ni na koji način nisu predstavljale pravi islam, uspostavile su krajnje tiranski, nemilosrdni i jedan netolerantni sistem.

Jedna od najmanjih afričkih država, Džibuti, u kojoj je, između 1977. i 1991. godine, pobijeno oko 2.000 muslimana, a 7.000, bez iznošenja bilo kakvog razloga, zatvoreno i podvrgnuto teškim mučenjima, je ima jedan okrutni režim.

Pod liderstvom general-majora Muhammeda Saida Biarea, u Somaliji se primjenjivao jedan tiranski režim, koji je tokom oko dvadeset godina, od 1969. do 1991., na meti imao muslimane.

Tokom 31 godinu Tunis je vođen diktatorskim režimom Habiba Burgiba. Burgiba, koji se proglasio "doživotnim predsjednikom države", tokom svoje vladavine muslimanski narod je držao pod presijom.

Tokom tridesetogodišnje Asadove diktature, sirijski muslimani su izvrgavani različitim patnjama. Žene su silovane, nad muškarcima su primjenjivana svakojaka mučenja, a neki gradovi su u potpunosti izbrisani sa lica zemlje.

Tokom svoje tridesetogodišnje vladavine, Hafiz Asad je napravio velike pokolje. Jedan od njih je svirepo ubistvo 40.000 muslimana u jednom danu, u gradu Hama.

Sovjetska okupacija, koja je u Afganistanu trajala 10 godina, je iza sebe ostavila na desetine hiljada žrtava, a isto toliko i sakatih. A unutarnji krvavi sukobi koji su započeli nakon povlačenja Rusa, odveli su zemlju u još veći kaos.

Irački lider Saddam Husejin je dugi niz godina provodio politiku velikih presija i zuluma i prema svom, muslimanskom narodu, a i prema muslimanskom narodu susjednih zemalja.

Habib Burgiba je tokom svoje vladavine muslimanski narod Tunisa podvrgavao različitim zulumima.

Jedna od najbitnijih odlika vladajućih struktura u Somaliji je njihova antiislamska praksa. Građanski rat koji je počeo u vrijeme Saida Barre traje još uvijek.

Ukazat će se prašnjava, dimna i jedna mračna fitna.

Nju će slijediti druge...

*(Kitab-ul Burhan fi Alamat-il
Mahdiyy-il Ahir-i Zaman, str. 26)*

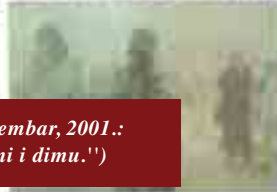
Što se tiče ovog hadisa, u njemu se govori da će se prije pojavljivanja Mehdija ukazati jedna prašnjava i dimna, mračna fitna. Fitna je riječ koja dolazi u značenjima kao što su: "nešto što će ljudski razum i srce direktno zavesti od istine i istinitosti, rat, sablažnjavanje, nered, konflikt, svađa".¹⁵ U hadisu se naglašava da će fitna iza sebe ostaviti prašinu i dim. Osim toga, karakteriziranje ove fitne kao "mračne" može se shvatiti kao upozorenje na jedan nenadani događaj za koji se ne zna odakle je došao.

Kada se pogleda iz ove perspektive, sasvim je moguće da aktualni hadis išareti na napad koji se 11. septembra 2001. godine dogodio u američkim gradovima New York i Washington, a koji se kvalificira kao najveći teroristički napad u povijesti Svijeta. Kao što se moglo osvjedočiti i putem televizije i štampe, nakon ova dva teroristička napada područja su preplavili veoma veliki oblaci prašine i dima.

U ishodu eksplozije koja je prouzrokovana gorivom aviona koji su udarili u zgradu Pentagona u Washingtonu i Svjetski trgovački centar u New Yorku, nastao je veliki dim, koji se toliko uzvisio i raširio da ga je bilo moguće vidjeti iz svih dijelova grada, pa čak i iz susjednih gradova. A zgrade koje su se srušile nakon eksplozije prouzrokovale su nastanak još većeg oblaka prašine; štaviše, osobe koje su se našle u blizini bile su sasvim prekrivene slojem prašine.

New York City's Department of Health and Mental Hygiene is seeking a highly motivated and experienced individual to join its team as a Health Officer. The position is responsible for the day-to-day management of the Department's public health programs, including the control and prevention of communicable diseases, the regulation of food and drug safety, and the promotion of community health. The successful candidate will have a strong background in public health, a master's degree in a related field, and a minimum of five years of experience in a similar position. The position is located in the Department's headquarters in New York City. For more information, please visit our website at www.doh.ny.gov.

New York City's Department of Health and Mental Hygiene has announced that it will be conducting a study to determine the health and safety of the city's homeless population. The study will be conducted by the city's Department of Health and Mental Hygiene, which is responsible for the city's public health and safety. The study will be conducted in the city's homeless shelters and will focus on the health and safety of the city's homeless population. The study will be conducted by the city's Department of Health and Mental Hygiene, which is responsible for the city's public health and safety. The study will be conducted in the city's homeless shelters and will focus on the health and safety of the city's homeless population.

and other information, including:

1848. We collected specimens of *Utricularia* between 1840 and 1850.

"Prašnjava, dimna i mračna fitna", o kojoj se govori u hadisu je, kao što se vidi na slikama, jedna od najočitijih odlika terorističkog napada od 11. septembra.

Ovaj slučaj je krajnje bitan i zbog toga što je jedan od najvećih terorističkih napada u povijesti Svijeta, hem i zato što se dogodio u periodu bliskom ostalim alametima, a, osim toga, i zato što nosi odlike slične onima koje su iznesene u hadisu. Prema tome, ovaj, u povijesti čovječanstva najopakiji teroristički akt koji je odnio hiljade ljudskih života, možda je "prašnjava, dimna i mračna fitna" koja se, kao jedan alamet pojavljivanja Mehdiya, najavljuje u hadisu.

Prije Mehdiya će se pojaviti jedna velika fitna u kojoj će se dešavati učestali pokolji.

(Al-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 37)

U velikom dijelu hadisa u kojima Muhammed, a. s., najavljuje dolazak Mehdiya, skreće se pažnja na to da će pred njegovo pojavljivanje Svijetom vladati nered, nesigurnost i nespokojstvo. Pored ratova i sukoba, među znakovitim odlikama ovog perioda su, također, i masovni pokolji. Osim toga, u hadisu se skreće pažnja da će pokolji biti učestali, odnosno da će se dešavati na području cijelog Svijeta.

U proteklom stoljeću desila su se dva velika svjetska rata i samo u ovim ratovima živote je izgubilo 65 miliona ljudi. Pretpostavlja se da broj civila, koji su, zbog političkih razloga, ubijeni tokom XX stoljeća, prelazi cifru od 180 miliona. To je, u poređenju sa prethodnim stoljećima, izuzetno velika cifra. U biti, ratovi prije XX stoljeća su se, u većini slučajeva,

odvijali u vidu ratova sa jednim frontom; odnosno, odvijali su se između armija koje su ratovale na jednoj određenoj liniji. Međutim, vojna tehnologija XX stoljeća i vojne strategije koje su razvijene u vezi sa tim, iznijeli su pojam "totalni rat"; ne samo vojnike na frontu, ratovi su na metu, u velikoj mjeri, uzeli i civile iz pozadine fronta. Termini poput bombardiranje gradova, hemijsko, biološko ili nuklearno oružje, genocid, koncentracioni logori svojstveni su jedino XX stoljeću.

Aktualni vandalizam traje; i danas se širom Svijeta vode krvavi ratovi i sukobi, a zajednička odlika ovih ratova je ta da su to ratovi u kojima se, kako je i naznačeno u navedenom hadisu, dešavaju masovni pokolji. S jedne strane, početak korištenja naoružanja za masovna uništenja, a sa druge strane, dominacija ideja ideologija koje preferiraju prolijevanje krvi, razlozi su pokolja veoma širokih razmjera.

Osvrnemo li se na blisku prošlost, vidjet ćemo primjere raznih pokolja u kojima su mase ljudi izgubile živote. Ilustracije radi, bosanski rat je u povijest ušao kao rat u kome je pretežno na meti bilo civilno stanovništvo; rat u kome je pobijeno na hiljade insana, bez obzira da li su oni bili djeca, žene ili starci, a masovne grobnice koje su otkrivene nakon rata, poslužili su kao efektni dokazi koji su, na neopovrgavajući način, svjetskoj javnosti prezentirali dimenzije pokolja.

Što se tiče druge operacije "etničkog čišćenja", koja se od 1940-ih godina provodi nad narodom Palestine, ona predstavlja jednu dugoročniju politiku pokolja. Primjeri ove politike, kao što su pokolji u Sabri i Šatili, pred oči nam podastiru dimenzije događanja koja se tamo dešavaju.

I na afričkom kontinentu se, između različitih etničkih grupa, veoma često dešavaju žestoki sukobi i gine na hiljade ljudi. Rat koji je, u proljeće 1997. godine, zahvatio područje

u kome se nalaze države Zairo, Ruanda, Uganda, Burundi i Tanzanija, dešavao se između dva velika plemena: Hutu i Tutsi. U ovom etničkom ratu život je izgubilo gotovo pola miliona insana. Na desetine hiljada ih se, u šumama, borilo sa glađu, bijedom i epidemijama, a veći dio njih je umro. Štaviše, mala djeca i bebe pobijeni su samo zbog toga što su pripadali protivničkom plemenu.

Prema izveštajima Amnesty Internationala, Saddam Husejin je u Halepču svirepo ubio 5.000 civila, a hiljadama ih je izgubljeno u sličnim napadima.

U Bosni je na očigled svjetske javnosti počinjen jedan veliki genocid. Međutim, otkrivene masovne grobnice su iznijele stvarnu dimenziju ovog genocida.

U sukobima koji godinama traju na čečenistanskoj zemlji živote je izgubilo na hiljade nedužnog življa. Veliki broj ljudi su došli u poziciju izbjeglica, od koji je većina njih živote izgubilo na putevima. (Lijevo)

Cionistička izraelska uprava je tokom druge polovine proteklog stoljeća je provodila bezdušni genocid nad golorukim narodom Palestine. Samo jedan od tih genocida je pokolj u Sabri i Šatilli u kojoj je pobijeno hiljadama civila. Ova tiranija i zulum se velikim intenzitetom provode i danas. (Gore)

Mehdi se neće pojaviti dok se ne budu ubijali nevini ljudi, a pojavit će se kada oni na zemlji, a i oni na nebesima dođu u stanje kada više ne budu mogli podnositi pokolje...

(Al-Kavl-ul Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 37)

Govoreći da će se pokolji rasprostraniti, u hadisima koji su u vezi sa Mehdijevim pojavljivanjem se naročito skreće pažnja da će u ovim pokoljima na meti biti nevino stanovništvo. Kao što smo to i prije razmatrali, gotovo u svim ratovima koji se danas vode stvarna meta je civilni živalj. Prema tome, pokolji su, zapravo, upereni prema civilnom i nevinom narodu; ubijaju se većinom djeca, starci i žene. To što se naročito biraju ovi insani koji nemaju mogućnost odbrane, razlog je za veoma širok opseg pokolja i što je broj ubijenih veoma visok.

Prizori iz mjesta Halepče, gdje je Saddam Husejin počinio velika krvoprolića.

U terorističkim napadima, podmetanjima eksploziva i požara, koji se dešavaju širom svijeta, redovno se, kao žrtve, bira nevino stanovništvo.

Pored pokolja, koji se dešavaju u toku ratova ili različitih drugih sukoba, i terorističke akcije, naročito posljednjih godina, rezultiraju masovnim uništenjem naroda. Zato što je cilj terorizma širenje straha i stvaranje panike u narodu, civilni narod je većinom stvarni cilj ovih napada. Zbog ovih akcija koje na meti imaju mjesta na kojima se nalaze bespomoćna djeca, omladina i žene, kao što su trgovački centri, restorani, kafići i škole, u različitim državama širom Svijeta danas gine na desetine nevinih insana.

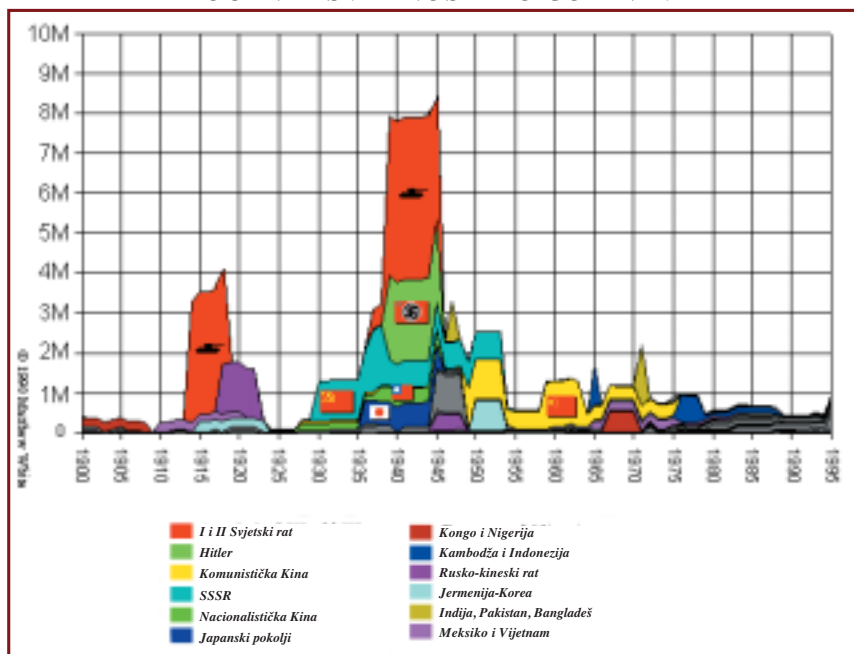
Pojavit će se jedna fitna od koje nijedna strana neće biti pošteđena. Od mjeseta na kome se nalazi, ova fitna će se odmah proširiti na drugu stranu...

(Al-Kavl-ul Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 21-22)

U ovom hadisu se govori o jednoj fitni koja se stalno širi Svijetom i koja traje dugo. Što se tiče riječi fitna, kao što smo i ranije istakli, ona ima i značenja kao što su "rat, nemir, svađa, sukob". Uzmimo li se u obzir ova značenja riječi, kao što se to ističe i u hadisu, "ova fitna će se odmah proširiti na drugu stranu". Ratovi, unutarjni nemiri i nered, naročito u posljednjem stoljeću, nesmanjenom žestinom su vidljivi širom Svijeta. Naročito proteklo, XX stoljeće, spominje se kao "stoljeće ratova". A XXI stoljeće, u kome se nalazimo, započelo je ratovima i terorističkim akcijama, koji su još vidljivi na svim stranama Svijeta.

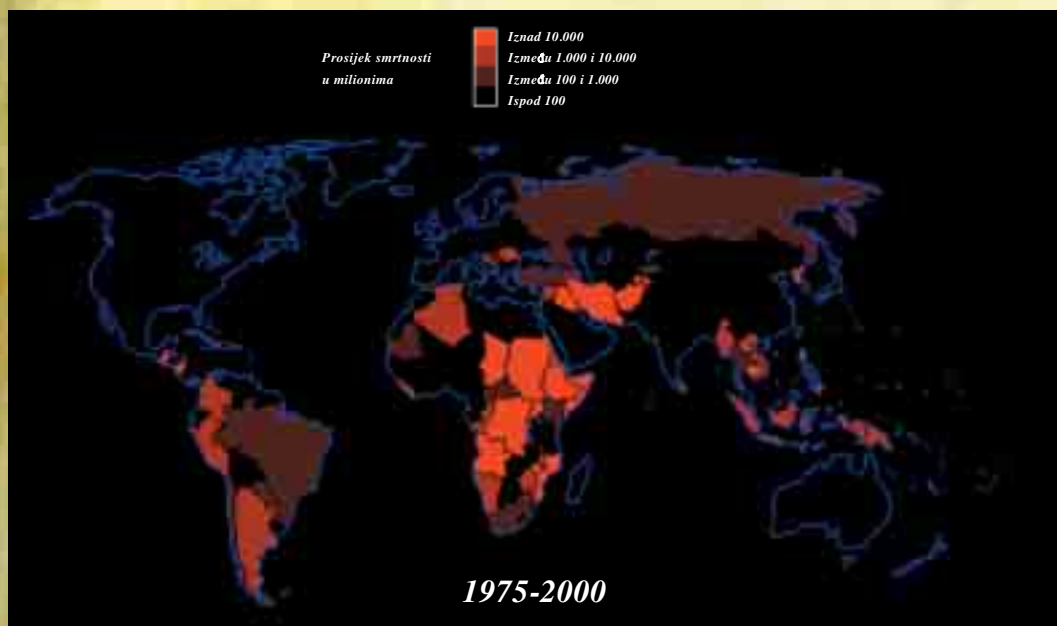
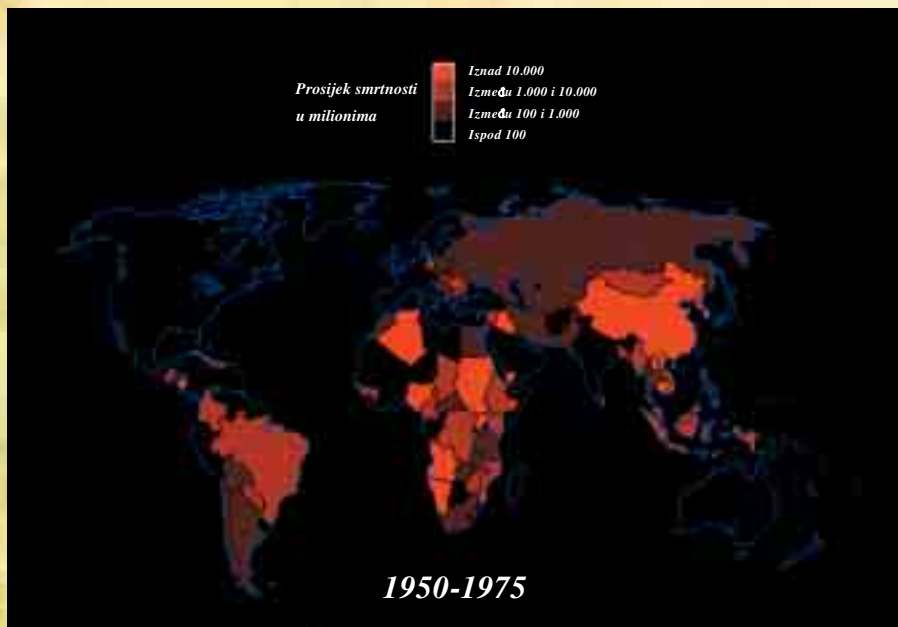
PROCENAT SMRTNOSTI PO GODINAMA

Kao što smo i prethodno istakli, u ratovima XX stoljeća živote je izgubilo oko 180 miliona ljudi. Prvi put u povijesti čovječanstva je u toku jednog stoljeća, zbog rata, toliko ljudi izgubilo živote. Opet, u toku XX stoljeća, desila su se 165 rata i sukoba od kojih je svaki prouzrokovao smrt najmanje po 6.000 insana.¹⁷

Pogleda li se na kojim područjima Svijeta je u toku posljednjih godina došlo do ratova i unutaranih nemira, vidjet ćemo da se Svijet nije mogao riješiti fitni, koje su se okončavale na jednom, a izbijale na drugom mjestu. Bosna, Kosovo, Albanija, Bugarska, Iran, Irak, Afganistan, Čečenistan, Palestina, Izrael, Sjeverna Koreja, Kambodža, Istočni Turkmistan, Etiopija, Somalija, Jemen, Uganda, Alžir, Ruanda, Mozambik, Angola, Kongo, Liberija, Burundi, Sudan, Liban, Argentina, Sjeverna Irska, El Salvador i Nikaragva samo su neke od država u kojima su se, u posljednjih 25 godina, desili ratovi ili unutrašnji sukobi.

Grafički prikazi ljudskih žrtava u ratovima i različitim sukobima XX stoljeća. Na gornjoj tabeli vide se cifre žrtava iz različitih dijelova svijeta u periodu od 1950-1975. godine, a na donjoj tabeli broj žrtava u periodu od 1975. do 2000. godine.¹⁶

U hadisima se govori o neredima s početka ahir-i zemana, koji će se međusobno nadovezivati. A XX stoljeće je, baš kako se to saopćava hadisom, period nepresušnih ratova, sukoba i pokolja, koji su zavladali cijelim svijetom.

(Historija i civilizacija, juli 1994.: "Osmovjekovni frakcijski rat.")

(Türkiye, 11. juli 2001.: "Svijet se naoružava.")

Povijest Svijeta ispunjena je ratovima i sukobima, međutim pokolji i ratovi koji su se desili u XX stoljeću mnogim svojim odlikama se izdvajaju od onih koji su se desili u cijeloj svjetskoj povijesti. Kao što je već prije spomenuto, broj poginulih u ovim ratovima mnogo je viši od ukupnih žrtava svih prethodnih ratova. Osim toga, ratovi u toku povijesti su uvijek bili lokalnog karaktera; nisu se širili na cijeli Svijet, prelazeći iz jedne na drugu državu. Na područje cijelog Svijeta širili su se jedino ovi sukobi iz XX stoljeća. Gotovo da nema nijedne države koja u proteklom stoljeću nije bila suočena sa ratom ili sukobom, koja nije bila na meti terorističkih akcija.

A druga odlika koja ratove XX stoljeća odvaja od drugih je korištena oružana moć. Upotrebom naročito nuklearnog i hemijskog naoružanja u ovom stoljeću desili su se užasavajući pokolji; ne samo pokoljenja koja su doživjela rat, velike posljedice snosila su također i jedno ili više pokoljenja nakon rata. Na čelu toga nalazi se atomska bomba koja je 1945. godine bačena na gradove Hirošimu i Nagasaki.

I danas se biološki rat smatra kao jedna od najvećih opasnosti. Upravo, jedan primjer toga je bakterija charbon, koja je, nakon terorističkog napada od 11. septembra, u pismima slana na značajne adrese u SAD-u i koja je prouzrokovala smrt većeg broja ljudi.

Na kraju, veoma je velika mogućnost da su ratovi, sukobi, nered i terorističke akcije, događaji koji su započeli u XX i nastavili u XXI stoljeću zapravo fitna o kojoj se govori u hadisu i koja se raširila na mnoge strane Svijeta. Sve su to, možda, alamet i da je u toku ahir-i zeman i da se prikućilo zlatno doba.

*Allah će poslati Mehdiya kada
ljudi postanu beznađežni i kada budu govorili:
"Mehdi ne postoji" ...
(Kitab-ul Burhan fi-Alamat-il
Mahdiyy-il Ahir Zaman, str. 55)*

U navedenom hadisu se navodi da je beznađe koje će, u pogledu Mehdijevog dolaska, obuzeti ljude jedan od predznaka zlatnog doba.

Ljudi koji u ahir-i zemanu budu živjeli u direktnom okruženju ratova, bijede, gladi, nepravde, moralne izopačenosti i različitih epidemija bolesti izgubit će nadu da će moći nestati svih ovih negativnosti. Mnogi i među muslimanima će izgubiti očekivanja u kontekstu početka zlatnog doba i gospodarenjem islamskog morala na području cijelog Svijeta i vjerovat će da će fitne nastaviti sa stalnim rastom.

Upravo, i danas su veoma često vidljivi primjeri ovakvog duhovnog stanja. Unatoč mnogobrojnim hadisima Muhammeda, a. s., koji su u vezi sa dolaskom Mehdiya i ljepotama koje će se dešavati u zlatnom dobu, mnogi muslimani smatraju da se jedan takav

period neće dogoditi. Eto, i ta pretpostavka je jedan od alameta ahir-i zemana. U vrijeme kada se ovo stanje beznađa rasprostrani u masama, početak će zlatno doba, kao produkt Allahove, dž. š., milosti prema čovjeku.

Porast će broj siromašnih

*(Smrt-Kijamet-Ahiter i predznaci
ahir-i zemana, str. 455);*

Glad i troškovi života će porasti do maksimuma

*(Smrt-Kijamet-Ahiter i predznaci
ahir-i zemana, str. 440).*

Nalik ovim hadisima, postoji niz hadisa koji su u vezi sa glađu i siromaštvom koji će vladati pred pojavu Mehđija. Nesumnjivo, glad i bijeda su, tokom povijesti, uvijek postojali. Međutim, u ahir-i zemanu bijeda će pokazati veliki uspon, i to širom cijelog Svijeta.

Danas se na sve četiri strane Svijeta nalaze ljudi koji su uskraćeni za hranu i piće, koji žive pod veoma teškim životnim okolnostima i koji su bez kućnog ognjišta. Predvođeno Afrikom, Azijom i Južnom Amerikom, ovakvo stanje je veoma izraženo i u zemljama Amerike i Evrope. Dok mali dio ljudi živi u jednoj velikoj raskoši, milijarde njih žive na ivici gladi. Stanje u kome se nalazi Svijet je na slijedeći način opisano u jednom tekstu napisanom na pragu ulaska u 2000-te godine:

Dok zakoraćujemo u novi milenij, suočeni smo sa jednim Svijetom u kome, zbog razloga koji su u vezi sa siromaštvom, dnevno umire 35.000 djece, a to ukazuje na činjenicu da svake 2.5 sekunde umire po jedno dijete.

Ortadoğu, 16. septembar 2000.: "Svjetska
bijeda se ne smanjuje, povećava se."

Dünyada yoksulluk AZALMIYOR, ARTIYOR

Dünya Bankası Kalkınma Rapöründe en zengin 2011
ülkede kiortalama gelir, en fakir 20 ülkede kiortalama
geliri 37 kat önlüğü eski sosyalist ülkelerde fakir
insanların sayısı 30 kat artmış belirtili

DÜNYA Bankasının bu
en önemli raporu bu
yılın 11. aylık raporuna
göre, 2011 yılında dünya
ekonomisi önemli ölçüde
geriledi. Raportu, 2011
ülkelerinde ekonomik
durum, özellikle dünyada
ekonomik krizden dolayı
ekonomik durumun en
fakir 20 ülkede kiortalama
geliri 37 kat önlüğü eski
sosyalist ülkelerde fakir
insanların sayısı 30 kat
artmış belirtili.

Raportu, 2011 yılında
dünya ekonomisi önemli
ölçüde geriledi. Raportu,
2011 ülkelerinde ekonomik
durum, özellikle dünyada
ekonomik krizden dolayı
ekonomik durumun en
fakir 20 ülkede kiortalama
geliri 37 kat önlüğü eski
sosyalist ülkelerde fakir
insanların sayısı 30 kat
artmış belirtili.

Gelişim raporu
Raporu, 2011 yılında
dünya ekonomisi önemli
ölçüde geriledi. Raportu,
2011 ülkelerinde ekonomik
durum, özellikle dünyada
ekonomik krizden dolayı
ekonomik durumun en
fakir 20 ülkede kiortalama
geliri 37 kat önlüğü eski
sosyalist ülkelerde fakir
insanların sayısı 30 kat
artmış belirtili.

**Fakirlikten
azalmıyor dünya**
Dünya Bankasının
bu yıl 11. aylık raporuna
göre, 2011 yılında dünya
ekonomisi önemli ölçüde
geriledi. Raportu, 2011
ülkelerinde ekonomik
durum, özellikle dünyada
ekonomik krizden dolayı
ekonomik durumun en
fakir 20 ülkede kiortalama
geliri 37 kat önlüğü eski
sosyalist ülkelerde fakir
insanların sayısı 30 kat
artmış belirtili.

**Zengin
dünyada fakirlik**
Dünya Bankasının
bu yıl 11. aylık raporuna
göre, 2011 yılında dünya
ekonomisi önemli ölçüde
geriledi. Raportu, 2011
ülkelerinde ekonomik
durum, özellikle dünyada
ekonomik krizden dolayı
ekonomik durumun en
fakir 20 ülkede kiortalama
geliri 37 kat önlüğü eski
sosyalist ülkelerde fakir
insanların sayısı 30 kat
artmış belirtili.

Birçok kişi gıda için
2011 yılında dünya
ekonomisi önemli ölçüde
geriledi. Raportu, 2011
ülkelerinde ekonomik
durum, özellikle dünyada
ekonomik krizden dolayı
ekonomik durumun en
fakir 20 ülkede kiortalama
geliri 37 kat önlüğü eski
sosyalist ülkelerde fakir
insanların sayısı 30 kat
artmış belirtili.

Adliye önünde cinayet

KABERHANLI

Adliye önünde cinayet
KABERHANLI

Adliye önünde cinayet
KABERHANLI

Adliye önünde cinayet
KABERHANLI

Brezilya'da 50 milyon aç

Brezilya'da 50 milyon aç
KABERHANLI

(Evrensel, 14. juli 2001.: "50 miliona
gladnih u Brazilu.")

200 bin kişi açlığa mahkûm

Afrika kıtasından Mozambik'te yaklaşık 200 bin köylünün, son 2 yıldır meydana
gelen ciddi yağışların sonucu olarak evli alanlara zarar vermesi nedeniyle açlığa
karşı kısıpaya çıktığı bildirildi. Köylülerin tarım alanlarını yağışları harap kuruması
olduğu ve hersevin tarı say okumadığı ifade edildi. Ekilebilecek arazilerin bazıların
fakir suvar altında olmasından tarım faaliyetlerinin yavaş getiremediği kaydedildi.

(Gozcu, 20. avgust 2001.: "200 hiljada ljudi u kandžama gladi.")

2.5 MİLYON İNSAN açlıkla karşı karşıya

● Etiyopya'da yaklaşık 2.5 milyon kişi aç kalma tehlikesinde. BM bu
nun için 89.7 milyon dolarlık yardıma ihtiyaç olduğunu açıkladı.

(Akit, 12. april 2001.: "2,5 miliona ljudi suočeno sa gladu.")

Vijesti o gladi i siromaštvu, koje danas dominiraju novinskim stranicama, predznaci su ahir-i zemana
saopćenih hadisom. U XXI stoljeću čovječanstvo još uvijek vodi borbu protiv gladi i neimaštine. Ovo
stanje će, ako Bog, dž. š., da, biti okončano početkom Zlatnog doba.

Jedno od pitanja na kojem se stavlja poseban naglasak u hadisima Muhammeda, a. s., koji govore o ahir-i zemanu je činjenica da će glad, bijeda i siromaštvo zavladata širom svijeta. Međutim, taj mračni period će se okončati u Zlatnom dobu i ostvarit će se Allahovo obećanje. Stoljeće u kome se nalazimo bit će period procvata za cijeli svijet.

Suočavamo se sa takvim Svijetom u kome se svakodnevno povećava broj onih koji žive ispod granice siromaštva, a taj broj u posljednje vrijeme iznosi 1.5 milijardu. To je više od kineske populacije, a četiri puta više od ukupnog broja stanovnika Evropske unije.

...Razlika između bogatih i siromašnih se, u suvremenom Svijetu, povećava jednom velikom brzinom. Prema podacima UN-a, 20% bogatih su 1960. godine posjedovali 30 puta više imovine od 20% siromašnih Svijeta. Bogati su u narednih 37 godina pokazali napredak i 1997. godine razlika je dostigla cifru od 74 puta više.

Imetak tri najbogatije porodice Svijeta je veći od godišnjeg prihoda 600 miliona ljudi najnerazvijenijih zemalja. Pored toga, godišnji prihod po glavi stanovnika u preko 80 najsiromašnijih zemalja Svijeta je manji od prihoda prije 10 godina.¹⁸

Sve ove poteškoće i nevolje nestat će uporedo sa početkom zlatnog doba. Glad, siromaštvo i bijeda nadomjestit će izobilje, berićet i bogatstvo. U tom periodu niko neće biti u oskudici i bijedi; vjera će se manifestirati na način kako je to propisano Kur'anom, a ljudi će - kako je i Kur'anom saopćeno: "a u imecima njihovim bio je udio i za onoga koji prosi i za onoga koji ne prosi." (Az-Zariyat, 19), svoje imetke međusobno dijeliti. Inače, u zajednicama u kojima se živi prema načelima islamskog morala nemoguće je da neki budu imućni, a drugi u bijedi. Ako čovjek vjeruje u Allaha, dž. š., onda se on plaši da ne padne u stanje saopćeno ajetom: "I da se nahrani nevoljnik - nije nagovarao; zato on danas ovdje nema prisna prijatelja" (Al-Haqqa, 34-35). A to biva povodom za formiranje jedne velike socijalne pravde, prosperiteta i berićeta u društvu.

**"A onaj ko okrene glavu od Knjige
Moje, taj će teškim životom živjeti..."
(Ta-Ha, 124)**

Kao jedan od predznaka ahir-i zemana je da će prije epohe berićeta i izobilja Zlatnog doba vladati jaka glad i suša. U ovom periodu ljudi će biti željni čak i jednog hljeba, zbog gladi će smrtnost biti u osjetnom porastu. Međutim, samim početkom Zlatnog doba, ljudi će, kao znak Allahovog rahmeta, živjeti u neviđenom bogatstvu i izobilju.

***Do 95. godine ljudi će biti vlasnici,
odnosno poslovi će se dobro odvijati; 97. ili 99.
godine imetak će im propadati...***

***(Al-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamat-il
Mahdiyy-il Muntazar, str. 54)***

U ovom hadisu se daju detaljniji podaci u vezi sa ekonomskim stanjem perioda pred zlatno doba.

Moguće je da se formulacijom "95. godina" skreće pažnja na 1995. godinu. Godina 1995. bila je period kada su ljudi vodili jedan relativno imućniji život, kada životni uvjeti nisu bili mnogo otežani. Upravo, u hadisu se najavljuje da će se te godine "poslovi dobro odvijati". Dakle, ljudi su u ovom periodu posjedovali primanja za održanje u životu i bili su toliko bogati da su još mogli kupovati nekretnine. Međutim, 1997.-1999. godine je period kada se ekonomska situacija znatno pogoršala, kada se povećalo siromaštvo i bijeda. Kao što se danas vidi kroz primjer Argentine, ovaj slučaj se realizirao i još je u toku s podjednakom žestinom.

(Hurriyet, 20. decembar 2001.: "U Argentinu počela jagma.")

Arjantin patladı

Sonunda korkulan oldu. Arjantin'de isyan çıktı. Halk dükkanları yağmaladı. Sıkıyönetim ilan edildi. Hükümet düştü. Çatışmalarda 16 kişi can verdi

Argentin'de isyan, sokaklar
karakol ve polislerle kaplandı

(Gunes, 21. decembar 2001.: "Argentina pukla.")

*Prije njaga će biti ubijeni vladari
Damaska (Šama) i Egipta...
(Al-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamat-il
Mahdiyy-il Muntazar, str. 49)*

U ovom hadisu se skreće pažnja na to da će prije Mehdijevog dolaska biti ubijeni vladari Šama i Egipta.

Osvrnemo li se na blisku prošlost Egipta, vidjet ćemo da je, kao što je i u hadisu istaknuto, ubijen jedan "vladar": Enver Sadat, koji je 1970. godine došao na čelo Egipta i na vlasti ostao 11 godina.

Enver Sadat je život izgubio 1981. godine, prilikom parade, u atentatu organiziranom od strane njegovih opozicionara. Pored Sadata, kroz historiju su ubijeni i slijedeći egipatski lideri: premijer Boutros Ghali, na koga je atentat izvršen 1910. godine, premijer Ahmed Maher, ubijen 1945. godine, i premijer Mahmoud Nurkashy, ubijen prilikom atentata 1948. godine.

Države lijevo od hidžaza, koji se vidi na karti, spominju se i pod imenom područje Šam.

Jordanski kralj Abdullah, koji je ubijen 1951. g. u Mesdžid-i Aksau, u trenutku ibadeta.

Što se tiče riječi šam, ona se ne koristi samo za sirijski grad Damask. Riječ šam u arapskom jeziku dolazi u značenju lijevo i njome se odavno označavaju zemlje koje se nalaze lijevo od područja Hidžaza (teritorije na kojoj se nalazi Mekka i Medina).¹⁹ Na području Šama je kroz historiju izvršen veliki broj atentata i ubijeno je niz lidera. Neki od primjera toga su slijedeći:

- sirijski predsjednik države Salah Al-Deen Beetar, ubijen 1920.,
- sirijski premijer Droubi Paša, ubijen 1921.,
- sirijski premijer Muhsin al-Barazi, na koga je 1949. izvršen atentat,
- jordanski kralj Abdullah, ubijen 1951. godine,
- falangistički lider Libana, Bešir Džemayel, ubijen 1982. godine prilikom bombaškog napada...²⁰

7. oktobar 1981.

Anvar al-Sadat poginuo je 1981. g. prilikom parade, u atentatu organiziranom od strane opozicije. Pored: fotografija snimljena u trenutku atentata. Gore: vijest u vezi Sadatovog ubistva objavljena u The New York Timesu.

Na prethodnim stranicama smo se dotakli određenih alameta koji će biti vidljivi prije Mehdijevog pojavljivanja. Pored toga, u hadisima Muhammeda, a. s., govori se i o događajima koji se definiraju kao mali predznaci kijameta, a koji će se desiti u periodu pred kijamet, odnosno na početku ahir-i zemana. Zbog toga što će se ovi alameti desiti prije zlatnog doba, oni, u isto vrijeme, izgledaju i kao predznaci Mehdijevog pojavljivanja.

Na predstojećim stranicama se iznose neki od ovih malih predznaka kijameta. Analiziraju li se ovi alameti o kojima nas obavještava Muhammed, a. s., vidjet ćemo da se svaki od njih događa u savremenom dobu. Međutim, ne smije se zaboraviti da ovi događaji, koji na prvi pogled djeluju negativno, zapravo najavljuju i jednu eru ispunjenu izobiljem, berićetom, huzur-rom, mirom i sigurnošću. Nakon svih ovih događaja Allah, dž. š., će za cijelo čovječanstvo otvoriti jednu svijetlu eru. To je obećanje Allaha, dž. š., koji je ovu radosnu vijest vjerni-cima saopćio na slijedeći način:

Mi smo u Zeburu, poslije Tevrata, napisali da će Zemlju Moji čestiti robovi naslijediti. (Al-Anbiya', 105)

A dat će vam i drugu blagodat koju jedva čekate; Allahovu pomoć i skorbu pobjedu! Zato obraduj radosnom viješću vjernike! (As-Saff, 13)

Vrijeme u kome je ganimet u monopolu određenih osoba, u kome se emanet ubraja u ganimet, u kome se zekjat doživljava kao teški teret...

(Predznaci kijameta, str. 114)

(Predznaci kijameta, str. 139)

(Predznaci kijameta, str. 140)

(Predznaci kijameta, str. 142)

Seks kölesi çocuklar

Alman usulu SEKS RULETİ

Impressive, pure plastic instrument. The Chinese gamelan, Javanese and Balinese, is a traditional orchestra of metal percussion instruments. It is a complex of many instruments, including the gamelan, which is a set of metal percussion instruments. The gamelan is a set of metal percussion instruments, including the gamelan, which is a set of metal percussion instruments. The gamelan is a set of metal percussion instruments, including the gamelan, which is a set of metal percussion instruments.

(Zaman, 18. decembar 2000.:
"Djeca roblje seksa.")

Izgradnja razorenih i razaranje izgrađenih mjesta svijeta jedni su od uvjeta i alameta kijameta.

(Predznaci kijameta, str. 138)

Kada nastanjena mjesta budu razarana, kada čovjek bude temerrus povjereni mu emanet, znači da je između tebe i kijameta ostala razdaljina kao razmak između ova dva prsta.

(Predznaci kijameta, str. 143)

(Lijevo) Tokio koji je nastradao u požaru 1923. g., koji je izbio nakon razornog zemljotresa od 8.3 stepena.

(Dolje) Tokio danas, u stanju ponovne izgrađenosti.

*(Pored)
Miami, grad
čiji je jedan
dio razrušen
1991. g.
prilikom
ciklona
Andrew.
(Gore)
Izgled
Miamija
danas.*

*(Dolje) Zemljotres koji je 1906.
g. zadesio SanFrancisco
prouzrokovao je smrt 3000 ljudi
i razaranje velikog dijela grada.
(Pored) SanFrancisco danas.*

SULEJMAN, a.s.

*Dolaženjem zgrada u stanje nebodera...
(Predznaci kijameta, str. 146)*

*Većina danas modernih gradova
načinjeni su od nebodera. Slučaj koji
se saopćava hadisom realizira se u
potpunosti.*

*Kijamet neće nastupiti dok
čovjek ne ubije svoga brata.
(Predznaci kijameta, str. 141)*

Sukobi u Zairu, između plemena Hutu i Tutsi, traju dugi niz godina. Ovi sukobi su prouzrokovali veliki broj žrtava, a naročito djece.

*Dok se ne suoči sa ovim troma, Ummet će biti na
lijepom putu: dok ne nestane dobrote, ne poveća se
broj nemoralne djece, dok među njima essekkarun
ne postane očevidan... Upitali su šta je essekkarun.
Odgovorio je: "To je jedno pokoljenje iz ahir-i
zemana čiji će pozdrav biti međusobna psovka."
(Predznaci kijameta, str. 141-142)*

*Svi će se tužiti na malu zaradu... Bogati će, zbog
svog novca, uživati poštovanje...*

(Predznaci kijameta, str. 146)

Mrtvo tržište, smanjenje zarade...

(Predznaci kijameta, str. 148)

*Zastoji u poslovima. Svi će se žaliti da ne mogu
prodati, ne mogu kupiti, ne mogu zaraditi.*

(Predznaci kijameta, str. 152)

Japonlar artık gülmüyor

Ekonomik sarastırdan kurtulma çaresi arayan Japon firmaları, on binlerce kişiyi işten çıkarıyor. Japonya'daki fabrikaların da kilit vurarak Çin'e verileceği...

*(Zaman, 2. septembra 2001.:
"Japanci se više ne smiju.")*

Ekonomi
tehdit

*Nezaposlenost, smanjenje prihoda
i nedovoljna zarada za opstanak u
životu egzistencijalni su problemi
koji su danas veoma zastupljeni u
mnogim državama širom svijeta.*

İşsizlik dünyanın korkusu

İzmir'de küller sobasıyla ülkemizde yaklaşık 1 milyon kişi işsiz. Ancak işsizlik durum sadece Türkiye ile sınırlı değil. Tüm dünyanın önde gelen ülkeleri de "ekonomik düşünlük" nedeniyle işsiz olanak bulamamakta karşı karşıya...

*(Yeni Mesaj, 26. juli 2001.:
"Nezaposlenost svjetski strah.")*

21. yüzyılın on sorunu

Yeni yüzyılda dünyanın başını ağrıatacak en büyük sorun **İşsizlik**

*(Takvim, 16. oktobar 1999.:
"Deset problema XXI stoljeća.")*

*Kijamet neće nastupiti dok ne ubijete svoje lidere,
dok loši od vas ne budu nasljednici na Zemlji.
(Predznaci kijameta, str. 141)*

20th Chronicle, 127

Swedish Premier is killed strolling home

Feb. 28, Swedish Prime Minister Olof Palme often leisurely strolled the streets of Stockholm, unaccompanied by bodyguards. Tonight, while doing just that, the popular Social Democratic leader was assassinated.

Palme was walking home from a movie with his wife, Lisebeth, when a gunman ran up to the couple, fired two bullets into the prime minister and fled into the night.

Police have detained a suspect who fits the description of the assassin. Most speculate the killing was not politically motivated. Palme's grandson, Thorbjörn Fälthén, said, "I refuse to believe this was a political assassination. It must have been the work of a fanatic." Yet, a police alert suggested that a group seeking liberation of the Yugoslav republic of Croatia may be responsible for the murder; in 1971, a Croatian killed Swedish diplomat Vladimir Rikman. The authorities have begun the murder.

23.11.1963

Pakistani President killed in air crash

Aug. 17. Only a few minutes after takeoff, a plane that carried 30 passengers, including President Mohammad Zia ul-Haq, crashed.

20th Chronicle, 131

U skoroj prošlosti ubijeno je niz lidera. Neki od njih su, kao što se vidi i iz novinskih natpisa, JF. Kenedy, predsjednik SAD-a, Olof Palme, švedski premijer, jugoslovenski kralj Aleksandar I i pakistanski predsjednik Ziya ul-Hak.

20th Chronicle, 335

Zlatno doba

Kao što je vidljivo i iz hadisa navedenih do sada, lančana realizacija alameta ahir-i zemana najavljuje zlatno doba, koje će zavladatai Svijetom.

Zlatno doba će biti period u kome će, kao što je to bilo i u doba Sulejmana, a. s., preovladavati bogatstvo, raskoš, ljepote, huzur, mir; u kome će se, širenjem kur'anskog morala, na Zemlji voditi jedan život nalik na Džennet. Nesumnjivo, to je Allahova velika mudrost i radosna vijest za posljednji period povijesti Svijeta. Ovu radosnu vijest Allah, dž. š., je Svojim robovima saopćio i Kur'anom. U Kur'anu se kaže slijedeće:

Allah obećava da će one među vama koji budu vjerovali i dobra djela činili sigurno namjesnicima na Zemlji postaviti, kao što je postavio namjesnicima one prije njih, i da će im zacijelo vjeru njihovu učvrstiti, onu koju im On želi, i da će im sigurno strah sigurnošću zamijeniti; oni će se samo Meni klanjati, i neće druge Meni ravnim smatrati. A oni koji i poslije toga budu nezahvalni - oni su pravi grješnici. (An-Nur, 55)

**Allah obećava da će one među vama koji
budu vjerovali i dobra djela činili
sigurno namjesnicima na Zemlji
postaviti, kao što je postavio
namjesnicima one prije njih, i da će im
zaciјelo vjeru njihovu učvrstiti, onu koju
im On želi, i da će im sigurno strah
sigurnošću zamijeniti; oni će se samo
Meni klanjati, i neće druge Meni ravnim
smatrati. A oni koji i poslije toga budu
nezahvalni - oni su pravi grješnici.**

(An-Nur, 55)

**I reci: "Došla je
istina, a nestalo je
laži; laž, zaista,
nestaje!"
(Al-Isra', 81)**

Periodi Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna i zlatno doba

U prethodnim poglavljima knjige zadržali smo se na nizu detalja u vezi sa životom i moralom Sulejmana, a. s., koji kao uzor služe cijelom čovječanstvu. Govorili smo o njegovoj iskrenosti prema Allahu, dž. š., o tome kako se u svim svojim poslovima usmjeravao ka Njemu, o njegovoj hrabrosti, pravičnom vladanju, tolerantnosti, milosti, pristojnosti, gostoljubivosti, o njegovoj mirosljubivosti i plemićkom karakteru. Pored toga, naveli smo različite primjere njegovih uspjeha u kontekstu vladanja državom, obavještajnoj službi i diplomaciji; njegove arhitektonske i umjetničke poduhvate. Isto tako, ističući sličnosti između Sulejmana i Zulkarnejna, a. s., istakli smo da je i Zulkarnejn jedan od časnih robova pohvaljenih u Kur'anu.

Svi detalji navedeni u ovoj knjizi govore da je Sulejman, a. s., načinio takve umjetničke i naučne poduhvate koje ljudi nisu mogli čak ni pretpostaviti. On je bio moćni vladar koji je tokom svog živo-

ta bio predvodnik u zaživljavanju izuzetnih razvoja iz niza oblasti; bio je jedan cijenjeni Allahov poslanik. I Zulkarnejn, a. s., je bio vladar, koji je, opet, u svom periodu uspostavio vlast na zemlji i koji je jednim izuzetnim znanjem usmjeravao svoj narod.

Što se tiče druge tačke na kojoj smo se zadržali u toku analize kur'anskih kazivanja o Sulejmanu i Zulkarnejnu, a. s., to su bili išareti ahir-i zemana navedeni u aktualnim kazivanjima. Kao što se to razumije i iz hadisa Muhammeda, a. s., i zlatno doba će biti period u kome će se, kao i u periodima Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna, desiti izuzetni napreci u oblastima kao što su umjetnost, nauka i tehnologija. Periodi Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna dogodili su se u prošlosti, a zlatno doba će se dogoditi u budućnosti. Međutim, sva tri su nepobitne činjenice o kojima nas obavještava Allah, dž. š.

Mehdijstvo je ponovno zaživljavanje izuzetnog morala Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna u ahir-i zemanu i to na jednoj drugačijoj i široj osnovi. U ahir-i zemanu će se ponovo ukazati Sulejmanov,

... istinom suzbijamo

laž, istina je uguši

i laži nestane...

(Al-Anbiya', 18)

a. s., i Zulkarnejnov šahs-i manevi, njihovi duhovi, logike, njiko-ve socijalne i umne manifestacije.

Periodi Sulejmana, a. s., Zulkarnejna i Mehdija znače široko zaživljavanje islamskog morala na zemlji. Sve tri od njih su Allahu, dž. š., omiljeni periodi. A što se tiče perioda Buhtunasra, Nemruda i Firauna, koji su saopćeni Kur'anom i hadisom, to su periodi u kojima su preovladavali šejtanijet i ateizam. Kako god je odmah nakon ovih perioda Allah, dž. š., uspostavio islamski moral, isto tako će On i u ahir-i zemanu, odnosno u posljednjoj eri Zemlje, Svoje robove obdariti jednim periodom u kome će gospodariti islamski moral. Eto, to je zlatno doba.

Ovaj period je sveobuhvatnija refleksija i manifestacija perioda Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna. Drugim riječima, mehdijstvo je zaživljavanje Svijetom odlika kao što su huzur, sreća, bratstvo, ljubav, odanost, mir, požrtvovanost, humanost i dobrotvornost.

Određene primjere sličnosti između perioda Sulejmana, a. s., Zulkarnejna i zlatnog doba možemo navesti na slijedeći način:

Mehdijevo gospodarenje Svijetom

Kao što smo i ranije naglasili, Sulejman, a. s., i Zulkarnejn su učinili da islamski moral vlada Svijetom. Upravljali su ogromnim geografskim područjem, imali su veoma jake vojske i, u tom smislu, njihovi periodi pokazuju veliku sličnost sa zlatnim dobom.

I zlatno doba je jedan period u kome će islamski moral gospodariti cijelim Svijetom, u kome će ljudi u grupama pristupati u islam, u kome će sa lica Zemlje nestati ateističke ideologije i u kome će se vjera živjeti kao u prvobitno vrijeme, u vrijeme Muhammeda, a. s. Vladavina u periodu zlatnog doba se na slijedeći način opisuje u određenim hadisima:

(Mehdi će) vladati cijelim Svijetom. (Kitab-ul Burhan fi-Alamat-il Mahdiyy-il Ahir Zaman, str. 10)
Mehdi će osvojiti sva mjesta od istoka do zapada. (Al-Kavl-ul-Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 56)

Posebno znanje koje posjeduje Mehdi i veliko znanje kojima su obdareni Sulejman i Zulkarnejn

U prethodnim poglavljima govorili smo o tome da je Allah, dž. š., Sulejmana, a. s., obdario raznolikim znanjem. On je, voljom Allaha, dž. š., vladao džinima i šejtanima, pričao sa pticama, uspio slušati međusobni razgovor mrava; vjetar i bakar su stavljeni pod njegovu komandu. Sve su to čudotvorne odlike koje su Sulejmana, a. s., odvajale od ostalih insana. Za Zulkarnejn se, također, u Kur'anu kaže slijedeće: "Eto tako smo Mi svojim znanjem obuhvatili sve ono oko njega" (Al-Kahf, 91). (Prijevod ovog ajeta je drugačiji od prijevoda B. Korkuta. Prilikom prijevoda sam se koristio turskim prijevodima Kur'ana. – op. prev.) Kao što se razumije iz navedenog ajeta, Zulkarnejn je bio jedan od onih robova koje je Allah, dž. š., obdario znanjem.

I Mehdi će, poput ova dva časna insana, biti obdaren jednim izuzetnim znanjem. U svom djelu Mevzuatu'l ulum (11/246) turski alim Tasköprülüzade Ahmet Efendi bilježi da će Mehdi biti upoznat sa mnemotehničkom naukom, a u drugom hadisu se o Mehdiu daje slijedeći podatak:

Nazvan je Mehdijem zato što je on uveden u jedno tajno znanje koje niko drugi ne zna. (Kitab-ul Burhan fi-Alamat-il Mahdiyy-il Ahir Zaman, str. 77)

Osim toga, Muhammed, a. s., je saopćio da će Mehdi, poput Sulejmana, a. s., znati jezik životinja i da će, opet poput Sulejmana, a. s., pored ljudi, imati vlast i nad džinima:

Mehdi će biti provjereni, onaj koji zna govor ptica i svih životinja. Zato će njegova pravičnost biti na snazi za sve insane i džine. (Predznaci kijameta, str. 188)

Razvoji koji će se u zlatnom dobu dogoditi na polju nauke i tehnologije

Kao što smo saznali iz kur'anskih ajeta, u periodima Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna, na polju nauke i tehnologije, desili su se veoma veliki napreci, što je bilo neuobičajeno za ta vremena. Analiziramo li, isto tako, i hadise koji opisuju zlatno doba, suočit ćemo se sa sličnim stanjem.

U zlatnom dobu će se, na polju nauke, tehnologije, komunikacije i medicine, desiti veoma velika dostignuća. Svako novo dostignuće će se staviti u službu cijelog čovječanstva i na taj način će se olakšati životi ljudi nastanjenih širom Zemlje. Jedan od išareta, na koje se, o ovom pitanju, upućuje u hadisima, glasi:

... vrh čovjekove kandžije će progovoriti... (Predznaci kijameta, str. 152)

Moguće je da se ovim hadisom išareti na mobilni telefon koji je danas najzastupljenije sredstvo komuniciranja. (Allah, dž. š., najbolje zna.)

A drugi značajan išaret u hadisima, koji skreće pažnju na tehnološka dostignuća u zlatnom dobu, glasi:

Kada ljudi posiju jednu mjeru (pregršt) pšenice, ubrat će od toga sedamsto pregršti... Ljudi će posijati nekoliko pregršti sjemena, a dobit će urod od 700 pregršti... Unatoč tome što će kiša obilno padati, čak ni jedna kap neće otići uzalud. (Predznaci kijameta, str. 164)

Moguće je da se ovim hadisom skreće pažnja na modernu poljoprivredu, koja se vrši uz pomoć mašina, kao tehnološkog proizvoda. Kao što je poznato, nekada su sjetva i ubiranje uroda iziskivali krajnje naporan i dugotrajan rad. Međutim, tehnološka dostignuća su prouzrokovala veoma velike napretke i na polju poljoprivrede; razne savremene mašine su umnogome olakšale kako sjetvu, tako i berbu. Pored toga, radovi na poboljšanju vrsta sjemena prouzrokovali su velike napretke u rodnosti, a razvojem tehnologije razvijaju se i nove metode i sve to utječe na povećanje prinosa.

U vrijeme Mehđija će se na ovom polju zabilježiti veoma veliki napreci; u životima onih koji se bave poljoprivredom će se osigurati veoma velike olakšice. (Detalje u vezi sa naučnim i tehnološkim razvojem koji će se realizirati u zlatnom dobu v. Zlatno doba, Harun Yahya, Vural Yayincilik, 1999.)

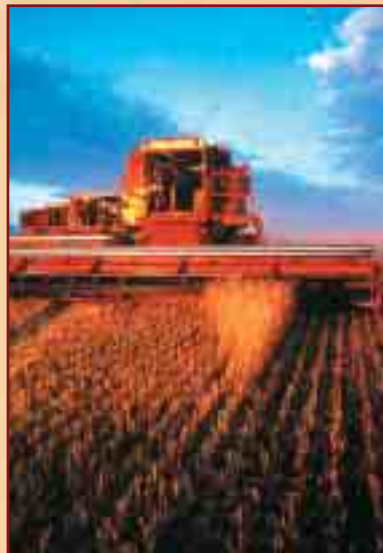

U hadisima o ahir-i zemanu upozorava se i na tehnološka dostignuća ovog perioda. Jedan od tih išareta su i veliki prihodi u poljoprivredi opremljenoj savremenom tehnologijom.

Uz pomoć savremene tehnologije u poljoprivredi danas je moguće ozeleniti čak i pustinje i dovesti ih u stanje plodnosti.

Pridavanje važnosti ljubavi prema životinjama

U Kur'anu se daju i određeni podaci o Sulejmanovom, a. s., saosjećajnom i nježnom odnosu prema životinjama. U prethodnim poglavljima govorili smo o njegovoj obzirnosti da čak ni mravima ne bi načinio zlo, o njegovoj ljubavi prema konjima.

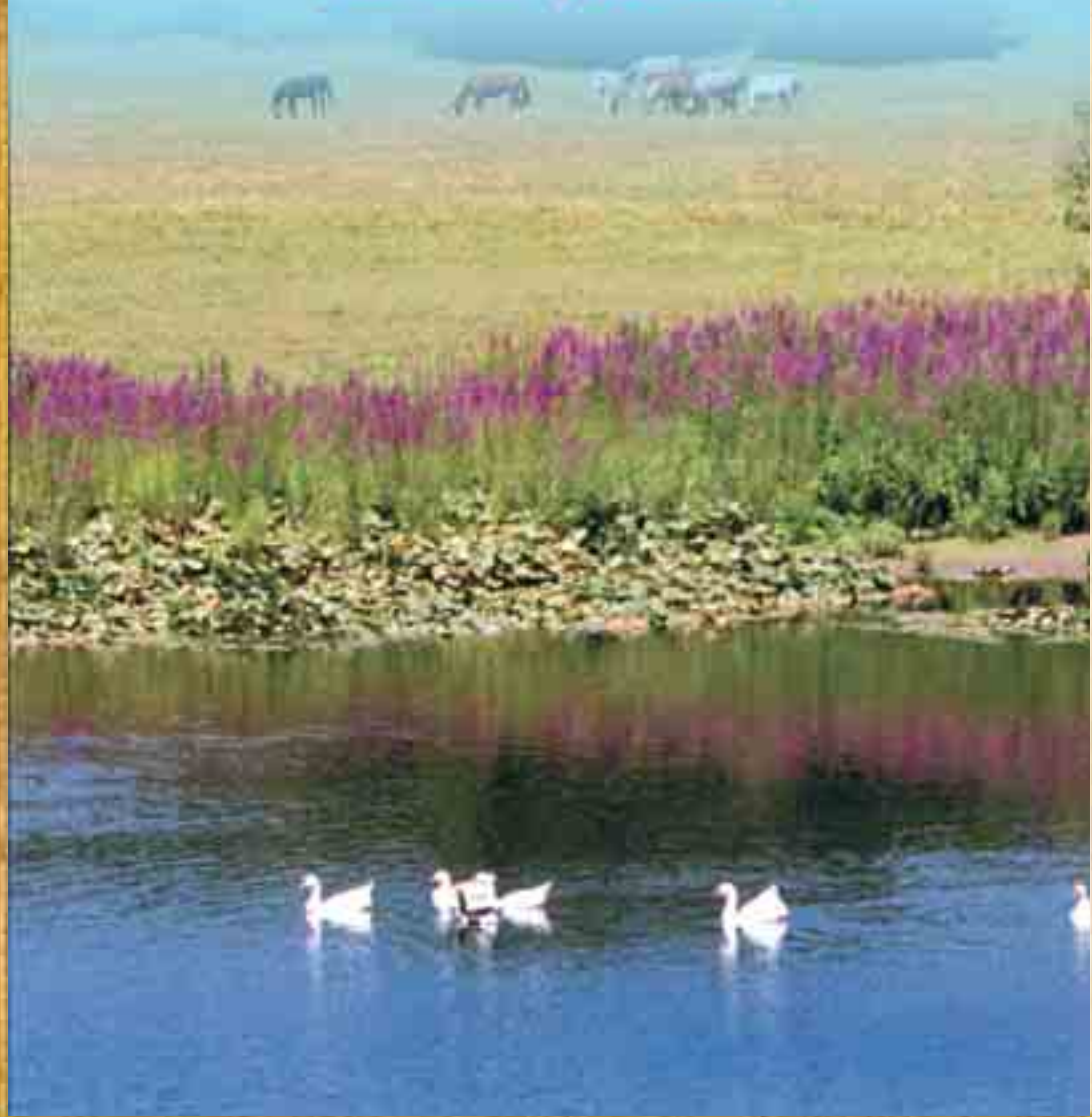
I u zlatnom dobu će se podsticati na ljubav prema životinjama. U hadisima Muhammeda, a. s., se najavljuje da će se u ovom periodu sasvim jednostavno moći slijediti sve vrste životinja i da će se formirati krajnje neuobičajena okruženja. Neki od hadisa o ovom pitanju su slijedeći:

...čovjek će reći svojim ovcima i drugim životinjama: 'Idite na pašu', one će ići; iako će biti nasred usjeva, čak ni jedan jedini klas neće uzeti u usta. Zmije i akrepi nikome neće škoditi. Krvoločne životinje će biti pred vratima i nikome neće činiti nevolje... (Predznaci kijameta, str. 245)

Zmije će živjeti u slozi sa djecom, a krave sa lavovima... (Al-Kavl-ul Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 64)

**A riječ Naša je davno rečena o
robovima Našim, o poslanicima:
"Oni će biti, doista, potpomognuti i
vojska Naša će zacijelo pobijediti!"
(As-Saffat, 171-173)**

Kao što se vidi iz prethodnih hadisa, dominacija nad životinjama je jedna posebna sličnost između zlatnog doba i Sulejmanovog, a. s., vremena koja na sebe skreće pažnju. Kako god je Sulejman, a. s., uspostavio dominaciju nad raznim živim bićima, a naročito nad pticama, i u zlatnom dobu će se uspostaviti jedna dominacijama nad životinjama, čak i nad onim krvoločnim, tako da one neće moći naškoditi ljudima.

Miroljubivi su i opredjeljuju se za diplomaciju

Da je u odnosima sa susjednim državama Sulejman, a. s., zauzimao jedan tolerantan, popustljiv i miroljubiv stav, već smo ranije naglasili. U rješavanju problema, on se opredjeljivao za diplomatski put; slijedio je demokratske metode. U periodu u kome je živio, Sulejman, a. s., je formirao veoma visoku kulturu, a svoju vlast je uspostavio diplomacijom, umjetnošću i kulturom. Unatoč činjenici da je posjedovao veoma moćne i nepokorive vojske, on nije koristio vojnu silu. Što se tiče Zulkarnejna, on je, od strane naroda iz okruđenja, bio poznat kao "osoba koja sprečavala smutnju i fitneluke na Zemlji", kao lider koji je čovječanstvu donio mir i huzur. U tom smislu, periodi Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna pokazuju veoma veliku sličnost sa zlatnim dobom.

I u zlatnom dobu će ljudi u islam ulaziti svojevolljno; bez potrebe za bilo kakvim ratom, islamski moral će zagospodariti cijelim Svijetom. U hadisima koji opisuju ovaj period naglašava se sljedeće:

U njegovo vrijeme niti će ko biti buđen iza sna, a niti će kome poteći krv iz nosa. (Al-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 42)

Mehdi će ići Pejgamberovim putem; usnulu osobu neće buditi, a ni krv neće prolivati. (Predznaci kijameta, str. 163)

Kao što se naglašava u navedenim hadisima, Mehdi će, mirnim putem, učiniti da islamski moral dominira Svijetom; izbjegavat će rat i upotrebu sile. Put koji će slijediti Mehdi bit će, jednim velikim kulturnim procesom na području cijele Zemlje, usmjeravanje ljudi na islamsku etiku. U tom periodu će se, ako Bog da, desiti manifestiranje ajeta:

Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu, i vidiš ljude kako u skupinama u Allahovu vjeru ulaze ti veličaj Gospodara svoga hvaleći Ga i moli Ga da ti oprosti, On je uvijek pokajanje primao. (An-Nasr, 1-3)

Odlučnost i brzo djelovanje prilikom pozivanja u vjersku etiku

Svojim pametnim i brzim odlukama, Sulejman, a. s., je jedan izuzetan uzor svim vjernicima. Dok pismo koje je napisao radi pozivanja u vjeru kraljice Sabe pokazuje njegovu moć pozivanja u vjeru, njegovo donošenje prijestolja kraljice Sabe uz pomoć jedne učene osobe iznosi značaj koje je pridavao u kontekstu brzog donošenja odluke. I, kako bi spriječio smutnje naroda po imenu Jedžudž i Medžudž, Zulkarnejnovo brzo podizanje jake brane, koja je neporušiva do Sudnjeg dana, jedan je pokazatelj njegovog racionalizma i snage. U tom smjeru će i zlatno doba veliku sličnost pokazivati sa periodima Sulejmana, a. s., i Zulkarnejna.

U zlatnom dobu će ljudi u grupama prelaziti u islam, zbog toga će se djelovati brzo i sveobuhvatno. Ljudske zajednice će, jedna za drugom, prihvatati islamski moral; brzim i temeljitim poduhvatima, ateističke ideologije će nestati sa lica Zemlje, svakojaki tiranski sistemi bit će pokopani u tamu povijesti. U vezi sa time veliki islamski alim Muhyiddin Arabi kaže slijedeće:

Allah, dž. š., će Mehdiu dati toliku moć da će u toku jedne noći likvidirati zulum i one koji čine zulum, namjestit će vjeru. Oživjet će islam, osigurat će mu

vrijednost, nakon što dođe u stanje zapostavljenosti, poživjet će ga nakon smrti. (...) Neupućeni, škrtac i plašljivac će u njegovo vrijeme odmah postati učena, darežljiva i hrabra osoba. (...) Vjera će se provoditi isto kao i u vrijeme Resulullaha, a. s. (...)
(Muhyiddin Arabi al-Andulusu, Futuhat-ül Mekkiye, Poglavlje 66, Kiyamet Alametleri, str. 186)

Pridavanje velike važnosti poslovima gradnje

Značaj koji je Sulejman, a. s., pridavao poslovima gradnje detaljno smo obradili u prethodnim poglavljima. Koristeći džine i šejtane, koji su se nalazili pod njegovom komandom, on je napravio hramove, spomenike, zdjele i kotlove. Svi oni koji su vidjeli njegov velebni dvorac – a prvenstveno kraljica Sabe – ostajali su zadivljeni. A u hazreti Zulkarnejnovoju gradnji brane korištena je jedna moćna tehnika, koju je, izuzev Allahove volje, bilo nemoguće porušiti.

U hadisima Muhammeda, a. s., skreće se pažnja na činjenicu da će se u zlatnom dobu velika pažnja pridavati poslovima izgradnje. Pored mira i sigurnosti, u ovom periodu će u gradovima biti zapažena i jedna izuzetna civilizacija. Jedan od tih hadisa glasi:

Mehdi će raditi na izgradnji Konstantinije i drugih gradova. (Al-Kavl-ul Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 40)

Korištenje bogatstva i raskoši radi Allahovog zadovoljstva i interesa islama

Bogatstvo koje je posjedovao, Sulejman, a. s., je koristio na najljepši način radi objašnjavanja vjere u Allaha, dž. š., i širenja islamskog morala. U državama koje je osvajao, stanovništvo je prvenstveno pozivao u vjeru u Allaha, dž. š., i predanost. Veoma bitan dokaz toga je pismo poziva u islam,

Kada Allahova pomoć i
pobjeda dođu, i vidiš ljude
kako u skupinama u Allahovu
vjeru ulaze ti veličaj
Gospodara svoga hvaleći Ga i
moli Ga da ti oprost, On je
uvijek pokajanje primao.
(An-Nase, 1-3)

**Allah je zapisao: "Ja i poslanici
Moji sigurno ćemo pobijediti!" -
Allah je, zaista, moćan i silan.
(Al-Mudžadala, 21)**

koje je poslao u Sabu. I Zulkarnejn je, kao što se razumije iz ajeta "Bolje je ono što mi je Gospodar moj dao..." (Al-Kahf, 95), Allahovim blagoslovom, imao sigurnu vlast. A tu svoju veliku moć koristio je u cilju sprečavanja smutnje na Zemlji.

I u periodu zlatnog doba ljudi će živjeti u velikom bogatstvu, prosperitetu i miru. Sve bogatstvo Svijeta Mehdi će koristiti za uspostavljanje Allahove vjere na Zemlji, a u zemljama koje će osvojiti kao osnovu uzet će mir i uzoran moral. Njegova jedinstvena praksa će biti povod omekšavanju srca naspram islamske etike, koja će za veoma kratko vrijeme zavladata cijelim Svijetom. Određeni hadisi o ovom pitanju glase:

Iz mog ummeta će se pojaviti Mehdi; Allah, dž. š., će ga poslati da obogati ljude. Ummet će se onimetiti, životinje će u izobilju jesti i piti, zemlja će izbacivati biljke... (Kitab-ul Burhan fi-Alamat-il Mahdiyy-il Ahir Zaman, str. 15)

...Ljudi će prije zakletve na vijernost u grupama juriti prema njemu, a svi oni koji budu išli tamo postići će berićet od njega. (Al-Kavl-ul Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 25)

The background of the text is a photograph of a grand, ornate interior space, likely a palace or a mosque. The architecture features high ceilings with intricate carvings and paintings. The walls are decorated with large, arched windows and doorways, some with colorful stained glass. The floor is covered with a large, patterned rug. The overall atmosphere is one of historical grandeur and religious significance.

**Reci: "O Allahu, koji svu
vlast imaš, Ti vlast onome
kome hoćeš daješ, a
oduzimaš je od onoga od
koga hoćeš...
(Ali 'Imran, 26)**

**..."Zemlja je Allahova, On
je daje u naslijeđe kome
On hoće od robova
Svojih; a lijep ishod će
biti za one koji se budu
Allaha bojali."
(Al-A'raf, 128)**

Bogatstvo i berićet u zlatnom dobu

Kao što se razumije iz kur'anskih ajeta, u vrijeme Sulejmana, a. s., vladalo je veoma veliko bogatstvo i ljudi su vodili jedan imućan život. Dvor Sulejmana, a. s., bio je krajnje imponzantan, imao je veoma velike vojske i vladao je širom Svijeta.

I zlatno doba će, izobiljem i berićetom, pokazivati veliku identičnost sa periodom Sulejmana, a. s. Ljudima će se, prije no što to i izraze, davati u izobilju, čak i ptice na nebu će biti zadovoljne Mehdijevim hilafetom. Postoje veoma detaljna saopćenja Muhammeda, a. s., koja opisuju izobilje, berićet i blagostanje zlatnog doba. Neki od tih hadisa glase:

Tada će se njegovom hilafetu obradovati stanovnici neba i Zemlje, sve divlje življe životinje, ptice, pa čak i ribe u morima. U njegovo doba će se, čak, povećati i vode rijeka. (Al-Kavl-ul Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 31)

... Moj ummet će u njegovo vrijeme biti obdaren jednim nimetom nalik onome kojim je obdarivano dobro i zlo; nebo će na njih spuštati kiša u izobilju, od bilja se ništa neće moći skrivati. (Kitab-ul Burhan fi Alamat-il Mahdiyy-il Ahir Zaman, str. 9)

... Nebo će spustiti kišu, zemlja će iznijeti svoj berićet, moj ummet će u njegovo doba postići prethodno neviđeno spokojstvo. (Kitab-ul Burhan fi Alamat-il Mehdiyy-il Ahir Zaman, str. 9)

Srce Muhammedovog ummeta će se ispuniti bogatstvom. (Al-Kavl-ul Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 20)

Sa neba će se u izobilju spuštati rahmet, na zemlji će porasti berićet; pronaći će se sve riznice. (Predznaci kijameta, str. 164)

A detailed still life photograph of a table elegantly set for a formal dinner or feast. The table is covered with a white cloth and features several ornate silver candelabras with lit candles, creating a warm, golden light. In the center, a multi-tiered silver stand holds a bowl of red strawberries and other delicacies. To the left, a silver tray holds a small glass pitcher and a bowl of dark berries. In the foreground, a silver platter displays a variety of cheeses and small pastries. The background is softly blurred, showing a mirror and a framed picture, adding to the sophisticated atmosphere of the scene.

*I oni su se povratili
obasuti Allahovim
blagodatima i
obiljem, nikakvo ih
zlo nije zadesilo i
postigli su da Allah
bude njima
zadovoljan - a
Allah je
neizmjereno dobar.
(Ali 'Imran, 174)*

Pravda i tolerancija u zlatnom dobu

Sulejman, a. s., je posjedovao jednu tolerantnu upravu, koja je demokratskom praksom skretala pozornost. Isto to važi i za zlatno doba.

I u periodu zlatnog doba, u kome će dunjalukom gospodariti islamski moral, formirat će se jedan veoma tolerantan Svijet ispunjen mirom. Ljudima će se pristupati saosjećajno i s merhametom; ljudi svih vjera će živjeti spokojno i sigurno. Dunjalučka bogatstva će se ravnomjerno dijeliti među ljudima; sa lica Zemlje će nestati siromaštvo i bijeda. Određeni hadisi koji govore o tome su slijedeći:

Dunjaluk, koji je ispunjen zulumom i grijesima, nakon njegovog dolaska biti će preplavljen pravdom. (Al-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 20)

Njegova pravda će prekriti svako mjesto... (Al-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 20)

Mehdi će biti toliko merhametli da u njegovo vrijeme niko neće biti buđen iza sna, niti će kome poteći krv iz nosa. (Al-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamat-il Mahdiyy-il Muntazar, str. 44)

Mehdi će biti vlasnik zemlje i zemlju, koja je prije njega bila ispunjena zulumom i jadom, ispunit će pravdom. Ko ga od vas dočeka neka dođe i pridruži mu se, pa makar se i po snijegu vukao. Pošto je on Mehdi. (Kitab-ul Burhan fi-Alamat-il Mahdiyy-il Ahir Zaman, str. 14)

... U njegovo vrijeme će se dobrota dobrih ljudi povećati. Čak će se i prema nevaljalcima činiti dobrota. (Kitab-ul Burhan fi-Alamat-il Mahdiyy-il Ahir Zaman, str. 17)

Sve države će mu otvoriti svoja vrata... Zemljom će gospodariti sigurnost i mir. (Predznaci kijameta, str. 164)

*Levha koja datira od 1280. hidžretske godine:
"Najveća mudrost je strah od Allaha, dž. š."
Strana desno: Prvi ajeti sure Al-An'am
ispisani od strane Seyyid Abdullaha.*

**"Ne boj se!" -
rekosmo Mi - "ti
ćeš, doista, pobi-
jediti!"**

(Ta-Ha, 68)

**Za njih su dobre
vijesti i na ovome i
na onome svijetu -
Allahove riječi
niko ne može izmi-
jeniti - to će,
zaista, velik uspjeh
biti.**

(Yunus, 64)

ZAKLJUČAK

U ovoj knjizi govorili smo o jedinstvenim blagodatima kojima je Allah, dž. š., obdario Sulejmana, a. s., i o njegovom superiornom znanju koje prethodno nije dato nijednom insanu. Za svakog onoga ko pažljivo posmatra i čita sa namjerom uzimanja uzora, u kur'anskom kazivanju o Sulejmanu, a. s., nalaze se izuzetni savjeti i važni išareti koji upućuju na današnjicu.

Sulejman, a. s., kao državnik iskazuje jedno idealno ponašanje. Svi muslimani uzorno ponašanje ovog mubarek insana trebaju uzeti za uzor. Svi muslimani bi, poput Sulejmana, a. s., trebali biti pravedni, ponizni, bogobojazni, pametni, promišljeni, saburli i odlučni, pošto je ovaj moral, kojeg je, kao primjer, Allah, dž. š., pokazao cijelom čovječanstvu, jedan put koji će, kako na Ahiretu tako i na dunjaluku, vjernike dovesti do velikih uspjeha i pobjeda.

Kao što smo prethodno istakli, u Kur'anu se govori i o hzr. Zulkarnejnu, koji je poput Sulejmana, a. s., na Zemlji postigao veliku moć i dominaciju. I u životu hzr. Zulkarnejna postoje lijepi uzori za vjernike. Allah, dž. š., mu je dao vlast na zemlji: "Mi smo mu dali vlast na zemlji i omogućili mu da izvrši

ono što želi" (Al-Kahf, 84). Gdje god je išao, on je ljudima donosio mir, sigurnost i pravdu; učinio je da Allahova vjera gospodari Svijetom. Muslimani bi kao svoj uzor trebali uzeti i ovog mubarek insana, koji je posjedovao jak i odlučan karakter. (Za detaljnije podatke v. Kehf Suresi'nden Günnümüze Isaretler, Harun Yahya, Kültür Yayincılık, 2001.)

Ako muslimani kao svoje životne uzore uzmu ove mubarek ljude, koje im je Allah, dž. š., poslao kao pojedinačne mudrosti i ako za svoj životni cilj imaju jedino Allahovo zadovoljstvo, i oni će, nesumnjivo, postići velike uspjehe i pobjede.

Danas se jedan za drugim realiziraju išareti da će islamski moral zagospodariti Svijetom. Na području cijelog dunjaluka velikom brzinom se povećava usmjeravanje ka Allahu, dž. š. Vijesti o usmjeravanju ka Allahu, dž. š., naročito su zastupljene u najčitanijoj svjetskoj štampi; hiljadama pripadnika raznih vjera prihvataju islam i podvrgavaju se Pejgamberovom putu. Nesumnjivo, ovo usmjeravanje će se znatno povećati sa bliskim upoznavanjem sa islamskim moralom, koji ljude poziva na mir, toleranciju i spokoj.

Iz svih ovih dešavanja se razumije da će se svjetska dominacija islamskog morala, ako Bog da, moći realizirati u skoro vrijeme, predvođena moćnim liderstvom jednog naroda. Jediní narod na Svijetu koji posjeduje ovo iskustvo i akumulaciju je turski narod. To je očita činjenica na koju danas upozorava i niz stratega i političara Zapada. Pored Balkana, Srednje Azije, Kafkaza i Bliskog Istoka, države cijelog Svijeta će, pod liderstvom Turske, zahvaljujući miru i spokojstvu koje nosi islamski moral, izaći iz haotičnog okruženja u kome se sada nalaze.

S Allahovim dopuštenjem, XXI st. će biti jedna mubarek era u kojoj će gospodariti islamski moral i u kojoj će se na dunjaluku formirati život nalik na Džennet.

DŽINI U KUR'ANU

U prethodnim poglavljima knjige govorili smo o tome da je stavljanje džina pod Sulejmanovu, a. s., komandu bila velika podrška od strane Allaha, dž. š. U ovom poglavlju ćemo se zadržati na detaljima koji se u Kur'anu iznose o džinima.

U Kur'anu se saopćava da su džini stvoreni od vatre. Ajeti u vezi sa time glase:

(On je) džina od plamene vatre (stvorio). (Ar-Rahman, 15)

A još prije Smo stvorili džine od vatre užarene. (Al-Hidžr, 27)

Analiziranjem kur'anskih ajeta do izražaja dolazi činjenica da i džini posjeduju živote nalik ljudskim zajednicama. U ajetima se govori o tome da i džini imaju prethodna pokoljenja; i oni imaju svoje loze i pretke (Al-Araf, 38; Al-Kehf, 50). Džini žive u jednoj dimenziji različitoj od one u kojoj žive ljudi, međutim, oni ljude mogu vidjeti, slijediti i slušati njihov govor.

Allah zna tajne nebesa i Zemlje!...

(An-Nahl, 77)

Jedan od džina, Ifrit, rekao je Sulejmanu, a. s., da prijestolje kraljice Sabe može donijeti prije no što on i ustane sa svoga mjesta, te naglasio: "...ja sam za to snažan i pouzdan" (An-Naml, 39). Ovom formulacijom se, možda, išareti da se on veoma velikom brzinom kreće sa jednog na drugo mjesto, da je u stanju predmete sa jednog prenositi na drugo mjesto.

Cilj stvaranja džina Allah, dž. š., je saopćio slijedećim ajetom: "Džine i ljude Sam stvorio samo zato da Mi se klanjaju" (Az-Zariyat, 56). I oni se opominju i upozoravaju poslanicima i knjigama objavljenim tim poslanicima, stavljaju se na iskušenja, ibadete i čine poslušnost, a u ishodu toga će biti nagrađeni ili kažnjeni od Allaha, dž. š. U kur'anskom poglavlju Al-An'am se kaže slijedeće:

"O, skupe džinski i ljudski, zar vam iz redova vas samih poslanici nisu dolazili koji su vam ajete Moje kazivali i upozoravali vas da ćete ovaj vaš dan dočekati?" Oni će reći: "Mi to priznajemo na svoju štetu." Njih je život na Zemlji bio obmanuo i oni će sami protiv sebe posvjedočiti da su bili nevjernici. (Al-An'am, 130)

Kao što se saopćava u navedenom ajetu, iskušenja džina i ljudi međusobno su veoma slična. Neki od njih se, također, zavaravaju prolaznim ljepotama dunjalučkog života; udaljavaju se sa Pravog Puta iako su bivali upozoravani. Opet, iz kur'anskih ajeta se razumije da su džini slušali upute poslanika, da slušaju učenje Kur'ana i da svoje zajednice opominju onim što su čuli. U poglavlju Al-Ahkaf se na slijedeći način saopćava kako su džini slušali Kur'an:

Kada ti poslasmo nekoliko džina da Kur'an slušaju, kada dođoše da ga čuju, oni rekoše: "Pst!" A kad se

Allahu ćete se vratiti, a On sve može!

(Hud, 4)

**Ono što je na
nebesima i
ono što je na
Zemlji hvali
Allaha,
Njemu - vlast
i Njemu -
pohvala; On
sve može! On
vas stvara, pa
ste ili
nevjernici ili
vjernici. Sve
što vi radite
Allah dobro
vidi.
(At-Tagabun,
1-2)**

*završi, vratiše se narodu
svome da opominju. "O
narode naš," - govorili su
- "mi smo slušali Knjigu
koja se poslije Musaa
objavljuje, koja potvrđuje
da su istinite i one prije
nje, i koja ka istini i na
Pravi put upućuje. (Al-
Ahkaf, 29-30)*

*U nizu ajeta Allah, dž. š., se
obraća zajedno i insanima i
džinima, upućuje im razne savjete
i upozorava ih džehennemskim
azabom. U 38. ajetu sure Al-A'raf
Allah, dž. š., kaže slijedeće:
"Ulazite u Džehennem s
narodima, sa džinima i ljudima
koji su prije vas bili i nestali!" ...
A stanje zajednica džina i ljudi koji
su negirali Kur'an, koji je
Muhammedu, a. s., objavljen kao
vodič na Pravom Putu se na
slijedeći način saopćava u suri Al-
Isra':*

*Reci: "Kad bi se svi ljudi
i džini udružili da sačine
jedan ovakav Kur'an, oni,
takav kao što je on, ne bi
sačinili, pa makar jedni
drugima pomagali." (Al-
Isra', 88)*

*Neki od ajeta u kojima se
Allah, dž. š., obraća zajedno i
ljudima i džina, glase:*

Na takvima se treba ispuniti Riječ rečena o narodima: džinima i ljudima koji su prije njih bili i nestali, jer - oni su, zaista, nastradali. (Al-Ahkaf, 18)

Mi smo za Džehennem mnoge džine i ljude stvorili; oni srca imaju - a njima ne shvaćaju, oni oči imaju - a njima ne vide, oni uši imaju - a njima ne čuju; oni su kao stoka, čak i gori - oni su zaista nemarni. (Al-A'raf, 179)

Džini vjernici i džini nevjernici

U Kur'anu se govori da jedan dio džina vjeruje u Allaha, dž. š., i da se drže Pravog Puta, a da su jedan dio njih nevjernici i odmetnici. Džini vjernici slušaju kada se uči Kur'an:

Reci: "Meni je objavljeno da je nekoliko džina prisluškivalo i reklo: 'Mi smo, doista, Kur'an, koji izaziva divljenje, slušali, koji na Pravi Put upućuje - i mi smo u nj povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim

**On je nebesa i
Zemlju mudro
stvorio, i On
vam obličje
daje, i likove
vaše čini
lijepim, i Njemu
će se sve vratiti.
On zna šta na
nebesima i na
Zemlji postoji i
zna šta krijete i
šta pokazujete;
Allah zna
svačije misli.
(At-Tagabun,
3-4)**

Samo mogu oglasiti ono što je od Allaha i poslanice Njegove." A onoga koji Allahu i Poslaniku Njegovu ne bude poslušan, sigurno čeka vatra džehennemska; u njoj će vječno i zauvijek ostati.
(Al-Džin, 23)

smatrati', a On nije - neka uzvišeno bude dostojanstvo Gospodara našeg! - uzeo sebi ni druge ni djeteta (Al-Džinn, 1-3)

Jedan dio džina koji slave i veličaju Allaha, dž. š., koji Mu ne pripisuju nikakvog druga su muslimani, vjernici. Osjećaju veliko oduševljenje prema Kur'anu, pridržavaju se Allahovih naredbi i savjeta. Oni su svjesni da među njima postoje i oni koji ne vjeruju, i to na slijedeći način izražavaju:

Jedan naš bezumnik je o Allahu laži govorio, a mi smo mislili da ni ljudi ni džini o Allahu laži ne govore.
(Al-Džinn, 4-5)

Džini su međusobno podijeljeni u nekoliko različitih grupa. Neki su iskreni vjernici, neki mušrici, a neki su oni koji iznose laži o Allahu, dž. š. U nastavku sure Al-Džin džini vjernici iznose slijedeće podatke o generalnom stanju džina:

A među nama ima i dobrih i onih koji to nisu, ima nas vrsta različitih; i mi znamo da ne možemo Allahu na Zemlji umaći i da od Njega ne možemo pobjeći; i mi smo, čim smo Kur'an čuli, u nj povjerovali... (Al-Džinn, 11-13)

**Tako smo svakom vjerovjesniku neprijatelje
određivali, šejtane u vidu ljudi i džina koji su
jedni drugima kićene besjede govorili da bi ih
obmanuli - a da je Gospodar tvoj htio, oni to ne
bi učinili; zato ti ostavi njih, i ono što
izmišljaju.**

(Al-An'am, 112)

**Džine i ljude sam
stvorio samo zato da
Mi se klanjaju, Ja ne
tražim od njih
opskrbu niti želim da
Me hrane, opskrbu
daje jedino Allah,
Moćni i Jaki!
(Az-Zariyat, 56-58)**

Džini su, poput ljudi, bića koja su zadužena Allahovom Knjigom. Oni će, isto tako, položiti račun pred Allahom, dž. š., za sve ono što su uradili i, bez ikakve nepravde, dobit će ono što su zaslužili. Džini vjernici su obradovani lijepom nagradom od Allaha, dž. š.:

...a ko u Gospodara svoga vjeruje, ni štete ni nepravde ne treba se bojati; i ima nas muslimana, a ima nas zalutalih; oni koji islam prihvate Pravi Put su izabrali. (Al-Džinn, 13-14)

A one koji negiraju Allahovo postojanje i čine zulum očekuje slijedeći ishod:

A nevjernici će u Džehennemu gorivo biti. (Al-Džinn, 15)

... "Napunit ću, zaista, Džehennem džinima i ljudima - zajedno!" (Hud, 119)

Susreti džina i ljudi

Iz kur'anskih ajeta se sasvim jasno razumije da se, voljom Allaha, dž. š., džini mogu susretati sa ljudima, da čak mogu ući pod komandu ljudi. Allah, dž. š., je džine stavio pod komandu Sulejmana, a. s., koji ih je koristio u različitim poslovima.

Bitno pitanje koje je ovdje potrebno naglasiti je i način na koji ljudi mogu komunicirati sa džinima. Unatoč tome što to u potpunosti nije rasvijetljeno, "prizivanje džina" danas je veoma raširena pojava. Većina je ljudi tokom svoga života jednom ili više puta prizivalo džine. Ovo je naročito među omladinom veoma raširena praksa. Iako to poneki nazivaju "prizivanje srca", a neki "prizivanje duhova", u biti, džini su ti koji se pojavljuju prilikom ovih seansi. (Unatoč tome što u određenim situacijama nema džina, ljudi se sami uvjeravaju u suprotno.)

Međutim, ovi džini su većinom nevjernici, džini ateisti. A, čineći to, džini nevjernici najvjerovatnije imaju za cilj

zavođenje ljudi i oni žele prouzrokovati njihovo uzaludno trošenje vremena. Što se tiče ljudi, oni, obmanuti ovim džinima, smatraju da će sebi priuštiti neku dobit, da će uspjeti dobiti neka saznanja o gajbu. Međutim, nemoguće je da džini, mimo Allahove volje, saopće čovjeku vijesti o gajb događajima. Upravo, kao što je to saopćeno u ajetu "...i kad se on srušio, džini shvatiše da ne bi na mucu sramnoj ostali da su budućnost prozreti mogli" (Saba', 14), dokaz tome je to što su oni za smrt Sulejmana, a. s., naknadno saznali. Osim toga, ne smije se gubiti iz vida činjenica navedena u 65. ajetu sure An-Naml: "Reci: "Niko, osim Allaha, ni na nebu ni na Zemlji, ne zna šta će se dogoditi..."

Dželi sulus levha Omera Vasfi Efendija, 50. ajet sure Sad:
"Edenski vrtovi, čije će kapije biti za njih otvorene."

Oni koji su džine smatrali ravnim Allahu, dž. š.

Pojedini ljudi misle da džini posjeduju određenu moć koja pripada njima. Međutim, to je jedna velika zabluda. Allah, dž. š., je Taj koji je stvorio džine i oni ne posjeduju nikakvu moć koja pripada njima. Apsolutno je nemoguće da, bez Allahove volje, oni čovjeku nanesu neko zlo ili, pak, korist. Međutim, unatoč tome, neki ljudi očekuju pomoć od džina i prihvataju ih kao svoje zaštitnike:

Nevjernici smatraju džine ravne Allahu, a On je njih stvorio, i izmislili su, ne misleći šta govore, da On ima sinove i kćeri. Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onoga kako Ga oni opisuju! (Al-An'am, 100)

U jednom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava da su, tražeći pomoć od džina, ljudi krenuli u stranputicu:

I bilo je ljudi koji su pomoć od džina tražili, pa su im tako obijest povećali. (Al-Džinn, 6)

U drugom ajetu se, kroz govor meleka, saopćava da su se neki ljudi pokoravali džinima:

Meleci će odgovoriti: "Hvaljen neka si, Ti si Gospodar naš, između nas i njih nije bilo prijateljstva; oni

Dželi sulus levha kaligrafija u okruglom medaljonu, sa ivičnim ukrasom izrađenim od 22 karatnog zlata i u rokoko stilu: Ya Muhammed, a. s., i sa imenima četvorice halifa u čoškovima.

Yesarizade (Mustafa Izzet) (1770-1849) H.1258. Zerendut levha urađena dželi talik kaligrafijom na plavoj podlozi, sa ivičnom bordurom ukrašenom u rokoko stilu: "Barek Allah-u Taala" (Da Allah da beričet)

su se džinima pokoravali i većina njih je vjerovala u njih." (Saba', 41)

Jedan od najbitnijih razloga zbog kojih neki ljudi džine smatraju ravnim Allahu, dž. š., i očekuju pomoć od njih je to što misle da oni posjeduju saznanja o gajbu. Međutim, to je jedna velika zabluda: Allah, dž. š., u kur'anskim ajetima saopćava da džini ne posjeduju znanje o gajbu (Saba', 14). U

Kur'anu se kaže da džini nisu vodiči za ljude, da im, štaviše, šapuću nakićene govore kako bi ih zaveli sa Pravog Puta. Međutim, ne smije se gubiti iz vida da je nemoguć bilo kakav utjecaj džina na ljude mimo Allahove volje. Njih je stvorio Allah, dž. š., i oni se kao, uostalom, i sve živo u kosmosu, ponašaju uz pomoć Allahove volje:

Tako smo svakom vjerovjesniku neprijatelje određivali, šejtane u vidu ljudi i džina koji su jedni drugima kićene besjede govorili da bi ih obmanuli - a da je Gospodar tvoj htio, oni to ne bi učinili; zato ti ostavi njih, i ono što izmišljaju. (Al-An'am, 112)

I džini koji ljude zavode sa Pravog Puta, i džini koji čine širk će, kao odgovor, za ova svoja djela od strane Allaha, dž. š. biti kažnjeni vječnim azabom Džehennema. Oni koji u toku dunjalučkog života budu obmanuti varljivim riječima džina na Ahiretu će shvatiti da su pali u veliku zabludu, pošto će se tog dana od njih udaljiti svi oni zbog kojih su padali u širk; shvatit će da su sami pred Allahom, dž. š. A kada shvate da će biti kažnjeni džehennemskim azabom, preklinjat će na slijedeći način:

I nevjernici će reći: "Gospodaru naš, pokaži nam džine i ljude, one koji su nas zaveli, da ih stavimo pod noge naše, neka budu najdonji." (Fussilat, 29)

A u drugom ajetu se kaže da će njihovo vječno boravište biti vatra:

A na Dan kada On sve sakupi: "O skupe šejtanski, vi ste mnoge ljude zaveli!" - "Gospodaru naš," - reći će ljudi, štićenici njihovi - "mi smo jedni drugima bili od koristi i stigli smo do roka našeg koji si nam odredio Ti!" - "Vatra će biti prebivalište vaše" - reći će On - "u njoj ćete vječno ostati, osim ako Allah drugačije ne odredi." Gospodar tvoj je zaista Mudri i Sveznajući. (Al-An'am, 128)

Kazna koja očekuje džine nevjernike

U suri Ar-Rahman podsjeća se da su džini i ljudi bespomoćna bića koja djeluju uz pomoć Allahovog nadahnuća. Saopćava se da, u slučaju negiranja Allahovih znakova, neće moći postići nikakav uspjeh, pošto je Allah, dž. š., jedini Gospodar Zemlje i nebesa:

O, družine džina i ljudi, ako možete da preko granica nebesa i Zemlje prodrete, prodrite, moći ćete prodrijeti jedino uz veliku moć! (Ar-Rahman, 33)

A što se tiče odgovora kojeg će dobiti oni koji se nađu u jednom ovakvom poduhvatu, on je saopćen u slijedećem ajetu: "Na vas će se ognjen plamen i rastopljeni mjed prolivati, i vi se nećete moći odbraniti" (Ar-Rahman, 35). Upravo su džini vjernici svjesni ove činjenice i, kao što je i saopćeno ajetom: "i mi znamo da ne možemo Allahu na Zemlji umaći i da od Njega ne možemo pobjeći" (Al-Džinn, 12), svjesni su svoje bespomoćnosti. U nastavku istih ajeta se na slijedeći

**"Ulazite u Džehennem s narodima,
sa džinima i ljudima koji su prije
vas bili i nestali!" - reći će On.
(Al-A'raf, 38)**

način saopćava da je Džehennem odredište za džine i zajednice ljudi koji su se pobunili protiv Allaha, dž. š.:

A kad se nebo razdvoji i kao ucvrkan zejtin rumeno postane - pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! - tog Dana ljudi i džini za grijehe svoje neće biti pitani - pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! - a grješnici će se po biljezima svojim poznati, pa će za kike i noge ščepani biti - pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?! "Evo, to je Džehennem koji su grješnici poricali!" (Ar-Rahman, 37-43)

Tokom ovog poglavlja iznijeli smo različite odlike džina. Kur'anskim ajetima smo ilustrirali da posjeduju istu odgovornost kao i ljudi, ali da, po prirodi stvaranja, imaju različite odlike. Nesumnjivo, gospodarenje ovim bićima koja su različita od ljudi blagodat je koju daje Allah, dž. š., jedino kao odgovor na jedan dubok i snažan iman. Sulejman, a. s., je bio uzvišeni pejsamber koga je Allah, dž. š., nagradio ovim nimetom. Allah, dž. š., je ukazao svoj rahmet Sulejmanu, a. s., i nagradio ga jednom velikom dominacijom, koju je podario neznatnom broju Svojih robova na Zemlji.

KUR'AN O ŠEJTANU

Allah, dž. š., u Kur'anu iznosi niz ajeta o šejtanu i upozorava ljude na spletke koje on priprema. Da se ne bi palo u njegove klopke i smicalice, krajnje je bitno znati šejtanove odlike saopćene u Kur'anu.

Iblisovo ponižavanje i pobuna protiv Allaha, dž. š.

U Kur'anu se saopćava da je, nakon stvaranja Adema, a. s., Allah, dž. š., svim melecima naredio da mu se poklone. Svi meleci su se povinovali ovoj Njegovoj naredbi, međutim, Iblis se usprotivio tome. Naveo je da je on superiorniji od njega zato što je Adem, a. s., stvoren od zemlje, a on od vatre pa je rekao da se zato neće pokloniti Ademu:

Mi smo Adema stvorili i onda mu oblik dali, a poslije melekima rekli: "Poklonite mu se!", i oni su se poklonili, osim Iblisa, on nije htio da se pokloni. "Zašto se nisi poklonio kad sam ti naredio?" - upita On. - "Ja sam bolji od njega; mene si od vatre stvorio, a njega od ilovače" - odgovori on. (Al-A'raf, 11-12)

Iblis je smatrao da će se, klanjanjem Ademu, poniziti, te je, zbog svoje oholosti i želje za veličinom, odbio Allahovu naredbu. Iako je znao da je Allah, dž. š., Stvoritelj svega, da jedino On upravlja svime, umislio se i ustvrdio kako je on "bolji od čovjeka". Povrh svega, tvrdeći to, koristio je krajnje nepristojan stil; s jedne strane je tvrdio da vjeruje u Allaha, dž. š., a sa druge strane se usudio usprotiviti Mu se.

Iblis, koji ide za nadmenošću, je mislio da će ovim aktom očuvati svoju oholost, ali - bio je u zabludi. Suprotno očekivanjima, izgubio je autoritet, ponižen je i protjeran. Štaviše, cijelo čovječanstvo zna da je on jedno protjerano, huljeno, poniženo i najzločestije biće čije će boravište biti džehennemski azab. Iblisovo protjerivanje od strane Allaha, dž. š., se na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

"E, onda izlazi iz Dženneta" - reče On - "ne priliči ti da u njemu prkosiš; izlazi, ti si, zaista, od onih prezrenih!" (Al-A'raf, 13)

"Izlazi iz njega, pokuđen i ponižen!" - reče On.

"Tobom i svima onima koji se budu povodili za tobom doista će Džehennem napuniti! (Al-A'raf, 18)

Zapravo, ovo stanje u koje je zapao Iblis isto je kao stanje koje zadešava ohole, samoljubive i hvalisave ljude. Padanjem u šejtanske klopke, oni se uzohole i smatraju da će na taj način postići ugled i poštovanje. Međutim, oni, naprotiv, bivaju ponižavani. Prije svega, oni bivaju poniženi pred Svemogućim, pošto "Allah, doista, ne voli one koji se ohole i hvališu" (An-Nisa', 36). Poniženi su i pred ljudima; nijedan hvalisavac i oholi nema istinskog prijatelja, onoga ko ga istinski voli, štaviše, svi u duši preziru i mrze ovakve ljude. To je, pak, jedno od najgorih poniženja. A još gore i veće poniženje će biti nesnosne patnje, koje će, zajedno sa šejtanom, ovi ljudi doživjeti u Džehennemu.

Šejtan je prvo zaveo Adema, a. s., i njegovu ženu

Nakon što je protjeran iz Allahove audijencije, Iblis započinje sa svojom borbom koja će trajati do Kijameta: dao se na različite puteve, kako bi prevario i zaveo ljude. Njegova prva velika klopka bila je prijevara Adema, a. s., i njegove žene, koji su živjeli u Džennetu; učinio je da budu neposlušni prema Allahu, dž. š. Ovaj slučaj iz samog početka ljudske povijesti se na slijedeći način navodi u Kur'anu:

A ti, o, Ademe, i žena tvoja u Džennetu stanujte i odakle god hoćete jedite, samo se ovom drvetu ne približujte, da se prema sebi ne ogriješite!" I šejtan im počeo bajati da bi im otkrio stidna mjesta njihova, koja su im skrivena bila, i reče: "Gospodar vaš vam zabranjuje ovo drvo samo zato da ne biste meleki postali ili da ne biste besmrtni bili" - i zaklinjaše im se: "Ja sam vam, zaista, savjetnik iskreni!" I na prijevaru ih zavede. A kad oni drvo okusiše, stidna mjesta njihova im se ukazaše i oni po sebi džennetsko lišće stavljati počеше. "Zar vam to drvo nisam zabranio?!" - zovnu ih Gospodar njihov - "i rekao vam: 'Šejtan vam je, zbilja, otvoreni neprijatelj.'" "Gospodaru naš" - rekoše oni - "sami smo sebi krivi, i ako nam Ti ne oprostiš i ne smiluješ nam se, sigurno ćemo biti izgubljeni." "Izlazite" - reče On - "jedni drugima bit ćete neprijatelji! Na Zemlji ćete boraviti i do smrti ostati. Na njoj ćete živjeti, na njoj ćete umirati i iz nje oživljeni biti" - reče On. (Al-A'raf, 19-25)

**Šejtan je, uistinu, vaš neprijatelj,
pa ga takvim i smatrajte!...**

(Fatir, 6)

Eto, početak ljudskog življenja na Zemlji je stanje Adema, a. s., koje je navedeno u prethodnim ajetima. Međutim, Adem, a. s., se pokajao i Allah, dž. š., mu je oprostio, ali borba koju je Iblis započeo protiv čovjeka - nije okončana.

Šejtani se mogu pojavljivati u obliku čovjeka

Allah, dž. š., je u Kur'anu kazao da šejtani mogu biti u obliku ljudi i džina, da, pričom ili ulijevanjem sumnje u srca, utječu na ljude i zavode ih sa Pravoga Puta. Dakle, preobraćanjem u ljudski oblik, šejtani su u stanju kretati se među ljudima. Ovu činjenicu Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

*Ismali Hakki
Altunbezer,
bismila u vidu
ture (sultanski
monogram).
Kaligrafska
kolekcija
Ekrem Hakk"
Ayverdija.*

**... On poziva pristaše svoje da
budu stanovnici u vatri.**

(Fatir, 6)

Reci: "Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, Boga ljudi, od zla šejtana napasnika, koji zle misli unosi u srca ljudi - od džina i od ljudi!" (An-Nas, 1-6)

Kao što se vidi iz navedenih ajeta, ljudi se moraju čuvati "šejtana napasnika, koji zle misli unosi u srca ljudi - od džina i od ljudi". Iblis se, bez Allahove volje, ne može ukazati ljudima, ali može utjecati na njihove misli. Ljudi ponekad misle da njima pripadaju zloće koje im padaju na pamet, planovi i misli koje su u suprotnosti sa vjerom. Međutim, šejtan je taj koji im sve to unosi u srca. Ako uoče da su pod utjecajem šejtana, priklone se Allahu, dž. š., i odmah svoje misli usmjere ka dobru i hajru, ovi šejtanski pokušaji bit će osuđeni i neće imati nikakvog utjecaja:

A ako šejtan pokuša da te na zlo navede, ti potraži utočište u Allaha, On uistinu sve čuje i zna. Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan šejtanska dodirne, sjete se, i odjednom dođu sebi. (Al-A'raf, 200-201)

U isto vrijeme, šejtan se pred nama može pojaviti i u vidu čovjeka. To može biti neko bližnji što nam izgleda kao prijatelj, neko ko nas savjetuje ili neko agresivan. Sa svim ovim odlikama, šejtan podsjeća na čovjeka. Međutim, svojim riječima i postupcima nastoje nas zavesti sa Allahovog Puta i strasno nas vezati za dunjalučki život.

U nizu ajeta Allah, dž. š., saopćava da postoje šejtanske vojske. A te šejtanske vojske vode borbu za zavođenje ljudi sa Pravog Puta. Međutim, pobjednici su oni koji su uvijek na Allahovom Putu. A Iblisa i njegovu vojsku očekuje Džehennem:

Pa će i oni i oni koji su ih u zabludu doveli u nj biti bačeni, i vojske Iblisove - svi zajedno. (Aš-Šu'ara', 94-95)

Dunjalučki život šejtan nastoji prikazati privlačnim

Nakon što je protjeran iz Allahove audijencije, šejtan je za ovo svoje stanje optužio čovjeka i odlučio da svoju srdžbu pokazuje kroz zavođenje čovjeka sa Pravog Puta. Međutim, šejtan je kažnjen zbog svoje nemoralnosti, drskosti, oholosti i neposlušnosti. Ali, šejtan, koji iz oholosti ne prihvata ovu činjenicu, na slijedeći način se zaklinje:

"Daj mi vremena do Dana njihova oživljenja!" - zamoli on. "Daje ti se vremena!" - reče On. "E zašto si odredio pa sam u zabludu pao" - reče - "kunem se da ću ih na Tvom Pravom Putu presretati, pa ću im sprijeda, i straga, i zdesna i slijeva prilaziti, i Ti ćeš ustanoviti da većina njih neće zahvalna biti!" (Al-A'raf, 14-17)

Jedna od najbitnijih taktika šejtana je nastojanje da čovjeka prevari njegovim slabostima. Na primjer, Adema, a. s., i njegovu ženu prevario je obećanjem "vječnosti". A većinu ljudi nastoji obmaniti njihovim vezivanjem za dunjalučki život pokazujući im život kao veoma privlačno, blještavo mjesto, koje će vječno trajati. Ova šejtanska odlika se na slijedeći način spominje u jednom kur'anskom ajetu:

"Gospodaru moj," - reče - "zato što si me u zabludu doveo, ja ću njima na zemlji poroke lijepim predstaviti i potrudit ću se da ih sve zavedem!" (Al-Hidžr, 39)

Naprimjer, šejtan poslovnog čovjeka može nukati na strasno vezivanje za posao, da materijalnu dobit i trgovački prestiž treba držati nad svim ostalim. To, kao što smo prethodno istakli, može biti neka osoba iz okoline ili šejtan-džin koji djeluje na njegov razum. Takav čovjek, zbog aktualnih nagovora, napušta sve moralne i vjerske vrijednosti, zaboravlja na vjeru i Ahiret. Tako, koristeći njegovu slabu stranu, šejtan tog čovjeka uspijeva zavesti sa Pravog Puta.

**O, vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje
čuvajte od vatre čije će gorivo ljudi i
kamenje biti...
(At-Tahrim, 6)**

**Njima je ovladao šejtan i učinio da
zaborave na Allaha. Oni su na
šejtanovoj strani, a oni na šejtanovoj
strani će, sigurno, nastradati.
(Al-Mudžadala, 19)**

Allah, dž. š., u Kur'anu navodi da je šejtan na slijedeći način zaveo narod Sabe:

"Vidio sam da jedna žena njima vlada i da joj je svega i svačega dato, a ima i prijesto veličanstveni; vidio sam da se i ona i narod njezin Suncu klanjaju, a ne Allahu - šejtan im je prikazao lijepim postupke njihove i od Pravoga puta ih odvratio, te oni ne umiju naći Pravi put pa da se klanju Allahu, koji izvodi ono što je skriveno na nebesima i u Zemlji i koji zna ono što krijete i ono što na javu iznosite. Allah je, nema boga osim Njega, Gospodar svega što postoji!" (An-Naml, 23-26)

Međutim, ne smije se zaboravljati da su šejtanove taktike i smicalice veoma slabe i da ne mogu imati nikakvog utjecaja nad iskrenim čovjekom koji koristi svoju savjest, koji razmišlja o Allahu, dž. š., i kur'anskim ajetima.

Šejtan nema nikakvog utjecaja nad vjernicima

Pored svih ovih podlih šejtanskih taktika i borbe, postoji jedna činjenica: nad robovima koji iskreno vjeruju u svoga Gospodara šejtan ne može ostaviti nikakav utjecaj. Štaviše, vjernici jakog imana, poput Sulejmana, a. s., mogu staviti katanac na sve šejtanske planove i mogu ga dovesti u apsolutno bespomoćno stanje. Šejtanske spletke su veoma slabe za mu'mine koji često spominju Allaha, dž. š., koji u svemu vide hajir i ljepote Allaha, dž. š., koji se u svim svojim mislima i djelima usmjeravaju ka Svemogućem i pozivaju na Kur'an, a. š. Allah, dž. š., to ističe na slijedeći način:

On doista nema nikakve vlasti nad onima koji vjeruju i koji se u Gospodara svoga pouzdaju; njegova je vlast jedino nad onima koji njega za zaštitnika uzimaju i koji druge Allahu ravnim smatraju. (An-Nahl, 99-100)

**Oni se mimo Allaha ženskim kumirima
klanjaju, a ne klanjaju se drugom do
šejtanu prkosniku.**

(An-Nisa', 117)

Satanisti koji negiraju Allaha, dž. š., i klanjaju se šejtanu posjeduju rituale koji animiraju nasilje i divljaštvo. Prilikom svojih rituala oni seklanjaju šejtanu, ponekad mu prinose žrtve klanjem životinja (ponekad i ljudi), čiju krv potom ispijaju.

A u drugim kur'anskim ajetima Allah, dž. š., saopćava da šejtan nema nikakve moći prisiljavanja, međutim, razlog zbog koga mu Allah, dž. š., nije pružio ovu mogućnost je razdvajanje dobrih od onih hrđavih:

I Iblis se uvjerio da je o njima ispravno mislio, i oni su se poveli za njim, osim nekolicine vjernika nad kojima nikakve vlasti nije imao; Mi smo htjeli ukazati na onoga ko vjeruje u onaj svijet, a ko u njega sumnja. - A Gospodar tvoj bdi nad svim. (Saba', 20-21)

Šejtan nije biće koje posjeduje neku nezavisnu moć. Ono što on radi - radi pod okriljem Allahovog znanja. Na taj način se međusobno razdvajaju oni koji se povinjavaju šejtanu od

bogobojaznih vjernika, koji ne padaju u klopke koje šejtan priprema.

Određene odlike šejtana saopćene u Kur'anu

Podmukao je i lažov (Ibrahim, 22);

prkosan je (Al-Hadždž, 3);

nema nikakve moći osim da poziva (Ibrahim, 22);

prkosnik (An-Nisa', 117);

poseže za uznemiravanjem (Al-Anfal, 11);

nastoji onemogućiti zahvalnost ljudi (Al-A'raf, 17);

*Dželi sulus levha sa džeči sulus kaligrafijom i pozlaćenim ukrasima,
Mehmet Tahir, "Neka ti je Allah na pomoći."*

*plaši pristalicama svojim (Ali 'Imran, 175);
nastoji posijati neprijateljstvo među vjernicima (Al-Isra', 53), (Al-Ma'ida, 91);
nastoji uvjeriti ljude da im čini dobročinstvo (Al-A'raf, 20-21);
poziva pristaše svoje da budu stanovnici u Vatri (Fatir, 5-6);
navodi ljude na posrtanje (Ali 'Imran, 155);
daje lažna obećanja (Ibrahim, 22);
obećava i primamljuje ljude lažnim nadama (An-Nisa', 119-120);
stranputice prikazuje kao lijepe postupke (An-Naml, 24);
plaši neimaštinom i navraća na škrtost (Al-Baqarah, 268);
oholi se i misli da je uzvišen (Sad, 74-75);
podstiče na ibadet radi pokazivanja pred drugima (An-Nisa, 38);
nastoji udaljiti od Pravog Puta (Az-Zuhruf, 36-37);
prouzrokuje zaborav (Al-Mudžadala, 19), (En'am, 68), (Al-Kahf, 63);
obmanjuje emotivnošću (Al-Isra', 64), (Al-Mumtahina, 1-3);
upušta se u suvišne detalje (Al-Baqarah, 67-71);
podstiče na rasipništvo (Al-Isra', 26-27);*

Kur'anskim ajetima smo objasnili da je šejtan biće koje se usudilo usprotiviti Allahu, dž. š., krajnje buntovno, koje prema ljudima gaji veliko dušmanstvo i koje troši nesebične napore kako bi ljude zavelo sa Pravog Puta. Nesumnjivo, veliki je Allahov rahmet to što je jedno ovakvo biće, koje, od početka povijesti do danas, nastoji ljude zavesti sa Allahovog Puta, stavio u službu jednog insana. To što je Sulejman, a. s., upošljavao šejtane pod svojom komandom, što ih je koristio za dobrobit hak dina, nesumnjivo je jasan pokazatelj da je on jedan od izuzetnih Allahovih robova.

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA.NET

*"Hvaljen neka Si" - rekoše oni -
"mi znamo samo ono čemu si nas
Ti poučio; Ti si Sveznajući i Mudri."
(Al-Baqara, 32)*

BILJEŠKE

1. <http://www.inhs.uiuc.edu/chf/pub/virtualbird/teacher/lespl6.html>
2. <http://www.inhs.uiuc.edu/chf/pub/virtualbird/teacher/lespl6.html>
3. http://www.infowar.com/mil/c4i/01/mil_c4i_080701a_j.shtml; *Science et vie*, "Les avions sans pilote passent a l'attaque..." februar, 1998, no: 965, str. 119
4. <http://www.seaworld.org/FlightforSurvival/fsbirds.html>
5. <http://www.promolife.com/products/pest.htm#How>
6. <http://www.spyshopusa.com/>
7. <http://www.advanced-intelligence.com/newprod.html>
8. <http://www.advancedintelligence.com/faq.html#!VID008FAQ8>
9. <http://www.tscm.com/typebug.html>
10. <http://www.eksenotomasyon.com.tr/haber2.htm>; *National Geographic Türkiye*, decembar 2001
11. http://armyant.ee.vt.edu/paper/robo_mag.html
12. <http://www.cs.technion.ac.il/~wagner/>
13. *Milliyet*, 20 april 2001
14. <http://www.minerals.net/mineral/sulfides/galena/galena.htm>
15. *Osmanlica-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat, Tükdav, Istanbul, 2000*
16. <http://users.erols.com/mwhite28/war-1900.htm>
17. <http://users.erols.com/mwhite28/war-1900.htm>
18. <http://www.oxfam.org.hk/english/resource/document/millennium.shtml>
19. *Osmanlica-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat, Tükdav, Istanbul, 2000*
20. <http://www.shrc.org/books/hr.20.year/hr6.htm>

BIBLIOGRAFIJA

Ahmed Ibn-i Hacer-i Mekki (Heytemi), Al-kavlu'l muhtasar fi alamat-il mahdiyy-il muntazar, řafak Basim ve Yayinevi, Manisa, 1985

Ali Bin Hüsameddin El Muttaki, Kitabül Burhan Fi Alame-til Mehdiyy-il Ahir Zaman, Gonca Yayinevi, Istanbul, 1986

G. Ahmed Ziyaüddin, Ramuz-ul Ehadis, Pamuk Yayinlari, Istanbul

Imam řarani, Ölüm-Kiyamet-Ahret ve Ahirzaman Alametleri, Bedir Yayinevi

Imam-i Rabbani, Mektubat-i Rabbani, Istanbul Dařitim A.ř.

Muhammed B. Resul Al-Hüseyni, Kiyamet Alametleri, Pamuk Yayinlari, 1991

Osmanlica-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat, Tüirdav, Istanbul, 2000

A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. izdanje, New York: J. B. Lipincott Co., 1970

Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint)

B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988

Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964

Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, 1976

Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983

Henry Gee, In Search of Deep Time, New York, The Free Press, 1999

Jeffrey Bada, Earth, řubat 1998

Michael Denton, Evolution: A Theory in Crisis, London: Burnett Books, 1985

Niles Eldredge, Ian Tattersall, The Myths of Human Evolution

Richard Lewontin, The Demon-Haunted World, The New York Review of Books, 1997

Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986

Solly Zuckermann, Beyond the Ivory Tower, New York: Pantheon Books, 1983

Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977

Villee, Solomon and Davis, Biology, Saunders College Publishing, 1985